Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

DARBININKAS

Vol. LXII, Nr. 9
Kovas-March 4, 1977

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Sov. S-ga pareiškė didelį nepasitenkinimą dėl prez. Carterio laiško Sacharovui ir įspėjo, kad vieši JAV pareiškimai, giną disidentus, gali sugadinti JAV ir Sov. S-gos santykius.

Į Britaniją atbėgęs Čekoslovakijos agentas Svetozar Simko atskleidė V. Vokietijoj dirbančių komunistų agentų pavardes, slaptų radijo siųstuvų vietas ir kitas su šnipų veikla susijusias priemones. Pagal jį iš 27 Čekoslovakijos pasiuntinybės diplomatų 17 yra šnipai. Prieš kurį laiką jis dirbo V. Vokietijoj korespondentu.

Ugandos prez. Idi Amin įsakymu areštuoti anglikonų arkivyskupas Janani Luvum ir du ministeriai paslaptingai žuvo įtartino automobilio katastrofoj. Šis įvykis sukėlė tarptautinę audrą.

Europos bendroji rinka sudarė su Sov. S-ga žvejybos sutartį. Iki tol Sov. S-ga bendrosios rinkos oficialiai nepripažino.

AFL-CIO unijos prezidento George Meany pakviestas, į JAV atvyko buvęs Sov. S-gos politinis kalinys ir rašytojas Vladimir Bukovsky. Jį priėmė viceprez. Walter Mondale, ir jis turės liudyti JAV kongreso komitetui. Manoma, kad jį priims ir prez. Carter.

JAV spauda buvo sukėlusi triukšmą dėl CIA tariamai mokėtų pašalpų užsienio valstybių galvom, bet prez. Carter patikino neradęs jokių neteisėtumų ar nusikaltimų įstatymam. Jis ta proga pasisakė prieš bet kokį legalių CIA veiksmų viešą atidengimą, nes tai gali pažeisti valstybės saugumą.

Prancūzijos prezidentui nesutikus pasimatyti su ten atsiradusiu sovietų disidentu Andrei D. Amalrik, pastarasis surengė prie prezidentūros vieno žmogaus demonstraciją.

Valst. sekr. Cyrus R. Vance grįžo iš kelionės po Art. Rytus įsitikinęs, kad tos srities valstybių nuomonių skirtumai tebėra dideli. Be to, jis pakvietė Izraelio ir arabų valstybių galvas susitikti su prez. Carter.

Kanados min. pirm. Pierre Elliott Trudeau Amerikoj pareiškė darysiąs žygių kai kuriem Kanados konstitucijos straipsniam pakeisti, bet nesutiksiąs su Quebeco provincijos atsiskyrimu nuo Kanados.

JAV 36 senatoriai pasiuntė Sov. S-gos Brežnevui laišką, reikalaudami paleisti iš kalėjimo Amner Zavulov ir leisti jam emigruoti į Izraelį. Anksčiau jam duota viza išvykti buvo atšaukta, jo vidaus pasas atimtas, ir už tai, kad neturi paso, buvo nubaustas 3 m. kalėjimo.

Danijos parlamento rinkimuose socialdemokratai išrinko 65 atstovus, bet daugumos nesudarė, todėl dabart. min. pirm. Anker Jorgensen derasi su kitom partijom koalicinei vyriausybei sudaryti.

Rumunijos policija areštavo savo disidentus rašytoją Paul Goma ir kitus 5 už tai, kad jie buvo pasirašę pareiškimą 35 Helsinkio deklaraciją pasirašiusiom valstybėm dėl žmogaus teisių apsaugos.

Prez. Carter atstovas Clark Clifford lankėsi Turkijoj, Graikijoj ir Kipre, bandydamas surasti sprendimą dėl Kipro ateities ir išspręsti Turkijai karinės pagalbos teikimo klausimą.

Britanijos užs. reik. sekr. Anthony Crosland mirė dėl kraujo išsiliejimo. Jo įpėdiniu paskirtas jo padėjėjas dr. David Owen.

TIKINČIŲJŲ DEMONSTRACIJOS ŠILUVOJ

Gražina Paegle, kuri daug veikė Simo Kudirkos vadavimo byloj, neseniai gavo laišką iš Anglijos. Atidariusi voką, rado kelias fotografijas ir rusiškai parašytą laišką, kurio ji nemokėjo perskaityti. Apie šio laiško gavimą ji daug ką painformavo. Darbininko redakcijai ji atsiuntė to laiško kopiją ir nuotraukas.

Laišką perskaičius ir apžiūrėjus visas 7 nuotraukas, štai kas paaiškėjo.

Lietuviai katalikai 1976 rugpiūčio 29, sekmadienį, organizavo eitynes į Šiluvą. Trys kilometrai nuo Šiluvos susirinko daug žmonių. Ten buvo pastatytas kryžius su įrašu: "Kryžiau šventas, nušviesk mum ateities kelius". Tą kryžių pastatė Juozas Šileikis ir Mečislovas Jurevičius.

Nuo kryžiaus žmonės ėjo į Šiluvą. Viso eitynėse buvo 500 žmonių, iš jų 93 studentai ir vidurinių mokyklų mokiniai.

Laiške rašoma, kad šios katalikų eitynės buvo organizuojamos protestuojant prieš religinių teisių pažeidimą.

Paskutinė laiško eilutė sako, kad ši medžiaga siunčiama paskelbimui.

Pridėtos 7 nuotraukos. Pirmoj matom patį kryžių ir minėtus statytojus Juozą Šileikį ir Mečislovą Jurevičių. Trečias — nepažįstamas. Antroj nuotraukos pusėj lietuviškai pieštuku įrašytas šūkis — Kryžiau šven-

(nukelta į 2 psl.)

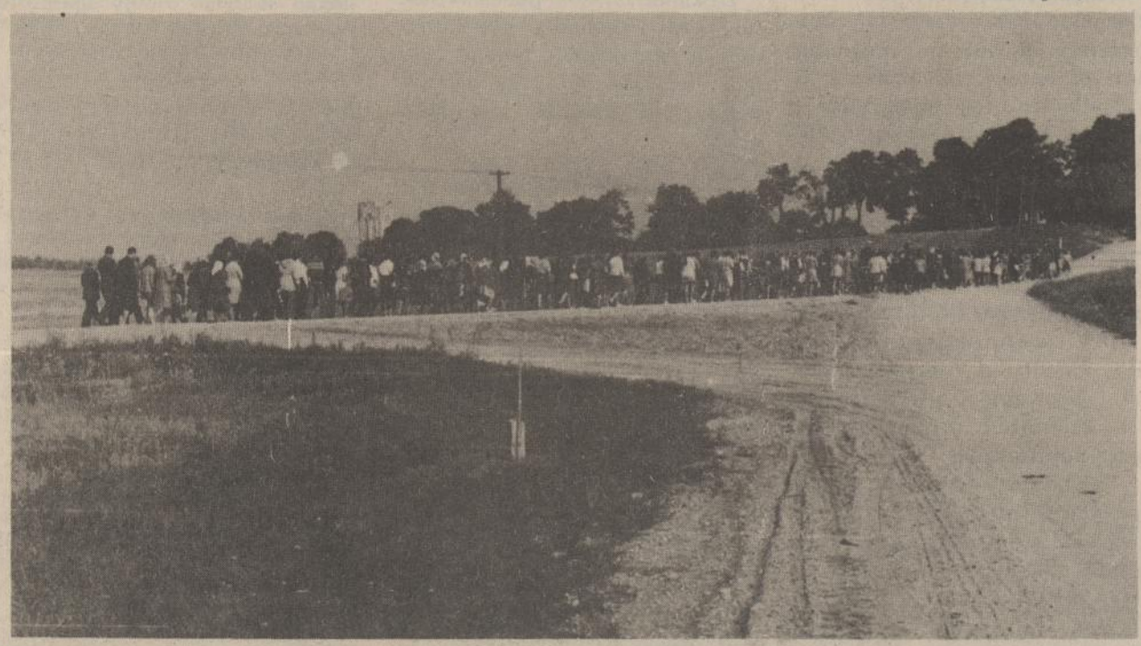

Tikinčiųjų eitynės Šiluvoj 1976 rugpiūčio 29. Minia nuo pastatyto kryžiaus eina į miestą.

Žmonių minia eina į Šiluvą. Kairėj matosi jaunimas.

Prancūzija ištrėmė Sov. S-gos pareigūną Vladimir Rybačenko už pramonės įrengimų šnipinėjimą.

V. Vokietijos detentės su Sov. S-ga architektas Egon Bahr vėl buvo išrinktas į socialdemokratų partijos vykdomąjį komitetą ir dėl to turės įtakos kanclerio Helmut Schmidt tolimesnei politikai.

Ugandos prez. Idi Amin pareiškė, kad ten prieš jį įvykdytas perversmas buvo numalšintas. Tanzanijos spauda tvirtina, kad jis pradėjęs masiškai žudyti iš krikščionių genčių kilusius karius ir policininkus.

VASARIO 16-OSIOS AKTAS TEBĖRA GYVAS

Lietuvos diplomatijos šefo Stasio Lozoraičio žodis, pasakytas per radiją Nepriklausomybės šventės proga

Vasario Šešioliktoji — Lietuvos Nepriklausomybės šventė — yra iškilmingai minima kiekviename laisvojo pasaulio krašte, kuriame yra lietuvių. Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoj, Pietų Amerikoj, Australijoj, Europoj užsienio lietuvių visuomenė yra vieninga, švęsdama šią reikšmingą datą, pažyminčią mūsų tautos naujosios istorijos sprendžiamą įvykį — Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymą, paskelbtą 1918 mūsų sostinėj Vilniuj. Kalbamas aktas, kuriuo buvo atgaivintas lietuvių tautos suverenumas, tebėra galioj teisiniu atžvilgiu, nes smurtu primesta Lietuvai okupacija negalėjo jo panaikinti. Tai patvirtina civilizuotojo pasaulio pastovus nusistatymas nepripažinti padaryto Lietuvai, kaip lygiai Estijai ir Latvijai, smurto padarinių.

Antra ir svarbiausia, Vasario Šešioliktosios akte išreikšta teisė į nepriklausomybę ir laisvę tebėra gyva mūsų tautos sąmonėj.

Svetima, o ypač sovietų, okupacija turi daug priemonių primesti žmonėm išviršines gyvenimo formas, politinę bei ūkinę santvarką, slopinti laisvą nuomonės išreiškimą. Bet vienas — pagrindinis — dalykas jai neprieinamas, būtent žmonių dvasia. Patriotizmas, tautinis solidarumas, prisirišimas prie laisvės, tikėjimas, žmoniškumas, — štai tie dvasiniai veiksniai, kurie įkvėpė mūsų tautą tvarkyti savo nepriklausomą valstybinį gyvenimą, o dabar sudaro laidą, kad ji paliks tautiškai gyva, morališkai sveika ir dvasiškai nepriklausoma, kol atgaus politinę nepriklausomybę.

Kad ir kaip ilgai tektų to laukti, vis dėlto galima konstatuoti, jog civilizuotų tautų bendruomenėj atsiranda vis daugiau moralinio bei politinio pasipriešinimo smurtui ir priespaudai. Didėja tarptautinis solidarumas smerkiant žmogaus teisių pažeidimus, persekiojimą dėl ideologinių, tautinių ar tikybinių pažiūrų. Auga susidomėjimas pavergtų kraštų likimu, nes žmogaus teisės pirmiausia pažeidžiamos tuose kraštuose, kurie, kaip Lietuva, yra svetimųjų smurtu okupuoti ir valdomi. Žmogaus teisių nevaržomas vykdymas turi dar platesnės reikšmės: jis savaime veda į žmonių apsisprendimo laisvę, į laisvos visuomenės sudarymą, į tautos laisvę bei valstybinę nepriklausomybę.

Žmogaus teisių apsauga yra vienas dabartinės tarptautinės raidos Vakaruose veiksnių. Tai raidai paryškinti primintini šie Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento Carterio žodžiai, pasakyti jo inauguracijos kalboj: "...Auga aistringas laisvės troškimas. Šia nauja dvasia vadovaujantis, šiandien naujos veiklos pradžioj negali būti Amerikai kilnesnės ir garbingesnės užduoties, kaip padėti kurti teisingą bei taikingą, tikrai žmonišką pasaulį... Toks pasaulis, kuriame kiti galėtų nekliudomai viešpatauti, neturėtų vietos padorumui ir sudarytų grėsmę visų tautų gerovei."

Šie kilnūs Amerikos prezidento žodžiai teikvepia ir mum pasitikėjimo ateitim.

Nepriklausomybės šventės proga Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu nuolankiai sveikinu lietuvius ir lietuves krašte ir užsieny, linkėdamas visiem laimės asmeniniame gyvenime ir sėkmės darbuose Lietuvos gerovei.

SOVIETINEI PROPAGANDAI NAUDINGAS IR KAUNO KUNIGŲ SEMINARIJOS REKTORIUS

Iš Lietuvos K.B. Kronikos Nr. 24

Kauno Kunigų seminarijos rektoriaus Viktoro Butkaus interviu Maskvos prancūziškam savaitraščiui "Les Nouvelles de Moscou" (1976.VII.31, Nr. 31) ir angliškam "Moscow News" (1976.VI.12).

ROMOS KATALIKŲ BAŽNYČIA TARYBŲ SĄJUNGOJE

Tarybų Sąjungoje yra religinių Romos Katalikų Bažnyčios bendruomenių, kurios veikia laisvai, kaip ir kitos religinės bendruomenės. Juridinė Romos Katalikų Bažnyčios būklė niekuo nesiskiria nuo protestantų, stačiatikių, musulmonų, budistų, evangelikų ir kitų būklės. Iš penkiolikos sąjunginių Tarybų Sąjungos respublikų katalikų bendruomenių yra dešimtyje respublikų. Daugiausia Romos Katalikų Bažnyčios tikinčiųjų yra Lietuvoje, Latvijoje ir Vakariniuose Ukrainos ir Baltarusijos respublikų rajonuose.

Štai interviu, kurį maloniai davė Viktoras Butkus, teologijos daktaras, Romos katalikų seminarijos Kaune rektorius.

— Priešiška propaganda užsienyje skleidžia visokių prasimanymų apie Bažnyčios padėtį Tarybų Lietuvoje. Būkite malonus pasakyti, kaip yra iš tiesų.

— Lietuvos, kaip ir visos Tarybų Sąjungos, gyventojai naudojasi sąžinės laisve, kurią pripažįsta jiems Konstitucija (96 str.). Kiekvienas pilietis gali laisvai eiti į bažnyčią arba melstis namuose; puošti savo namus kryžiais ir kitokiais religiniais paveikslais, pirktis maldų knygas, Bibliją ir kitus religinius veikalus. Tarybiniai įstatymai garantuoja tikintiesiems visų jų teisių gerbimą.

— Ar sumažėjo parapijų ir vyskupijų, katalikų bažnyčių ir kunigų skaičius Lietuvoje tarybų valdžios metais?

— Parapijų ir vyskupijų skaičius liko tas pats. O dėl katalikų kunigų — šiandien jų trupučiuką mažiau, ypač dėl to, kad tam tikras kulto tarnautojų skaičius pasitraukė karo metu iš Lietuvos.

Lietuvos Katalikų Bažnyčia turi teisę sudaryti savo vadovybę. Šiandien esančios Lietuvoje Vilniaus ir Kauno arkivyskupijos, Kaišiadorių, Panevėžio, Telšių ir Vilkaviškio vyskupijos buvo įkurtos buržuazinės valdžios metais. Tarybų Lietuvos valdžia nekliudo šių vyskupijų valdytojams atlikinėti savo pareigas vyskupijose, kaip ir visoje respublikoje. Jie turi teisę susirinkti ir spręsti Bažnyčios reikalus. Antai sutinkamai su Vatikano II Susirinkimo nuostatais vyskupijų ordinarai susirinko Telšiuose sudaryti Ordinarų kolegijos, kurios pirmininkas šiandien yra Juozapas Labukas, apaštališkasis Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos administratorius. Kolegija išleido eilę raštų Lietuvos kunigams bei tikintiesiems ir kitų dokumentų.

Po Vatikano II Susirinkimo Liturginė komisija išleido lotyniškai — lietuvišką apeigyną kunigams ir vargoninkams, Vatikano atitinkamos kongregacijos paskelbtą privalomu Lietuvos Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje, kaip ir užsienyje. 1968 metais Lietuvoje buvo išleistas pilnas Vatikano II Susirinkimo nutarimų vertimas. Tais pat metais pasirodė Mišių knygos, po jų sekė Psalmynas ir Naujasis Testamentas.

— Kaip buvo atstatytos ir sutaisytos karo metu sugriautos bažnyčios?

— Antrasis pasaulinis karas daugybę miestų ir sodžių pavertė griuvėsiais, ištisi kaimai buvo nušluoti. Karas nesigailėjo bažnyčių. Tarp sugriautų šventovių galima paminėti Šv. Petro ir Povilo bažnyčią Šiauliuose, Raseinių, Kudirkos Naumiesčio, Kuršėnų ir kitas bažnyčias, — gal keturias dešimtis iš viso. Nors karo nusiaubta nacionalinė ekonomika didžiai buvo reikalinga statybinių medžiagų, tačiau respublikos vyriausybė laikė įmanomu dalyku skirti jų ir bažnyčių atstatymui.

Tokiu būdu vien Telšių vyskupijoje buvo atstatytos Kretingos, Tauragės, Kuršėnų, Papilės, Kruopių, Kvėdarnos, Leskavos ir Mažeikių bažnyčios. Sudegusių bažnyčių pavadavimui penkiose vyskupijos gyvenvietėse buvo įruoštos koplyčios. Bažnyčios prižiūrimos labai rūpestingai, atstatytos ir restauruotos. Jūs nerasite visoje vyskupijoje, kaip ir visoje respublikoje, nė vienos apleistos bažnyčios.

— Ar gali Katalikų Bažnyčia Lietuvoje pasiruošti kunigų?

— Kunigams ruošti yra seminarija Kaune. Jos vadovai ir profesoriai yra paskirti krašto ordinarų. Mokslas nemokamas ir trunka penkerius metus.

Mokslo programa pilnutinai atitinka Vatikano Dogmatinės Kongregacijos nuostatus. Tokia, kaip šiandien, praktiškai ji nesiskiria nuo Romos Katalikų universitetų mokslo programos.

— Ar gali Lietuvos Katalikų Bažnyčia palaikyti ryšius su tos tikybos žmonėmis užsienyje?

— Mūsų Katalikų Bažnyčios atstovai palaiko kontaktą su Vatikanu, su Katalikų Bažnyčiomis užsienyje. Jie aktyviai prisidėjo prie Vatikano II Susirinkimo darbų, vėliau dalyvavo ir tebedalyvauja popiežiaus Pauliaus VI šaukiamuose vyskupų sinoduose; reguliariai dalyvauja Vatikano Kanonų teisės komisijoje ir Europos katalikų konferencijose; keliauja kaip maldininkai, lanko įvairių kraštų katalikų bažnyčias. Be to, Lietuvos katalikai palaiko ryšius su tikėjimo broliais užsienyje, kviesdami juos aplankyti Tarybų Sąjungą.

Baigdamas norėčiau pasakyti, jog visa tai griauna reakcionierių spaudos prasimanymus užsienyje, vaizduojančius Katalikų Bažnyčios Lietuvoje ir kitose tarybinėse respublikose padėtį klaidingoje šviesoje.

Kaip matote, Katalikų Bažnyčios padėtis Lietuvoje ir kitose tarybinėse respublikose visiškai nepanaši į tą, kurią rodo dalis vakariečių spaudos.

-o-

Tai jau nebe pirmas toks dr.

(nukelta į 2 psl.)

PADĖKA PREZIDENTUI

JAV prezidentas Jimmy Carter, gindamas Sovietų Sąjungoj kenčiančių teises, neseniai pasiuntė laišką disidentui A. Sacharovui. Kartu su kitais ir lietuviai įvertina šį prezidento mostą. Įvairios lietuvių organizacijos ragina siųsti prezidentui padėkos laiškus. Taip pat išreikštinas pageidavimas, kad prezidentas primintų ir pavergtos Lietuvos teisę į laisvę.

Būtų geriau, jei būtų siunčiami individualūs asmeniški laiškai, bet galima pasinaudoti ir tokiu pavyzdžiu:

The Honorable Jimmy Carter,
President of the United States,
The White House, Washington,
D.C.

Dear Mr. President:

Please accept our gratitude for your strong statement on behalf of those who are struggling for human rights behind the Iron Curtain, especially for your letter to Andrei Sakharov.

Your defense of the rights of all men for freedom and self-determination is most sincerely appreciated. Please, use every opportunity to support the right of Lithuania to be independent.

(Parašas, adresas)

Savaitės įvykiai

Čekoslovakijos disidentai prof. Jan Patocka ir buvęs užs. reik. min. Jiri Hajek pasiuntė vyriausybei laišką, reikalaujantį paleisti iš kalėjimo nesenai areštuotus 4 disidentus — Vaclav Havel, Jiri Lederer, Frantisek Pavlicek ir Ota Ornest.

Vietnamas paleido į laisvę 1,000 P. Vietnamo karo belaisvių, kurie perauklėjimo stovyklose padarę didelį progresą ir pažadėję pasitaisyti.

Sovietų Pravda asmeniškai puolė Egipto prez. Anwar el-Sadat už skleidimą melo ir apgavysčių apie sovietų vaidmenį Egipte.

Čekoslovakijos vyriausybė verčia krikščionių ir žydų religijų vadus viešai paskelbti savo ištikimybę vyriausybei.

Maskvos organai atėmė iš filosofo Aleksandr Zinoviev jo turėtus mokslinius laipsnius ir pašalino iš Maskvos filosofijos instituto už sovietinės s santvarkos įžeidimus.

Buvęs Indijos žemės ūkio min. Jagjivan Ram sukūrė naują — demokratinio kongreso — partiją ir pažadėjo dirbti, kad būtų panaikinti visi pilietinių laisvių suvaržymai.

Kanados min. pirm. Pierre Elliott Trudeau sutiko su prez. Carter nusistatymu, kad JAV ir Kanada kartu su kitom vakarų valstybėm spaustų rytų Europos valstybes vykdyti Helsinkio deklaracijos dėl žmogaus teisių įsipareigojimus.

P. Afrikos R. katalikų vyskupai sutiko laikinai susilaikyti nuo juodųjų vaikų į savo mokyklas priėmimo ir pradėjo tuo reikalu derybas su provincijos vyriausybe. Jau priimti juodieji iš mokyklų nebus šalinami.

Izraelio darbo partijos kongresas partijos pirmininku ir kandidatu į min. pirm-kus labai maža balsų dauguma perrinko Yitzhak Rabin.

R. Vokietijos min. pirm. Erich Honeker pareiškė, kad R. Vokietijos gyventojam tol bus neleidžiama laisvai vykti į V. Vokietiją, kol pastaroji sutiks pripažinti rytų vokiečiam atskirą tautybę. Abi valstybės viena antros suvereniškumą pripažįsta.

Ispanijos policija areštavo 10 kraštutinėm dešiniosiom partijom priklausančių asmenų ir sukėlė kairiųjų partijų pasitenkinimą.

Britanijos parlamentas atmetė vyriausybės įstatymo projektą, norėjusį suteikti Valijai ir Skotijai didesnių teisių.

JAV vyriausybė įsakė sustiprinti visų veikiančių atominės energijos stočių apsaugą nuo galimų pasikėsinimų.

JAV skautų org-ja savo vardą Boy Scouts of America pakeitė į Scouting USA, nes žodis boy kai kuriom etninėm grupėm esąs nepriimtinas.

Valst. sekr. Cyrus R. Vance priėmė 6 Kubos egzilinių organizacijų vadus prez. Carter politikai Kubos atžvilgiu paaiškinti.

JAV derybos su Panama dėl kanalo ateities dėl pagrindinių nuomonių skirtumo buvo kuriam laikui pertrauktos. Esą Panamos reikalavimai žymiai pagriežtėję.

Š. Korejos prez. Kim El Sung savo įpėdiniu paskyrė savo vyriausią sūnų Kim Jung Ell.

Atsakydamas į prez. Carter laišką, Andrei D. Sacharov paprašė prezidentą pasirūpinti, kad iš kalėjimo būtų paleisti sovietų disidentai Sergei A. Kovalev, Ginzburg, Orlov, Rudenko ir Tichi.

Čekoslovakijos estradinė dainininkė Marta Kubisova, kuriai nuo 1970 neleidžiama viešai dainuoti, kreipėsi į Helsinkio deklaraciją pasirašiusių valstybių aktorius paveikti Čekoslovakijos vyriausybę nevaržyti žmogaus teisių.

Sovietų keleivinis lėktuvas Iljušin, skrisdamas iš centrinės Azijos į Kaukazą su 100 keleivių, sudužo, ir visi keleiviai žuvo.

El Salvadoro prezidento rinkimus laimėjo dabartinis prez. gen. Carlos Humberto Romero.

Apie 150 sovietų žydų dvylikoj miestų surengė sėdimąsias demonstracijas, reikalaudami, kad jiem raštu būtų paaiškintos priežastys, dėl kurių jiem neleidžiama išvykti iš Sov. S-gos.

Eitynės pasiekia Šiluvos bažnyčią.

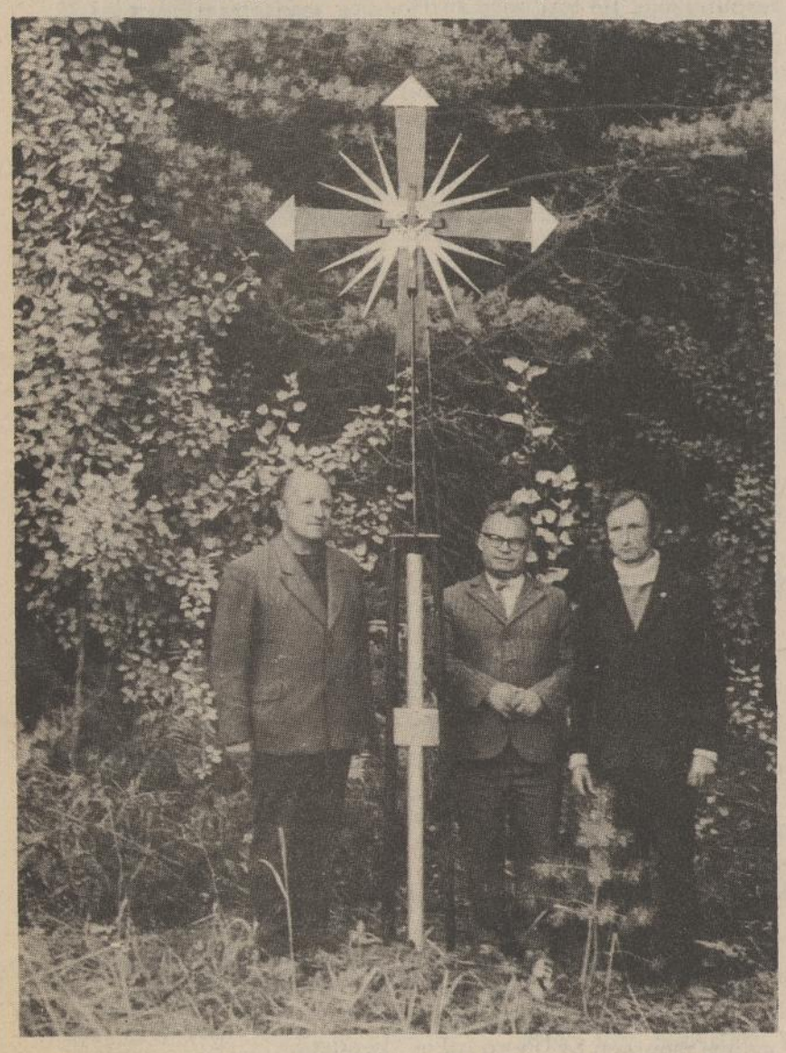

Pastatę kryžių Jonas Šileikis ir Mečislovas Jurevičius. Trečias — nežinomas. Kryžius stovėjo tik tris dienas, paskui valdžios žmonės jį pašalino. Visos nuotraukos gautos iš Lietuvos.

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

V. Butkaus interviu ateistinei spaudai. Amerikiečių "Laisvė" (1965.XII.31) buvo atspausdinusi jį gana kukliai, su atitinkamais nutylėjimais. Maskviškis jau daug šaunesnis — su gausiais "tiesos" perliukais. Reikia manyti (taip jau mūsuose įprasta), kad čia dalyvauta dviejų autorių: dr. V. Butkaus pasisakymus, be abejo, bus kiek "pataisęs" laikraščio redaktorius. Tiesos dėlei reikėtų straipsnį dar papildyti bei patikslinti.

1. Skaitome: "**Kiekvienas pilietis gali laisvai eiti į bažnyčią . . .**" Gali, bet ar jis po to nebus "auklėjamas" atitinkamose įstaigose? Jei jis užims vadovaujantį postą, ar tai neatsilieps jo tarnybai, ar jam nebus prisegtas "tamsybininko" titulas? Kodėl daugumas žmonių prašo religinių patarnavimų slapta, naktimis? Kodėl prašo, kad jų santuokos ar krikštai nebūtų atžymimi religinių įrašų knygose? Kodėl iš kai kurių kunigų (Varėnos rajone, pirmininko pavaduotojas J. Visockas — iš visų) buvo reikalauta, kad religinių įrašų knygas atvežtų į vykdomuosius komitetus. To yra reikalavę net prokurorai (Varėnoje).

2. Skaitome: "**. . .gali puošti savo namus kryžiais ir kitokiais religiniais paveikslais**". Gali puošti, bet tai gali užtraukti nemalonių pasekmių. Kodėl daugelis laiko paslėpę maldynus, religines knygas ir kryželius nuo pašalinio žvilgsnio? Kodėl kratų metu pasauliečių būtuose saugumiečiai, radę religinių daiktų, ima užgaulioti? Kodėl kratų metu atimama religinė literatūra? Kodėl klausinėjama, iš kur gauti religiniai paveikslėliai?

1974 rugsėjo 30 V. Vertelkaitė, Vilniaus 32-jo lopšelio-darželio vyr. auklėtoja, buvo iškviesta į Švietimo skyrių. Ją norėta atleisti iš darbo už aktyvų religingumą, ir buvo verčiama parašyti pareiškimą, kad iš darbo išeinanti savo noru. Tai padaryti ji atsisakė, motyvuodama: "Jei aš negerai dirbu, prašom įrodyti, jei gerai — kam verčiate išeiti?" — "Dėl darbo mes neturime jokių priekaištų", patvirtino Švietimo skyriaus vedėjas J. Kazlauskas. Vienas iš viršininkų priminė: "Ji turi įsirengusi altorių savo kambaryje". Buvo paskirti trys žmonės (Čekatauskienė, Kepalienė ir V. Nugarienė), kurie, neklausdami, nori ar nenori, nuvažiavo į V. Vertelkaitės butą "patikrinti" ir nustatė, kad ten esama religinių ženklų.

Kadangi V. Vertelkaitė atsisakė paduoti pareiškimą, ji ilgą laiką buvo visaip įtikinėjama ir "auklėjama", kad tokį pareiškimą parašytų. Pagaliau grasino ją atleisti iš darbo, pritaikant str. 263— 3 (už amoralų elgesį).

(Bus daugiau)

Telšiai

1976 sausio 15 į Telšių vyskupijos dekanų pasitarimą atvyko iš Maskvos Murnikovas ir įgaliotinis K. Tumėnas.

K. Tumėnas išreiškė susirūpinimą dėl "LKB Kronikos", kuri didinanti įtampą tarp valdžios ir Bažnyčios. Jeigu, esą, "Kronikos" nebūtų, tai padėtis būtų daug švelnesnė. "LKB Kronikos" leidėjai, manydami, kad galima "Kronikos" pagalba ką nors išsikovoti, apsirinka. Išsikovoti jie nieko neleisią. Todėl ragino dekanus neprisidėti prie jos leidimo. Įgaliotinis pageidavo, kad "Kronika" toliau nebūtų leidžiama.

Dekanai iš savo pusės tvirtino, kad "Kronikos" leidimas nuo jų nepriklauso, bet nė vienas neprižadėjo įgaliotiniui veikti prieš "Kroniką" (nors tiek gerai!).

Tarp kitų klausimų buvo iškeltas vaikų katekizacijos klausimas. Įgaliotinio nuomone, šiame dalyke jokių nuolaidų nebūsią. Kunigai turi teisę tik patikrinti vaikų žinias, bet jokiu būdu ne mokyti. Religinės spaudos klausimas bus svarstomas — gauti nauji mišiolai ir brevijoriai.

K. Tumėnas didžiavosi, kad ligonių aptarnavimas ligoninėse esąs jau garantuotas.

— Pas mus didžiausia sąžinės laisvė. Jei kas nors trukdytų, skambinkite man, — baigė K. Tumėnas.

Gargždai

Vidurinės mokyklos mokytoja Paulauskaitė liepė antros klasės mokinukams pakelti rankas, kurie tiki Dievą ir lanko bažnyčią. Pakėlė visa klasė.

— Kokie jūs neprotingi, — aklbėjo mokytoja. — Dievą tiki ir bažnyčią lanko tik senos bobutės, kurios neturi ką veikti.

— Netiesa, — atsiliepė viena mokinė, — aš sekmadieniais lankau bažnyčią ir matau joje daug jaunų žmonių ir vaikų.

Gargždų vidurinės mokyklos mokytoja Kalvaitienė IX klasėje paklausė mokinių, kaip atsirado pasaulis.

— Pasaulį sukūrė Dievas, — atsakė mokinys Venckus.

Mokytoja Kalvaitienė, atėjusi į Venckaus namus, barėsė:

— Kokią tu man gėdą padarei prieš visą klasę.

— Mokytoja, aš jums atsakiau teisingai. Pasaulį tikrai sukūrė Dievas.

Akmenė.

1975 Akmenėje Sutvirtinimo sakramentą priėmė 1400 moksleivių.

TIKINČIŲJŲ DEMONSTRACIJOS ŠILUVOJ

(atkelta iš 1 psl.)

tas, nušviesk mūsų kelius, 1976. VIII.29-1976.IX.30.

Pridėtos ir statytojų pavardės.

Kaip matome iš datų, kryžius stovėjo tik tris dienas. Paskui jis buvo valdžios pareigūnų pašalintas.

Kitos nuotraukos vaizduoja pačias eitynes. Pirmoj matome visus eitynių dalyvius kryžkelėj. Kairiau iš medžių kyšo Šiluvos koplyčia, kuri stovi kapinėse.

Antroji eitynių nuotrauka rodo tos scenos detalę. Matom tą pačią kalvą gilumoj, geriau įžiūrime žmones ir jų apsirengimą. Matome gana daug jaunimo.

Kitos trys nuotraukos, kurių nededame, vaizduoja kaip žmonės pasiekia miestelį. Visos fotografuotos taip, kad nesimato veidų, o tik nugaros.

Paskutinėj nuotraukoj jau matome žmones, einančius prie Šiluvos bažnyčios.

Reikia priminti, kad Šiluvoj yra du svarbūs religiniai pastatai — bažnyčia ir koplyčia. Koplyčios bokštą matėm pirmoj nuotraukoj, o paskutinėj nuotraukoj yra bažnyčia.

Jokių įrašų kitose nuotraukose nėra.

-o-

Rezistentai, disidentai yra padarę šias nuotraukas ir slapta atvežę iki Anglijos. Iš ten buvo nurodyta, kur jas persiųsti į Ameriką, kad būtų paskelbtos viešai.

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA NEW YORKE. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. Šeštadieniais nuo 10 val. iki 4 val. Sekmadieniais, pirmadieniais ir antradieniais patarnaujame iš anksto susitarus telefonu 296-5250. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421. Namų tel., 296-5359.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų — vakarais — (516) 757-4296.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A.J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 84-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 296-1600, namų tel. TW 7-3061.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvius. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokai nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir sukneleems. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

DALĖ POVILAUSKAITĖ-SELLEI, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiom progom. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvėj, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius jų patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Gaszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurioj miesto daly.

Jau gaunama anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY

Agronomės Izabelės Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastikiniu aplanku, nugarėlė patoglai suverta. 316 pusl. Kaina 7 dol. Persiuntimui pridedama 50 c. Užsakymus siųsti adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Užsakymam naudokite šią atkarpą:

Užsakau "Lithuanian Cookery" . . . . . .egz. už . . . . .dol.
Persiuntimas . . . . . .

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Subscription per year — $12.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $12.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra ● Pavarde pasirašyti straipsniai nebutinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

L. Bendruomenės sukaktis

Kovo 12 Hartforde, Conn., bus paminėta JAV Lietuvių Bendruomenės 25 metų veiklos sukaktis. Šiame krašte susiorganizavusi Lietuvių Bendruomenė 1952 vasario 14 buvo inkorporuota Hartfordo mieste, Connecticuto valstybėj. Po 25 metų veiklos grįžtama vėl į gimtinį miestą. Minėjimą rengia JAV LB krašto valdyba ir Hartfordo apylinkė. Rengėjai kviečia visus atvykti į šią didelę džiaugsmo šventę. Visi ir skatinami tą dieną nuvažiuoti į Hartfordą, kad visi pamatytų, kiek daug lietuvių ir kaip jie moka švęsti savo sukaktuvinę šventę.

Visi, kas tik galite, keliaukite į Hartfordą, į minėjimo akademiją, į banketą ir pamaldas, kurios bus kovo 13.

-o-

Demokratinė Amerikos santvarka leido etninėm grupėm lengvai organizuoti savo draugijas, pritaikytas jų tautiniam charakteriui ir jų specifinei ideologijai. Kai kituose kraštuose kartais varžomos svetimtaučių draugijos ir jų veikla, tai čia Amerikoj pats gyvenimas taip susidėstė, kad tos draugijos puikiai veikė ir buvo šiam kraštui naudingos. Draugijos kėlė šio krašto piliečių gerovę, padėjo jiem gyventi ir dirbti.

Kaip žinome iš istorijos, tų draugijų labai daug buvo prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Laikui bėgant, draugijų veikla pamažu blėso. Paseno draugijų nariai ir pačios draugijos, nes pasikeitė gyvenimo standartai, reikalavimai. Taip nemaža draugijų išmirė, palikdamos tik protokolų knygas ir spalvingas uniformas.

Kai po antrojo pasaulinio karo plūstelėjo nauji emigrantai, vyresnieji norėjo, kad šie stotų į jų draugijas. Dalis tų naujų ateivių tikrai pritapo prie senųjų draugijų. Kita dalis nepritapo ir ieškojo kažko daugiau — ieškojo bendrinės organizacijos, kuri visus jungtų ir kuri rūpintųsi visu lietuvišku gyvenimu.

Tada ir pradėta organizuoti Lietuvių Bendruomenė. Pradžioj buvo daug triukšmo. Girdi, kam čia reikia naujos organizacijos, kad ir esamos jau skursta. Organizatoriai tačiau nepasimetė ir nenuleido rankų. Jie triūsė ir taip Bendruomenę sukūrė ir inkorporavo. Tuo įkūrimu jie pakreipė Amerikos lietuvių gyvenimą visai nauja vaga.

Apėmusi visas lietuviškas kolonijas, Lietuvių Bendruomenė ir savo veiklą plėtė ir dabar tebeplečia. Ji organizavo pagelbines organizacijas, kurios padėtų lietuvybei išsilaikyti šiame krašte. Taip atsirado ir Lietuvių Fondas.

Iš pat pradžios Bendruomenė daug dėmesio skyrė švietimui. Visur steigė lietuviškas mokyklas, organizavo naujus vadovėlius, mokytojų studijų savaites. Koks tai puikus ir didelis darbas!

Norėdama pagilinti lietuvybę ir ją plėsti, Lietuvių Bendruomenė remia jaunimo stovyklas, studijų dienas, seminarus, jaunimo kongresus ir įvairius jo žygius. Per savo Kultūros Tarybą remia grynai kultūrinius reikalus, skiria premijas.

Palietė ji ir visuomeninio gyvenimo sritis, surado kontaktus su Amerikos valdžios žmonėmis ir čia išvystė labai gražią veiklą, visur saugodama lietuviškus reikalus, informuodama apie Lietuvos bylą. Visa tai įnešė daug gyvumo ir judrumo į viešąjį bei politinį gyvenimą.

Šios 25 metų sukakties proga sveikiname visus organizatorius, buvusius ir dabar esamus darbuotojus. Linkime nepavargti, bet su dar didesne energija burti visus lietuvius, ypač telkti jaunimą, išmokyti jį visuomeninio darbo, kad jis vėliau galėtų vadovauti tai pačiai Lietuvių Bendruomenei.

TĖVAI IR LITUANISTINĖS MOKYKLOS

Nebūtų pilnutinis lietuvių gyvenimas, jei neturėtume lietuviškų mokyklų, kurias vadinam lituanistinėmis, kad moksliškiau skambėtų. Didelis dalykas jas turėti ir jomis džiaugtis. Bet ne visi žinom, kas tas mokyklas kuria, jomis rūpinasi, jas išlaiko. Jei daugiau apie jas žinotume, dažniau pagalvotume ir savanoriškai ateitume į talką jom padėti.

Lietuvių Bendruomenės rūpestis. Laikraščiuose kartais randam, kad lituanistiniu švietimu, lietuviškomis mokyklomis įpareigota rūpintis Lietuvių Bendruomenė. Taip, tai tiesa. LB didžiausia mūsų visų organizacija, bet ji nėra pajėgi išlaikyti visas lituanistines mokyklas: per mažas jos biudžetas, visad trūksta pinigų. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongresui surengti reikia atskiros rinkliavos, tautinių šokių šventei vėl aukų rinkimas. Mokyklom išlaikyti reikėtų tarp dviejų ir trijų šimtų tūkstančių dolerių per metus. Jokia rinkliava tokios sumos nesukaupsim. Tad LB švietimo taryba tenkinasi tuo, ką pajėgia: parengia mokyklom programas, išleidžia vadovėlius, pratimų sąsiuvinius ir parūpina kitas mokymo priemones. Dar pridėkim mokyklų inspektavimą ir ryšių palaikymą, vasaros metu mokytojų kursų organizavimą, ir bus beveik viskas.

Tėvų pareigos. Visos kitos mokyklinės pareigos krinta ant tėvų pečių. Tai beveik blogiau kaip vysk. M. Valančiaus laikais. Tada mokyklas organizavo ir patalpas davė parapijos ir kunigai. Dabar turtingoj Amerikoj lituanistines mokyklas organizuoja, patalpas suranda, vedėją pasikviečia, net mokytojus susiranda patys tėvai ar jų sudarytas komitetas. Tėvų komitetas posėdžiauja, sudaro mokyklos biudžetą, nutaria mokytojų atlyginimo dydį, renka iš tėvų pinigus, skiria paeiliui tėvus mokykloj budėti, kitur net mokyklos patalpas valyti. Tėvų komiteto kasai papildyti rengia koncertus, vakarėlius su užkandžiais ir išgėrimais. Visi dirba ir laksto, kad jų vaikai turėtų lituanistinę mokyklą.

Tėvai pasijunta esą mokyklos šeimininkai. Tėvai, išlaikydami mokyklą ir ja besirūpindami, pradeda jaustis esą šeimininkai. Štai vienos mokyklos tėvų susirinkimas svarstė, ar reikia vaikus mokyti lietuvių kalbos gramatikos. Girdi, amerikiečių pradinėse mokyklose vaikai neturi anglų kalbos gramatikos pamokų. Po ilgų kalbų padaryta išvada: gramatikos reikia mokyti, bet reikia iš jos išmesti dalyvius ir įvardžiuotinius būdvardžius, nes juos labai sunku išmokti linksniuoti. Suprantama, jog mokyklos vedėjas ir mokytojai nesutiko ir nutarimo nepriėmė. Tėvai ateinantiem mokslo metam pasikvietė kitą vedėją.

Lituanistinėse mokyklose vaikai mokomi rašyboj vartoti lietuvišką raidyną. Mažieji, žemesnių skyrių mokiniai, jį vartoja. Bet 4-to ir aukštesnių skyrių mokiniai pradeda vartoti kai kuriuos rašmenis iš angliško raidyno, pvz. didžiąją I ir Z ar Ž, kurios tikrai tokios, kokias vartodavo rašytojas Vydūnas savo raštuose. Mokytojui paraginus tų rašmenų lietuviškame rašte nevartoti, tėvai atsiunčia delegaciją pas vedėją ir reikalauja mokytoją atleisti. Mokytojas atleidžiamas, o mokykla vartojo ir tebevartoja angliškus rašmenis lietuvių ranka rašytame rašte.

Tėvai kontroliuoja ir mokytojus. Dažnai mokyklos vedėjui pasako, kad mokytojas per daug ar per mažai paskiria namų darbo, kad mokytojas nemokėjo jo vaikui išaiškinti to ar kito dalyko, kad mokytojas skriaudžia vaikus, rašydamas menkus pažymius, kad mokytojas pasisveikino su vaiku amerikietiškai, pasakydamas "hello". Jei mokytoja jauna, dažnai prikiša, kad ji perdaug pasipuošusi, kad lūpas nusidažiusi, kad plaukai pasišiaušę, kad "vaidina" didelę ir pasipūtusią "damą".

Tėvai tikrina mokykloj vartojamus vadovėlius ir savo pastabas pareiškia vedėjui ir mokytojam, lyg jie būtų kalti dėl vadovėlių netobulumo ar smulkių trūkumų. Labiausiai buvo kimbama prie Jonynienės vadovėlio, kuriame buvo nuotraukų iš okupuotos Lietuvos. Tos nuotraukos, girdi, reklamuoja ir aukština komunistinę santvarką. Suprantama, jog mokytojai, tėvai ir vaikai būtų laimingesni, jei mes turėtume tų vadovėlių daugiau ir galėtume iš jų išsirinkti patinkamus. Deja, tos prabangos, kurią turi amerikiečių mokyklos, mes dar neįstengėm pasiekti. Tokios prabangos neturėjom nepriklausomoj Lietuvoj, jos neturi ir dabartinė okupuota Lietuva, nors komunistinė valdžia labai didžiuojasi mokyklų, mokinių ir mokytojų dideliais skaičiais. Daug okupuotos Lietuvos vadovėlių yra versti iš rusų kalbos ir lietuvių tautos vaikui dažnai visai netinkami, bet vartojami. Reikia nenustoti vilties, kad vadovėlių atsiras daugiau ir geriau pritaikytų šių dienų lietuvių vaikui.

Gerai ir negerai. Tėvų rūpestis ir aktyvus jų dalyvavimas lituanistinės mokyklos reikaluose yra pagirtinas. Turim didžiuotis tais tėvais, kurie leidžia savo vaikus į lituanistines mo-

(nukelta į 4 psl.)

Vliko iniciatyva vasario 26-27 Kultūros Židiny buvo surengtos svarstybos Lietuvos laisvinimo reikalais. Dalyvavo atstovai iš visos Amerikos, Kanados ir Vokietijos. Nuotraukoj matom atstovus su Vliko tarybos nariais. Nuotr. L. Tamošaičio

Šatrijos Ragana

8

VIKTUTĖ

Antras būrys, kurio ir aš turėjau garbės priklausyti, buvo tai vis žmonės rimti ir mąstūs. Atmenu, aš retai savo pamokų tesimokiau — nebuvo laiko: vis skaičiau ir skaičiau. Susirinkę ginčydavomės, kurdavome aukštų sumanymų, vertėme pasaulį aukštyn kojomis, griovėme karalystes, statėme naujas . . . Laimingas laikas! Tuo būdu per visą gimnaziją apie šokius nemąsčiau. O universitete, nors jau tiek buvau subrendęs, kad nesprendžiau apie žmogų iš to, ar jis šoka, ar ne, tačiau neturėjau noro išmokti jau dėl kitų priežasčių, kurios ir dabar mane nuo šokių sulaiko.

— Įdomu žinoti, kokios tai?

— Matai, tamsta: mano nuomone, pasigėrėjimas, kurio duoda šokiai, išeina ne iš jų pačių, ne iš paties to šokimo proceso, bet iš to, kad jie atliekami su įvairios lyties asmenimis. Tai pasigėrėjimas visiškai neidealus . . .

— Argi tai tiesa?

— Tik pamąstyk tamsta gerai, ir gal sutiksi su manim. Jeigu būtų kitaip, tai dėl ko nešoka moters su moterimis, o vyrai su vyrais? Dėl ko tokių šokių nemėgsta? Juk dažnai girdėti sakant įvairūs asmens: "Koks čia pasigėrėjimas šokti tarp savęs!" Iš to išeina, kad malonūs ne tie šokiai, bet tas susiartinimas su antrąja lytimi, kurs tiktai šokant tėra galimas.

— Argi ir aš dėl tos priežasties mėgčiau šokti? Ką tamsta kalbi!

— Tamsta niekuomet nesiklausei savęs, kas tai yra šokiai, nemąstei apie tai. Aš nesakau, kad nėra išimčių — žinoma, yra. Estetikos atžvilgiu malonu yra pažiūrėti į gražius šokius, pasistebėti grakščiais judėjimais. Bet, tiesą sakant, retai tetenka šokiuose surasti estetikos. Tikrai estetiško pasigėrėjimo teduoda šokiai teatruose. Bet pačiam įsimaišyti į būrį, pradėti apkabinėti tai vieną, tai antrą panelę — dėkui.

Pradėjau juoktis. Neapsakomai keista man pasirodė girdėti tokias nuomones iš tokio jauno ir gražaus vaikino. Jis irgi juokės.

— Toks jau esu, ką padarysi! Man rodos, jei kada ką mylėčiau, labai sunku man būtų matyti tą mylimą asmenį šokant. Neduok Dieve, koks tai turi būti jausmas, matant, kaip kiekvienas imas ją ir apkabinęs glaudžia prie širdies! Gali už šimto kalnų pabėgti, tai pamatęs!

Pirmą sykį girdėjau tokią nuomonę apie šokius. Negalėjo ji man iš galvos išeiti, ir turiu pripažinti jai daug daug tiesos. Aš pati niekados tokio jausmo nesu turėjusi, bet apie kitus to pasakyti negaliu.

Neilgai tebuvome ant ledo. Atėjo žmogus ir išvežė daktarą prie ligonio, o ir man buvo laikas važiuoti į banką. Daug buvo žmonių, sugrįžome vėlokai. Žiūriu, už stalo sėdi Stanislovėlis, rinkdamas žirnius. Smalsus jis labai, nori žinoti, ką skaitau vakarais mergaitėms, ir prašė Alenutę, ar negalėtų ir jis ateiti į kambarį rinkti žirnių. Perskaičiau vieną apysakėlę, labai atsidėjęs klausė.

Pamokos su juo gerai eina: jau bent kiek pramoko traukti plunksna per popierį. Juokai ima žiūrint, su kokiu atsidėjimu ir atsargumu laiko jis plunksną savo sustyrusioje rankoje.

6 gruodžio, sekmadienis.

Iš bažnyčios atvažiavo Onytė su ponu Juozu. Onytė labai pasipuošusi, ką tik turėjo gražiausio, ištraukė. Juokėmės iš jos lig soties. Ponas Juozas paklausė mane, ar numanau, dėl kokios priežasties Onytė taip pasipuošė. Atsakiau, kad numanyti nesunku. Nuo antros valandos jau pradėjo ji laukti, o mes erzinome, kad jos laukiamasis išvažiavęs toli ir neateisiąs. Bet likimas nebuvo jai toks negailestingas: daktaras atėjo.

Gerą širdį turi ta Onytė, bet kvaila, vargšė, o jos pažiūros — neduok Dieve! Pamatė šiandien mano kambaryje lietuviškas knygas ir sako mamai:

— Tamsta neleisk Viktutei užužsiimti su tomis lietuviškomis knygomis! Prisirinko krūvą ir džiaugias! Pamatysi tamsta, iš to gali būti negerai: pasodins į kalėjimą, ir gana! Aš, būdama tamstos vietoje, tuojau sudeginčiau visas tas knygas. Ne tik save, bet ir savo šeimyną gali į nelaimę įstumti.

— Aš neturiu tokių baisių norų, — atsakė mama šypsodamos. — Priešingai, džiaugiuos, kad mano duktė mokos savo senovės kalbos.

— Ką čia gelbės prieš vėją pūsti? — sakė Onytė. — Juk vis tiek, lietuvių karalystės nebus, jėgų neturime, nuo amžių lenkiškai kalbame ir kalbėsime. Kam dėl tokių niekų galvą sau laužyti! Ir kas pasidarė tai Viktutei? Vis tai to pono Jono darbas; pats litvomanas, ir jai galvą apsuko . . . Ir ką čia gelbės prieš vėją pūsti, ar ne tiesa?

— Taip, taip! — atsakė daktaras, bet pastebėjau, kad jo akys žibterėjo.

— Neduok Dieve, kokie nuobodūs žmonės tie litvomanai! Kažin kas jiems galvoje; vaikščioja kaip baidyklės: apdriskę, apžėlę, fe! Ne jau, daktare, dažnai čia buvodamas, atpratink Viktutę nuo tos manijos, meldžiamasis!

— Labai gailiuos negalėsiąs išpildyti to tamstos paliepimo, — atsakė daktaras, — nes — horribile dictu (baisu pasakyti) — pats esu iš to tamstos nekenčiamųjų "litvomanų" būrio. Be to, būdamas gydytojas, turiu pastebėti, kad manija tai liga, kurioje žmogus vaizduojas nebūtus daiktus, o kadangi tamstos, čia gimę iš bočių prabočių grynų lietuvių, vaizduojatės esą lenkais, tai, rodos, tamstos sergate ta manija, ne mes, mylėdami *savo* tėvynę ir kalbą.

— Taip? Neatrodai tamsta litvomanas, ne! Nebent nuo plaukų kiek esi panašus.

Nusijuokėme visi dėl to panašumo, o ji toliau malė:

— Rašo knygas, duoda skaityti, o kas iš to? Kokie čia dar mūsų žmonės? Skaityti iš savo maldaknygių nemoka, o jie jiems knygas rašo!

— Nežinau, ar kas yra gimęs išlavintas. Ir tamsta, buvo laikas, kad nežinojai raidžių. Gyvendama sodžiuje, galėtumei nors vieną vaiką per metus išmokyti skaityti — štai ir būtų jau mažiau nemokančių.

Sunku su ja disputuoti, nes logikos neturi nė už skatiką. Nusibodo jai greitai ta kalba, ilgai negali ji apie vieną daiktą kalbėti; ir, tiesą pasakius, visas tas klausimas terūpi jai tiek, kiek man kinų klausimas, jei ne mažiau dar.

Daktaras žemai nukrito jos akyse.

— Litvomanas, gana jau to vieno žodžio, — sako.— Neturėsi žmogus iš jo džiaugsmo, nėra ko laukti. Dievas žino, kokiais dalykais užsiėmę, kas jiems galvoje . . . galima mirti iš nuobodumo jų draugystėje! Ir dar toks pienburnis!

Mat, per jaunas jai į vyrus.

7 gruodžio, pirmadienis.

Nesiliauju dėkojusi Dievui, kad davė man tokius tėvus. Dauguma mūsų dvarininkų nekenčia "litvomanų" ir yra labai priešingi lietuvių judėjimui. O mano tėveliai kad nors žodį pasakytų prieš jį. Mama gerai supranta to atbudimo visą naudą ir svarbumą, pripažįsta jam teises ir visur rodo savo palankumą. Tetušis neutralus: ne tik nekalba, kaip kiti, blogai apie lietuvių patriotus, bet turi jiems simpatijos. Ir man negina skaityti balsiai, nei laikyt knygų, nei mokytis lietuviškai, tik bijo, kad nepakliūčiau į rusų nagus. Dėl to, radęs kame kokią knygelę, neša tuojau pas save ir slepia taip, kad niekados nerasi.

(Bus daugiau)

POEZIJA NAUJOJOJ L. ANDRIEKAUS KNYGOJ

Ištrauka iš kalbos, pristatant knygą "Už vasaros vartų" Bostono Subatvakariuose 1976 spalio 18

Už vasaros vartų — tokiu vardu yra pavadinta poeto Leonardo Andriekaus naujoji lyrikos knyga, paženklinta 1976 skaitmeniu. Poetas, taip pakrikštydamas savo eilėraščių rinkinį, be abejonės, norėjo mūsų dėmesį atkreipti į žmogaus gyvenimo trapumą ir laikinumą. Ir pats autorius apie tai šitaip gražiai ir vaizdingai prabyla:

Aš esu tik liepsnelė mažytė,
Atplevenus blyksėt laikinai.
Nenorėkit manęs užgesyti,
Kol pragys saulės garbei kalnai.
Liepsnelė, 15 psl.

Poetas Leonardas Andriekus jau senokai turi savo atskirą vietą lietuvių dailiojo žodžio baruose. Atviros marios, Naktigonė, Saulė kryžiuose, Po Dievo antspaudais — tai vis jo lyrikos knygų vardai. Jis yra ir mūsų poezijos laureatas, 1961 gavęs Liet. Rašytojų Draugijos literatūros premiją už Saulę kryžiuose.

Mano langą užmūrijo
Debesim tavo rankos.
Nematysiu, kaip jūroje
Su audrom siaučia bangos.

Begirdėsiu tik ūžesį,
Kuris akmenis virkdo.
Visos bangos sudužusios
Atsitrenks man į širdį.
Langas, 25 psl.

Tai dar du posmai iš lyrikos rinkinio Už vasaros vartų. Ta citata norėjau atkreipti dėmesį į poeto eiliavimo grakštumą, jausmo ir minties skaidrumą, o formos ir turinio darną.

Poeto Leonardo Andriekaus kūrybos tematika yra įvairi ir turtinga — tai žmogaus (o šiuo atveju ir vienuolio) santykis su visatos Kūrėju, su gamta, būtim ir pačiu savim, tai jo bandymai pasinerti į savo tautos senovę, prislopintą, tačiau tyrą ir nesunkiai suvokiamą gimtojo krašto nostalgija, pagaliau jo žvilgsnis, su giliu sielvartu skrendąs per dabarties klaikumas. Aišku, ne visas temas rašytojas vienodai lengvai įveikia, ne visos yra tolygaus stiprumo ir poeto Leonardo Andriekaus kūryboj. Svarbiausia tačiau yra tai, kad jis savo gimtąja kalba yra taręs originalų ir savaimingą žodį.

Naujuoju lyrikos rinkiniu Už vasaros vartų Leonardas Andriekus apsireiškė kaip sau poetas ir žmogus, ypač stipriai prabilęs iš savęs ir per save. Čia jis į dangų ir į žemę, į žmogų ir į jo sielvartus, į gamtą ir į būties trapumą pažvelgė pro savąjį Aš. Gal ir paradoksalu, bet juk šitokiame žvilgsny susitinka daugelio žmonių išgyvenimai! Rinkiny intelektas, filosofinė mintis eina vienas greta kito, išlaiko darną ir pusiausvyrą. Aplamai giedras paprastumas dvelkia iš visų rinkinio puslapių, o tai, kaip man atrodo, ir yra tikrasis menas. Poezijos rinkinys Už vasaros vartų yra aiškiai matoma, reikšminga ir aukšta pakopa Leonardo Andriekaus kūryboj.

Poetas Bernardas Brazdžionis, rinkinį apžvelgdamas Lietuvių Dienų 1976 m. 5 numery, taip apie jį kalba: "Studijos apimtis būtų panagrinėti plačiau temas ir variacijas, kuriomis žaidžia poetas, mus užburdamas ritmo lengvumu, vaizdų šviesumu, nuotaikos giedrumu, formos kristaliniu skambėjimu, meistriškai naudojant tikslų ir netikslų rimą, aliteracijas, skiemenų garsus — tai Dievo duoto talento žymės, tai įgudusio poeto plunksna". Atseit, tai dar viena lietuvių poezijos pergalė kovoj su inertiška ir nelengvai įveikiama žodžių medžiaga.

St. Santvaras

PABALTIEČIŲ MENO SKAIDRIŲ POPIETĖ

Vienas ir tas pats troškimas mus sieja su broliais latviais ir estais: nesudilti tremty, o išlaikyti kaip galima aukštesniame lygy savitą tautinę kultūrą.

Ši aspiracija yra jų, kaip ir mūsų, tremties kultūrinio gyvenimo variklis. Savitos kultūros nešėjai — menininkai, rašytojai, muzikai — ir pas juos, kaip pas mus, susipratusios bendruomenės gerbiami ir palaikomi. Parodos, literatūros vakarai, koncertai gausiai lankomi, negailima plojimų, gėlių ir premijų.

Taigi pabaltiečių kultūriniam gyvenime yra daug panašumų, bet taip pat ir skirtumų. Kai kurias apraiškas įdomu sugretinti, palyginti, o su aukštesnio lygio atsiekimais svarbu susipažinti.

Neseniai New Yorke susikūrė iniciatorių grupė, kuri stengiasi užmegzti glaudesnį kultūrinį bendravimą tarp lietuvių, latvių ir estų, ypač vaizdinio meno srity, kurioj mūsų neskiria kalbinė riba. Naujai sudarytų ryšių dėka, apie 10 latvių ir estų buvo atsilankę į mūsų 8-tąją dailės parodą Židiny. (Keletas latvių buvo pernai atvykę ir į Kasiulių parodą.)

Dabar sumanytas bendras parengimas. Susipažinimui su rytiniam pakrašty gyvenančių pabaltiečių menininkų kūryba rengiama meno skaidrių popietė, kurioj bus parodytos vertingos skaidrių kolekcijos.

Lietuvių meną reprezentuos dail. V. Vizgirdos skaidrių rinkinys, kurį pristatys dail. A. Elskus. Latvių meno nuosavą skaidrių rinkinį parodys meno kritikė E. Šturms, o estų skaidrių kolekciją pristatys Rutgers universiteto meno istorijos profesorė O. Berendsen.

(nukelta į 12 psl.)

TĖVAI IR MOKYKLOS

(atkelta iš 3 psl.)

kyklas, jas išlaiko, sudeda pinigo jom pagerinti, įsigyti naujų mokymo priemonių, parūpinti geresnes patalpas. Tik negerai, kad kišasi į mokytojų sritį, dažnai nesuprasdami jų vartojamų metodų ir kitų mokymo proceso detalių.

Mokytojas, jei eina į mokyklą dirbti, nusimano ir daugiau žino apie mokyklinį darbą už tuos, kurie to darbo nebandė dirbti. Todėl tėvai neturėtų priekaištauti mokytojui, kad jis negerai aiškina, daugiau ar mažiau namų darbo paskiria. Mokytojas turi smulkų planą ir žino, kokiu žingsniu kursą eiti, kad tinkamai išeitų paskirtą programą ir joj surašytus dalykus perkeltų į mokinių sąmonę, kad juos išmokytų, ką reikia išmokti.

Tėvo ar net vedėjo kišimasis į mokytojo planingą darbą įneša ardomąjį veiksnį ir apsunkina mokyklinį darbą. Todėl nesistebėkit, kad jaunas mokytojas, išdirbęs metus ir prisirinkęs iš tėvų krepšį priekaištų, ryžtasi mesti mokyklą ir vėliau niekad į ją nebegrįžti.

Jaunas mokytojas ar mokytoja turi mažiau patyrimo ir kartais vertas priekaišto. Tačiau žinokim, kad jis dirbdamas mokosi ir pats greitai pajunta, kas buvo negerai. Priekaištai jam nepadeda, tik erzina ir nukreipia dėmesį nuo mokymo darbo savistabos, o kartais sukelia rezistencinę nuotaiką. Todėl geriau turėti kantrybės ir nuo priekaištų susilaikyti.

Dalinamės pareigomis ir atsakomybe. Iš viso tėvai, nors ir jaučiasi esą mokyklos šeimininkai, turėtų gerbti ir kitų mokykla besirūpinančių pareigūnų teises. Mokyklos vedėjas ir mokytojai atlieka mokymo darbą ir palaiko drausmę. Tėvam kištis į jų reikalus nepatartina. Iš programos išmesti dalyvius ar kitas gramatikos dalis taip pat ne tėvų reikalas. Mokyklų programas sudaro išsimokslinę ir patyrę mokytojai. Kasmet tos programos peržiūrimos, o dabar ir trumpinamos. Jau girdėjom, kad LB švietimo taryba rengiasi programas patikrinti ir jas pritaikyti paskutinių dienų reikalavimam, šių dienų vaiko pajėgumui ir imlumui. Pasitikėkim jos sugebėjimais ir gera valia.

Tėvų mokyklinės pareigos svarbios. Ne mažiau svarbios vedėjo ir mokytojų. Todėl abi grupės turi dalintis mokykline našta: pareigomis ir atsakomybe. Darnus jų darbas ir pakanta pakelia mokyklos vardą ir mokslo lygį. To siekia tėvai, mokytojai ir LB švietimo taryba. Linkėtina, kad visos lituanistinės mokyklos tokios ir būtų. Taip pat linkėtina, kad visi lietuviai stengtųsi atiduoti savo auką lituanistinių mokyklų išlaikymui, tuo palengvindami tėvam piniginę naštą.

M. Stonys

DAIL. K. VARNELIS — LB PREMIJOS LAIMĖTOJAS

Vasario 5 posėdy New Yorke JAV LB kultūros tarybos sudaryta komisija — Albinas Elskus, Pranas Lapė, Romas Viesulas ir Viktoras Vizgirda — nutarė 1977 metų Lietuvių Bendruomenės premiją už dailę skirti dailininkui Kaziui Varneliui iš Chicagos. Premijos, 1000 dolerių, mecenatas — Lietuvių Fondas. Ji dailininkui bus įteikta kovo 12 Hartforde įvykstančiame JAV LB inkorporavimo sukakties minėjime.

LB New Yorko apygardos 8-tosios dailės parodos 300 dolerių premiją, Lietuvių Fondo skiriamą per LB kultūros tarybą, laimėjo dailininkas Česlovas Janušas už parodoj išstatytus paveikslus. Premijos įteikimas įvyko vasario 12 Kultūros Židiny, New Yorke. Ją įteikė LB krašto valdybos pirmininkas Algimantas Gečys, gi laimėtojas dail. Č. Janušas pinigus dovanojo Maironio lituanistinei mokyklai.

LB spaudos platinimo vajus

LB krašto valdyba yra paskelbusi spaudos platinimo vajų. Jis vyksta nuo vasario 16 iki balandžio 30. Tuo reikalu išleistu aplinkraščiu visos apygardos ir apylinkės yra prašomos: 1) surasti spaudos platintojus, kurie porą mėnesių galėtų pasišvęsti tik šiam reikalui (praeities patyrimas rodo, kad čia daug gali pasitarnauti jaunimas); 2) užsakyti laikraštį ar žurnalą iš valdybų iždo šeimom, nutolusiom nuo lietuviško gyvenimo; 3) paskirti, nors ir kuklią, auką spaudai iš valdybų lėšų; 4) išparduoti knygas, kurios yra užsilikusios valdybų turte.

Krašto valdyba yra nutarusi mokėti 10% komiso už periodinės spaudos naujas prenumeratas, ateinančias per krašto valdybą. Knygų reikalu apylinkės prašomos savo nuožiūra padaryti įvairias lengvatas ar papiginimus.

Ateinančios dainų šventės reikalai

Šiomis dienomis dainų šventės repertuaro komisija išsiuntinėjo visiem choram JAV ir Kanados penktosios dainų šventės, įvyksiančios 1978 Toronte, dainų repertuarą. Repertuaro komisiją sudarė: J. Govėdas, A. Jurgutis, A. Kačanauskas, O. Mikulskienė, A. Mikulskis, J. Simanavičius, F. Strolia, S. Sližys ir V. Verikaitis.

LB kultūros taryba gavo iš Lietuvių Fondo 3000 dol. muzikinei premijai. Muzikų komisiją premijos paskyrimui sudarys kultūros taryba.

j.g.

DRAMOS FESTIVALIS

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos kultūros skyriaus pirmininkė Elena Kudabienė ir sekretorė G. Repšienė praneša, kad **ketvirtasis lietuvių dramos festivalis įvyks 1977 gegužės mėn. Toronte.**

Gegužės 20, 7:30 val. vak. festivalio atidarymo proga Hamiltono Aukuras stato Balio Sruogos trijų veiksmų lyrinę dramą "Pavasario giesmė".

Gegužės 22, 3:30 val. Toronto Aitvaras stato S. Pilkos trijų veiksmų komediją "Žemės rojus".

Gegužės 28, 3:30 val. Cicero vaidintojų būrelis stato K. Runimo dviejų veiksmų dramą "Laisvės kaina".

Gegužės 28, 7:30 val. vak. Los Angeles vaidintojų sambūris stato B. Pūkelevičiūtės trijų veiksmų dramą "Palikimas".

Gegužės 29, 4 val. po pietų Chicagos vaidintojų vienetas stato A. Kairio trijų veiksmų komediją "Didysis Penktadienis".

Po visų vaidinimų bus žymenų įteikimo vakaras. Jie bus paskirstyti tokia tvarka:

I žymuo — už geriausiai paruoštą veikalą.

II žymuo — už geriausią vaizdinį pastatymą (dekoracijos, rūbai).

III-IV žymenys — už pagrindinio vaidmens atlikimą (aktoriui, aktorei).

V-VI žymenys — už antraeilio vaidmens atlikimą (aktoriui, aktorei).

Taip pat bus pagerbti kolektyvo režisieriai ir vadovai.

Tautiečiai kviečiami visuose spektakliuose dalyvauti ir paremti mėgėjų teatralų didelį pasišventimą ir įvertinti lietuviško teatro svarbą. Išlaidom sumažinti renkamos aukos. Aukotojų pavardės bus įrašytos į ketvirto dramos festivalio spausdinamą leidinį. Aukos siunčiamos adresu: A. Mingėla, 183 Napier St., Hamilton, Ont. L8R 1S9, Canada.

Detroito moterų vokalinis ansamblis, vadovaujamas muziko Stasio Šližio, atlieka meninę programą Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime. Nuotr. J. Urbono

Detroite vasario 19 buvo ateitininkų koncertas — užgavėnių balius. Programą atliko iš k. muzikas Darius Lapinskas ir solistė Dalia Kučėnienė. Nuotr. Jono Urbono

AŠTUNTĄJĄ DAILĖS PARODĄ APŽVELGIANT

(Tąsa iš praeito numerio)

Praeitame Darbininko numery apžvelgėm dalį parodos. Dabar parodos sale keliaujame toliau ir susipažistame su kitų darbais.

Regina Kudžmienė, keramikė, dalyvavusi jau keliose parodose, čia pateikė vazeles, ąsotėlius, puodelius. Būdinga, kad daliai tų savo darbų rado gražius poetinius vardus — pvz. puodelis Aušra.

Anna S. Mažeika dalyvauja nuo seno šiose parodose. Ji yra vienintelė, kuri dirba sunkia batikos technika. Batika savaime gundo nueiti į abstraktą, ieškoti spalvų susiliejimo, judesio. Ji to nedaro. Ji mėgsta aiškius objektus — paukščius, gėles ir net gamtovaizdžius. Šioj parodoj buvo 8 jos darbai, atlikti su techniškų kruopštumu.

Ji yra norvegė, ištekėjusi už lietuvio, pasisavino ir lietuviškas tradicijas. Taip dalį jos kūrybos sudaro grynai lietuviška tematika — lietuviški kryžiai, tautiniai drabužiai.

Šioj parodoj ji buvo viena iš jury komisijos narių, kurie skyrė premijas.

Irena Nemickienė-Vakselytė, akvarelistė, dalyvauja jau bent keliose parodose. Šioj parodoj buvo jos keturi darbai — gamtovaizdžiai. Už Upelį ji gavo garbės pažymėjimą.

Anita Milda Orentienė, iš Washingtono, dalyvauja pirmą kartą. Dirba bent keliose technikose. Parodoj buvo 4 paveikslai, atlikti aliejumi ir akriliu. Piešinys stilizuotas, mėgsta spalvas dengti plokščiai, taip primindama spalvotą plakatą.

Ona Paškevišienė-Dokalskaitė, tapytoja, daugelio parodų dalyvė, laimėjusi jau bent kelias premijas, ir šioj parodoj jai už naturmortą nr. 2 paskirta tradicinio meno premija (100 dol.). Buvo išstačiusi 6 darbus, vienas portretas, du naturmortai, kiti įvairia tematika. Beveik visuose jos paveiksluose yra žmogus, kurį ji traktuoja lengvu, žaismingu teptuko brūkšniu.

Mykolas Paškevičius, daugelio parodų dalyvis, simbolistas, abstraktistas, šioj parodoj už visus išstatytus darbus laimėjo M. K. Čiurlionio vardo premiją — 300 dol. Jo Gitaristas padarytas su didele jėga ir drąsiu brūkšniu. Kai buvo balsuojamos populiarumo premijos, tas jo Gitaristas surinko nemaža balsų.

Rolandas Rasimas, jaunuolis, dalyvauja tik antrą kartą, baigęs Buffalo mokyklą. Dirba divejose srityse — pieštuko piešiniai ir skulptūra. Jo visas pasaulis — surrealistinis, ypač tai matoma piešiniuose. Skulptūros kiek ramesnės, bet ir jos užbaigiamos surrealistiškai. Šioj parodoj buvo trys jo kūriniai, du piešiniai, viena skulptūra.

Banguolė Marija Raugaitė (kataloge įrašyta Raugas) dalyvavo antroj parodoj 1971. Ji tada buvo baigusi meno studijas ir palinkusi į abstraktą. Bet ir tuomet jau reiškėsi jos portreto pomėgis. Šioj parodoj ji dalyvavo su penkiais portretais. Žmonės vaizduojami padidinto formato, tai ir paveikslai pasidaro gana dideli. Portretą traktuoja plakatiniai. Už vieną portretą — J.F.P. — ji gavo bronzos medalį ir 50 dol.

Gražina Raugienė (kataloge įrašyta Raugas, Banguolės brolio žmona) dalyvavo pirmoj ir antroj bendrinėj parodoj. Dabar sugrįžo po šešerių metų žymiai pasikeitusi ir sustiprėjusi. Tapo aliejumi. Buvo išstatyti trys darbai, vienas jų sūnaus portretas.

Mečys Razgaitis — vienas darbas, aliejus.

Jonas Rūtenis, nuolatinis šių parodų dalyvis, aštuoni darbai, akrilis. Traktavimas abstraktus. Kartais į abstraktinį foną įvedamas koks realesnis daiktas arba tik to daikto užuomina. Už paveikslą Kunigaikščių miestas — gavo tautinės tematikos premiją — 100 dol.

Vytautas Sakalauskas dalyvauja nuo 6 parodos. Šioj parodoj buvo išstatyta 8 jo darbai, atlikti aliejumi, akriliu. Jo darbai tai debesų paveikslai. Vienur skaidriai mėlynas dangus, kitur jau debesys draikosi įvairiom formom. Vienas paveikslas buvo visai apskritas.

Petras Sandanavičius, taip pat jaunas dailininkas, dalyvavęs jau keliose parodose, pasirodė su 8 mažo formato darbais. Darbai gana skirtingi nuo anksčiau matytų. Tai daugiausia pieštuko piešiniai, tušas, atspaudai. Kristalizuojasi jo rami precizinė linija bei forma. Anksčiau jis mėgo didelius formatus, dideles judančias mases, dabar pasitraukia nuo to pasaulio ir žaidžia ramiom formom. Dominuoja simboliai.

Antanas Stelingis dalyvauja pirmą kartą su vienu aliejinės tapybos darbu — Rambynas.

Elena Urbaitytė — keturi akriliniai abstraktai, pagrįsti plačiom kubistinėm formom. Ji buvo narė jury komisijos, kuri skyrė premijas.

Zenonas Ūselis dalyvauja jau nuo seno šiose parodose. 6 paveikslai, pastelė. Už paveikslą Pavasarėja gavo aukso medalį ir 50 dol. Jo pastelės turi savi-

(nukelta į 5 psl.)

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Vasario 10 Vilniuj mirė dailininkas **Stasys Krasauskas.** Buvo vienas žymiųjų pavergtos Lietuvos dailininkų, pasižymėjęs knygų iliustravimu ir teminėmis serijomis, ryškiausias — grafikoj. Gimė 1929 Kaune. 1958 baigė Dailės institutą. 1965 laimėjo respublikinę premiją, 1976 gavo sovietinę premiją už grafikos kūrinių seriją "Amžinai gyvi". Neseniai jam buvo suteiktas Lietuvos liaudies dailininko vardas.

— Vasario 3 Vilniuj mirė ateistinis filosofas **Algirdas Beržinskas** (g. 1933). Vilniaus universitete baigęs žurnalistiką (1958), dirbo Minties leidykloj ir buvo laikomas žymiu ateistinės etikos kūrėju-filosofu. Jo pastangomis pradėta leisti Filosofinės bibliotekėlės knygų serija. Minėtina jo sudaryta Filosofijos istorijos chrestomatija, Etikos etiudai.

— **Dailininkų Sąjungos suvažiavime,** įvykusiame Vilniuj sausio paskutinėmis dienomis, penkerių metų platų apyskaitinį pranešimą padarė Sąjungos pirmininkas dail. Jonas Kuzminskis. Iš pranešimo sužinom, kiek paminklų yra pastatyta Lietuvos pavergėjam, kokie glaudūs dailininkų ryšiai su rusų ir kitų "broliškų respublikų" menininkais, kiek parodų kur suruošta (Lietuvoj ir plačiojoj "tėvynėj"), kurie dailininkai ypač išsiskyrė savo kūrybingumu. Po kelis kartus paminėti: J. Švažas, S. Veiverytė, S. Džiaukštas, P. Gudynas, A. Savickas, K. Bogdanas, St. Krasauskas, G. Jokūbonis, V. Vildžiūnas, L. Tuleikis, B. Vyšniauskas, K. Morkūnas, V. Karatajus, R. Antinis, P. Vaivada, N. Petrulis, V. Krutinis, L. Truikys ir daugelis kitų. Pranešėjas skirstė dailininkus pagal žanrus ir tematiką. Pagyrė tuos dailininkus, kurie "eina su gyvenimu", kurie nevengia sovietinių temų, siekia monumentalumo, tarptautiškumo. Iš Sąjungos sekretoriaus **Prano Gudyno** pranešimo sužinom, kad Sąjungoj yra 587 nariai, iš jų 374 yra jaunieji dailininkai. Į Dailininkų Sąjungą ten nariais priimami ir gamyklų braižytojai-projektuotojai (žargoniniu žodžiu vadinami dizaineriais). Tik trys dailininkai turi Sovietų Sąjungos liaudies dailininkų vardą, 20 narių turi Lietuvos liaudies dailininkų vardą, taip pat 20 yra pagerbti Lietuvos nusipelniusių meno veikėjų vardu. Per 50 dailininkų yra aukštųjų mokyklų dėstytojai: 15 profesorių, 46 docentai. Suvažiavime nusiskųsta, kad labai trūksta kvalifikuotų dailės istorikų, nors Lietuvoj ir esą 118 diplomuotų dailėtyrininkų. Dailininkų darbą trukdąs ir reikiamų medžiagų trūkumas (atvirai rašoma: "trūksta dažų, rėmų, respublikoje nėra sąlygų lieti skulptūrų iš bronzos ir t.t." — Lit. ir Menas, 1977 Nr. 6). Suvažiavime (sausio 28) "išrinkta" Sąjungos valdyba: pirm. **J. Kuzminskis,** pavaduotojai — **K. Bogdanas, K. Morkūnas, S. Jusionis** ir **A. Purys,** sekretorius **P. Gudynas.**

— Tenykštė spauda jau rašo apie paruoštą **Revoliucijos muziejaus** Vilniuj projektą. Projekto konkursą laimėjo architektai **Gediminas Baravykas** ir **Vytautas Vielius.** Pastatas turėsiąs 30 tūkstančių kubinių metrų talpos ir būsiąs pastatytas prie Neries, kur dabar formuojamas Vilniaus centras. Nuo universalinės parduotuvės, viešbučių ir buitinio aptarnavimo komplekso jį skirsianti parko juosta. Muziejuj būsią nuolatiniai rodiniai ir kilnojamoji paroda. Suprantama, kad rodiniuose bus sutelkta sovietinė propaganda, istorijos klastojimas, prasimanymai apie klasių kovą Lietuvoj ir liaudies revoliucinį judėjimą.

— Vyriausiajam Vilniaus architektui **Gediminui Valiuškiui** sausio pabaigoj suteiktas Lietuvos nusipelniusio architekto vardas.

— Garbės raštais pagerbti "už nuopelnus tarybiniam menui" Lietuvos Kino studijos direktorius **Julijonas Lozoraitis** ir Lietuvos Valstybinės filharmonijos vyriausias režisierius **Vladas Bartusevičius.**

— Kompozitorių namuose naujų muzikos kūrinių perklausoj buvo išklausyti: **B. Šidiškio** harmonizuota liaudies daina "Šienelį piaunant" ir **V. Barkausko** oratorija "Nusilenk savo žemei" (žodžiai A. Drilingos).

— Grafikė **Aldona Skirutytė** 1976 pabaigoj Berlyno tarptautinėj grafikos parodoj, kurioj dalyvavo 455 įvairių šalių dailininkai, laimėjo premiją už lino raižinį "Ištikimi, geri draugai".

— Vasario 4 Meno darbuotojų rūmuose Vilniaus universiteto kalbininkai (prof. J. Palionis, doc. A. Pupkis, moksl. bendradarbis J. Klimavičius) **kalbinių patarimų davė** sukviestiem laikraščių redaktoriam (Literatūros ir Meno, Gimtojo Krašto, Valstiečių Laikraščio, Tarybinio Mokytojo, Komjaunimo Tiesos).

— Pavergtoj Lietuvoj pradeda reikštis nauja romano forma: **romanas be fabulos.** Tai tolimesnė pasąmonės arba vidaus monologo raida. Prie tokių romanų priskirtini: *M. Sluckio* romanas "Saulė vakarop" ir *Alf. Bieliausko* "Tada, kai lijo". Abu spausdinti 1976 Pergalėj. Kai nėra fabulos ir intrigos, labai sunku patraukti skaitytoją į tą vidaus labirintų narpliojimą, kurio prasmę gal suvokia bent pats rašytojas.

— Šiaulių Aušros muziejuj sausio mėnesį buvo dailininko **A. Krištopaičio** akvarelių paroda. Ji minėtina vien dėl tematikos: dailininkas piešia ir spalvina Lietuvos malūnus — senąjį kultūrinį palikimą. Jo malūnų rinkinys yra labai įvairus.

Pr.N.

Antanas Kuprevičius, ramovėnas, pensininkas, keramikos meno mėgėjas, prie savo dirbinių. Nuotr. A. Jaro

Pasitarimas pašaukimų reikalais

Seselių kazimieriečių motiniškame name Marquette Parke, Chicagoj, sausio 21 susirinko lietuviškų vienuolijų ir JAV Lietuvių Kunigų Vienybės atstovai pasitarti pašaukimų reikalais.

Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos pakviesti, dalyvavo vysk. V. Brizgys, seserų kazimieriečių vyriausioji viršininkė sesuo M. Lorenza, kasimieriečių pašaukimų reikalų vedėja sesuo Marilyn Kuzmiskaitė, Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vyriausioji viršininkė sesuo M. Annunciata Mažeikaitė, Nukryžiuotojo seserų pašaukimų reikalų vedėja sesuo Kristina Kleponaitė, Nekalto Prasidėjimo (Putnamo) seserų vyriausioji sesuoMargarita Bareikaitė.

Iš kunigų dalyvavo: prel. V. Balčiūnas, jėzuitų provincijolas T. Leonas Zaremba, SJ, pranciškonų pašaukimų reikalų vedėjas T. Juozas Bacevičius, OFM, marijonų provinciolo sekretorius T. Andrius Naudžiūnas, MIC, moksleivių ateitininkų kapelionas kun. J. Šarauskas, Nekalto Prasidėjimo Brighton Park, Chicagoj, parapijos vikaras kun. T. Kasputis.

Jaunimo Zygiui už Tikėjimo Laisvę atstovavo Ingrida Bublienė, iš Clevelando.

Pirmininkavo Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos reikalų vedėjas kun. K. Pugevičius.

Pasitarimas vyko nuo 9:30 val. ryto iki 4:30 val. p.p. su trumpomis pertraukomis. Vidudienį buvo koncelebruojamos mišios už pašaukimus į dvasinį luomą. Kun. J. Šarauskas pasakė dienai pritaikytą himiliją, kuri sukėlė nepaprastą susidomėjimą.

Prieita prie konkrečių nutarimų, kurie čia suminimi.

1. Numatyta išleisti lietuvišką-anglišką informacinę brošiūrą apie lietuviškas vienuolijas, Šv. Kazimiero kolegiją Romoj ir apie pašaukimus. Brošiūros paruošimą koordinuoti buvo pakviesta Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnyba.

2. Pašaukimų stoka išplaukia iš tam tikro idealų išblėsimo. Mūsų šeimose, parapijose, vienuolijose bei pavienių dvasiškių ir pasauliečių gyvenime reikalingas dvasinis atsinaujinimas iš pamatų. Planuojama sudaryti iš kunigų, pasikviečiant talkon vienuoles ir pasauliečius, tam tikrą skaičių asmenų, kurie galėtų mūsų parapijose bei kolonijose rūpintis dvasiniu atsigaivinimu.

3. Pasitarimo dalyviai sutiko ir toliau palaikyti ryšius pašaukimų klausimais; jie kviečia susirūpinti tais reikalais ir kitus.

Diskusijų metu visi sutiko, kad į pašaukimų problemą lengvų, paprastų atsakymų nėra. Kadangi pašaukimas yra Dievo duota dovana, reikalinga visų malda. Nutarta prašyti, kad tikinčiųjų maldoj lietuviškose mišiose būtų įvesta invokacija prašant pašaukimų.

Tarp pagrindinių priežasčių, kodėl mūsų laikais jaučiama pašaukimų stoka, suminėtos šios:

1. Kunigai, vienuoliai, vienuolės dažnai atrodo nelaimingi dėl savo pašaukimo.

2. Jaunimui trūksta ištikimumo idealui — noro pasišvęsti Dievo bei artimo tarnybai.

3. Šeimose tėvai ir kiti neįvertina pašaukimo į kunigus arba į vienuolyną.

Pasitarimo dalyviai sutiko, kad kunigai gal nepakankamai bendrauja su žmonėmis, ypač su jaunimu. Tėvai šeimose ne tik nekalba vaikam teigiamai apie pašaukimus, bet dažnai net atkalbinėja jaunuolį arba mergaitę, jei jie parodo susidomėjimą tais dalykais.

Kunigai per pamokslus, kapelionai organizacijose per retai apie pašaukimų svarbą kalba. Vienuolija, šeima, klebonija, parapija turėtų būti maldos židiniai, Dievo ir artimo meilės židiniai. Tik iš tokių šeimų bei parapijų galima susilaukti pašaukimų. Tik tokios vienuolijos ir klebonijos patrauks idealistiškai nusiteikusį jauną žmogų. (pk)

LOS ANGELES, CALIF.

Šv. Kazimiero parapijos atnaujintai salei reikia naujo pianino. Pramatoma pirkti japonų gamybos Yamaha 6 pėdų ilgio pianiną. Kaina apie 5000 dol. Pianinui įsigyti kovo 5, šeštadienį, 7:30 val. vak. parapijos salėj rengiamas koncertas, kuriame dalyvauja pianistė Raimonda Apeikytė, solistai Antanas Pavasaris, Stasė Pautienienė, Birutė Dabšienė, Rimtautas Dabšys, Henrikas Paškevičius, Janina Čekanauskienė, Florence Korsak, Rimtautas Žemaitaitis ir vyrų kvartetas.

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioj Švč. Sakramento garbinimo valandos bus kovo 20, sekmadienį, nuo 1 iki 8 val. vak.

Kun. dr. Feliksas Jucevičius, Montrealio Šv. Kazimiero parapijos klebonas, kovo 30 — balandžio 3 vadovaus gavėnios rekolekcijom. Rekolekcijos baigiamos religiniu koncertu, kurio programą atliks parapijos choras, vadovaujamas komp. Br. Budriūno, ir solistai.

Šv. Kazimiero parapijos komiteto susirinkime vasario 28 išrinkta nauja valdyba: pirm. Frank Speecher, vicepirmininkai Leonas Oksas ir Antanas Pinkus, sekr. Ignas Bandžiulis, kandidatai Edvardas Bartkus ir Romas Žemaitaitis.

Prel. J.A. Kučingio 40 metų kunigystės ir 30 metų klebonavimo jubiliejus švenčiamas gegužės 29, sekmadienį. Padėkos mišios bus aukojamos 10:30 val. ryto.

Lietuvių diena, rengiama kiekvienais metais Šv. Kazimiero lietuvių parapijos, šiais metais vyks birželio 18-19. — **L.Ž.K.**

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Lietuvos steigiamasis seimas, V. Sruogienės, 6.50 dol.
Neramios dienos, J. Matulionio, 15 dol.
Juodvarniai, P. Jurkaus pasaka-poema, 5 dol.
Dulkės raudonam saulėleidy, V. Ramono romanas, 6 dol.
Erelių kuorai, P. Orintaitės romanas, 8 dol.
Broliai, pradėkim, B. Ramanausko, 6 dol.
Likimo audrose, Vl. Vailionio romanas, 7 dol.
Europietė, S. Būdavo romanas, 6 dol.
Mes grįžtame, A. Pakalniškio dienoraštis, 5 dol.
Paguoda, B. Railos, I-II — po 5 dol., III — 6.50 dol.
Rudenys ir pavasariai, A. Baranausko, I-II, po 6 dol.
Šilko tinklai, A. Barono pasakojimai, 4.50 dol.
Tos pačios motinos sūnūs, P. Girdžiaus, 4 dol.
Naujųjų metų istorija, B. Pūkelevičiūtės romanas, 4.50 dol.
Rugsėjo šeštadienis, B. Pūkelevičiūtės romanas, 5 dol.
Lietuviškoji skautija, P. Jurgėlos, 12 dol.
Fragmentai iš praeities miglų, A. Ryliškio, 13 dol.
Pėdos mirties zonoje, E. Juciūtės, 10 dol.
Vl. Putvinskio gyvenimas ir raštai, 10 dol.
B. Sruoga atsiminimuose, 10 dol.
M. Mažvydas Vilniuje, J. Kralikausko romanas, 6 dol.
Hestera, V. Kavaliūno romanas, 4.50 dol.
Bukolikos-Georgikos, Vergilijaus, 6.50 dol.
Dr. Pranas Padalis, atsiminimai, 3 dol.
Gimtinės takais, P. Narvydo pasakojimai, 3 dol.
Religijos filosofija, A. Maceinos, 5 dol.
Šviesa tamsoje, A. Grauslio, 8 dol.
9-toji Pradalgė, lit. metraštis, 8.50 dol.
Septyni saulės patekėjimai, J. Švabaitės eilėraščiai, 3.50 dol.
Po vasaros, V. Bogutaitės eilėraščiai, 4 dol.
Žodžiai kaip salos, A. Veščiūnaitės eilėraščiai, 5 dol.
Gyvenimas ir darbai, eilėraščiai, V. Šmaižienės, 3 dol.
Už vasaros vartų, L. Andriekaus lyrika, 3 dol.
Poilsis ant laiptų, V. Karoso eilėraščiai, 5 dol.
Lithuanians in America (anglų kalba), dr. A. Kučo, 6 dol.
Lithuania Minor, M. Brako. 15 dol.
Praise the Lord all you Nations, M. Vytell, 8 dol.
Lietuvių literatūros istorija, I, II, III ir IV tomas, Pr. Naujokaičio, po 10 dol.
Pro vyšnių sodą, Vl. Šlaito eilėraščiai, 3 dol.

Šios bei kitos naujai išleistos lietuviškos knygos ir lietuviškos plokštelės gaunamos adresu: Darbininko administracija, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Persiuntimui pridedama 50 c.

PARODĄ APŽVELGIANT

(atkelta iš 4 psl.)

tą braižą, mėgsta simbolistinį traktavimą.

Regina Viliamienė, dalyvavusi bent keliose parodose, iš Washingtono, pasirodė su keturiais darbais, viena mozaika, o kiti — aliejus. Tema — gamtovaizdžiai.

Tadas Žilius dalyvauja pirmą kartą su dviem paveikslais, abu akrilis. Paveikslai primena plakatus, kur plačiame plote įvedamos sustilizuotos žmonių figūros. Šiaip darbas švarus ir skoningas.

Judita Žiliūtė, dalyvavusi bent kelis kartus bendrinėse parodose, tapo aliejumi, daugiausia gamtovaizdžius, bet mėgsta ir portretus. Šioj parodoj buvo vienas dvigubas portretas ir du gamtovaizdžiai.

Marija Žukauskienė, visų šių parodų dalyvė, šiai parodai davė 5 pasteles, kurios skirtos gamtai, įvairiom gamtos nuotaikom. Dominuoja pilkšvas pilkas tonas, ant kurio sužydi kitos spalvos.

-o-

Jaunimo skyriuj buvo šie jaunuoliai: Audronė Katinaitė, 15 metų, su 6 darbais. Už piešinį Katė gavo dovaną. Dalia Nemickaitė, 11 metų, su dviem darbais. Ričardas Nemickas, 9 metų, su dviem darbais. Dana Slavinskaitė, 6 metų, 1 darbas (gavo dovaną). Gailė Vazbytė, 12 metų. Tomas Vazbys, 10 metų.

Šis jaunimo skyrius įrengiamas jau antri metai. Jo tikslas — skatinti meną jaunimo tarpe, ugdyti talentą ir jį pritraukti prie lietuviškos kultūrinės veiklos. Tegu iš mažens pripranta prie lietuviškų parodų salių ir savo kultūrinių rūpesčių. Ta prasme ir skiriamos jiem savotiškos premijos — dovanos — 20 dol. Jei kas specialiai organizuotų, tokių gabių jaunuolių iš šios apylinkės atsirastų daugiau. Bet taip yra, kad nėra specialaus žmogaus šiam reikalui. Tai ir parodose jų yra gana mažokai.

Aštuntoji paroda jau baigta. Laukiame devintos!

(p.j.)

Atsiųsta paminėti

Adelė Jonušaitė-Abromaitienė — NYKŠTUKŲ MOKYKLA. Pasakaitės ir apsakymėliai vaikams. Iliustravo **Vanda Aleknienė.** Išleido JAV LB Švietimo Taryba 1976 Chicagoj. Tiražas 1000. Didelio formato. Spalvoti piešiniai. 64 psl. Kaina 3 dol. Galima užsisakyti šiuo adresu: Antanas Kareiva, 7030 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Gaunama ir Darbininko administracijoj.

Tai septyniolika apsakymėlių iš vaikiškos kasdienybės. Jie trumpi, sklandūs, prasmingi, ypač prasmingai užbaigiami. Keletas antraščių: Žaislų linksmybės, Kaip sutirpo sniego senis, Vasaros laiškas vaikams, Plaukiojimo mokykla, Dobiliukas ausyje. Tik nereikėjo į jų tarpą dėti to vieno sueiliuoto, pavadinto Nykštukų mokykla. Autorės eiliavimas nėra stiprus. Be to, suardo ritmą trečiojo posmo antroji eilutė, kurioj vienu skiemeniu per daug.

Ne dėl autorės kaltės 19 puslapio vidury trūksta vienos teksto eilutės ir viena nereikalinga. Tai techniškas neapsižiūrėjimas knygą spausdinant.

Profesorius Augustinas Voldemaras — RAŠTAI. 90 metų sukakčiai paminėti. Redagavo **Morkus Šimkus.** Išleido Laisvosios Lietuvos Knygų Leidykla Chicagoj. Išleidimo metai metrikoj nurodyti 1976, tituliniam puslapy — 1973 (sukakties metai). Kietais viršeliais. XV ir 672 psl.

Leidėjo žody sakoma: "Prof. A. Voldemaras buvo ne tiktai gabus politikas, nepaprastai pasitarnavęs Lietuvai ir savo politine veikla išgarsėjęs visoje Europoje, bet ir gabus rašytojas, parašęs literatūrinių ir politinių veikalų."

Leidinio redaktorius savo pratarty A. Voldemaro raštus trumpai apibūdina šiaip: "Prof. A. Voldemaras neapsiribojo viena kuria nors sritimi. Jo raštuose plačiau ar siauriau paliesta: istorija, teisė, finansai, auklėjimas, švietimas, visuomeniniai reikalai, geografija, literatūra, filosofija ir t.t. Mokėdamas septyniolika kalbų, turėdavo ir panaudodavo savo raštuose naujausias knygas."

Didžioji knygos dalis skiriama kritikai — recenzijai; antroji, mažesnė, pavadinta "Lietuvos laisvės sargyboje".

A. Voldemaras gimė 1883 balandžio 4 Tverečiaus valsčiuj, Švenčionių apskrity; žuvo 1944 kankinio mirtim Sovietų Sąjungoj.

Petronėlė Orintaitė — ERELIŲ KUORAI. Romanas. Išleido Vilties leidykla, Cleveland, Ohio, 1976. Viršelis ir iliustracijos — Marijos Žymantienės. 384 psl. Kaina 8 dol.

Tai stilingas, labai rūpestingai parašytas istorinis nuotykių romanas iš kunigaikščių Kęstučio ir Algirdo laikų. Dvi dalys, pavadintos knygomis, pradedamos įspūdingomis dailininkės iliustracijomis. Pirmoji knyga — Trakai, antroji — Gardinas.

Autorė — pasižymėjusi lietuvių rašytoja, laimėjusi porą premijų. Knygos aplanke teisingai apie ją sakoma: "Yra parašiusi poezijos, novelių, romanų, apybraižų, atsiminimų, taip pat vaikams ir jaunimui skaitinių bei scenos kūrinių. Jos raštų ryškiausias žanras — beletristika."

— **Encyclopedia Lituanica** V tomas (S-U) baigiamas įrišti; kovo mėn. bus siuntinėjamas prenumeratoriam. Paskutiniame tome bus papildymai, pataisos ir platus indeksas. Kas būtų pastebėjęs išleistuose tomuose stambesnių praleidimų ar klaidų, prašomas pranešti leidyklai ne vėliau š. m. gegužės 1.

— **Draugo romano premijos** įteikimo iškilmės ir koncertas vyks gegužės 15 Chicagoj, Jaunimo Centre.

LITUANISTINĖS MOKYKLOS SKYRIUS

VILNELĖ

Redaguoja Nijolė Ulėnienė, 16 Lucille Lane, Dix Hills, N.Y. 11746

Talkina Rūta Dragūnevičiūtė

Maironio mokyklos mokiniai vaidina "Kalėdos miške" per Kalėdų eglutės programą. Abu vaidinimus režisavo V. Jankauskienė. Nuotr. G. Peniko

ŽIEMA

Rašo trečio skyriaus mokiniai

Žiemą yra smagu. Aš einu čiuožti ant ledo, žaidžiu sniege ir statau sniego senį. Apsirengiu šiltai ir einu į mokyklą. Bet man geriausiai patinka, kada autobusas neatvažiuoja ir nėra mokyklos.

Vida Penikaitė

-o-

Žiemą yra labai šalta. Visi lapai jau nukritę. Kartais sniegas užkloja žemę, ir visur yra balta. Man patinka žiema dėl to, kad aš mėgstu slidinėti. Sekmadienį mūsų visa šeima ir draugai ėjom slidinėti mūsų kieme nuo kalno. Aš su mama važiavom nuo kalno ant slidžių, ir mano nykštys palindo po slide, kada mes abi išvirtom. Aš buvau išsigandus, nes maniau, kad nykštys bus lūžęs. Kada tėvelis pažiūrėjo ir pasakė, kad viskas gerai, aš tikrai apsidžiaugiau.

Tai buvo mano vienos dienos žiemos atsitikimas.

Rita Budreckaitė

-o-

Man žiemą labai patinka. Labiausiai patinka, kai turim daug sniego. Tada senelis padeda man ir sesutėm pastatyti namą iš sniego. Būna smagu mėtyti sniego sviedinukus su draugais. Mano mažai sesutei Laurai patinka važiuoti nuo kalno su rogėm. Vyresnei sesutei Kristinai patinka čiuožti ant ledo.

Pereitais metais aš sniego nemačiau, nes mes gyvenom Egipte.

Aš labai džiaugiuos, kad dabar turim daug sniego.

Andrius Kirkyla

-o-

Man ši žiema labai patinka, nes mes dabar gyvenam kalnuose. Čia yra labai daug sniego ir labai šalta. Netoli mūsų yra ežerėlis, ant kurio mes einame čiuožti. Kiekvieną dieną, kai grįžtam iš mokyklos, aš su broliu važiuojam su rogėmis nuo mūsų kalno ir einam pasivaikščioti prie upelio. Ten matom daug stirnų, kurios ateina iš miško ieškoti maisto.

Audra Gintautaitė

-o-

Vieną kartą atėjo mano draugė. Mes žaidėm lauke ir statėm sniego senį. Buvo labai šalta. Mama mus pašaukė į vidų išgerti kakavos. Tada atėjo laiškanešys, ir vėjas nunešė jo stebuklingą kepurę. Ir tą kepurę užpūtė ant mūsų sniego senio. Ir tada sniego senis pabudo ir pradėjo vaikščioti. Mes džiaugėmės. Bet mūsų sniego senis kitą dieną ištirpo, nes buvo labai šilta. Bet kai bus šalta, jis vėl ateis pas mus. Mes palaikysim jam stebuklingą kepurę, kol jis ateis.

Rita Jakaitė

-o-

Žiemą yra labai šalta ir yra labai daug sniego. Vaikam patinka žaisti sniege. Jie sugalvoja visokių sniego žaidimų. Jie mušasi su sniegu, čiuožia per ledą, važinėja rogutėmis arba slidėmis.

Kai vaikai linksminas, paukščiai yra nusiminę, nes jie neturi ko valgyti. Dėl to žiemą vaikai turi gailėti paukščių ir gyvulių ir juos pašerti.

Audra Senkutė

-o-

Man patinka žiema. Kodėl? Nes yra daug sniego ir yra labai šalta. Kai prisninga, tai labai gražu. Visur yra balta ir švaru. Aš tėčiui padedu nukasti sniegą. Kai baigiam dirbti, tėtis mane įmeta į sniego pusnį. Kartais pastatom sniego senį, o kartais einam į parką su rogutėm leistis nuo kalno. Paskui geriam šiltą kakavą ir pasišildom prie židinio.

Andrius Lileika

-o-

Žiemą yra labai šalta. Šiaurys vėjas pučia, ir snaigės krinta žemėn. Visur balta. Vaikučiai žaidžia sniege. Vieni nuo kalno su rogutėm važinėja, kiti mėtosi sniego gniūžtėm. Vanduo pavirsta į ledą. Vaikučiai čiuožia ant ledo. Man yra smagu.

Ramunė Adams

MANO KALĖDOS

Rašo trečio skyriaus mokiniai

Kalėdų dieną mūsų šeima važiavo pas mano tetą ir dėdę į svečius. Ten suvažiavo daug giminių. Tetos ir dėdės namas naujas ir gražus. Viename kambary buvo didelė ir graži eglutė. Po ja buvo dovanų visiem vaikam. Kitame kambary stovėjo didelis stalas, apkrautas maistu. Visi žmonės valgė, kalbėjosi, o aš žaidžiau su maža mergyte Dainora. Laikas labai greitai praėjo, ir turėjom važiuoti namo.

Gailė Katinaitė

-o-

Kalėdų aš visada labai laukiu. Prieš Kalėdas aš su sesute Rita papuošiam eglutę. Po egle kasdien randu daugiau ir daugiau gražiai supakuotų dėžių. Tai dovanos nuo tėvelių, močiutės, senelio, tetos, krikšto mamos ir Kalėdų senelio. Dovanas atidarome pavalgę kūčias. Aš vos galiu sulaukti. Nespėjus gerai apžiūrėti naujų žaislų, važiuojam į lietuvišką bažnyčią pagarbinti Kūdikėlio Jėzaus. Grįžtant namo, aš dažniausiai užmiegu. Kalėdų dieną žaidžiau su naujais žaislais.

Paulius Sabalis

-o-

Mano Kalėdos buvo linksmos. Nusipirkom didelę eglutę ir su sesute labai gražiai ją papuošėm. Kūčių vakarą visi valgė kūčias. Paskui prie gražios eglutės pasidalinom dovanomis. Buvo smagu. Vėliau visi važiavom į bažnyčią.

Andrius Bagdžiūnas

-o-

Per Kalėdas važiavom pas močiutę. Ten atidarėm dovanas. Mano mažas broliukas Antanas gavo mašiną, ir aš gavau grandinėlę. Broliukas bijojo mašinos, nes, kai paspaudi mygtuką, šviesa užsidega ir sirena veikia. Mano tėtukas parvežė eglutę iš kalnų. Ji pradėjo spyglius mesti.

Kitą dieną statėm sniego senį ir važiavom pas močiutę, o po to pas tetą Jūratę ir dėdę Jurgį.

Lietuviškoj mokykloj aš, mano klasė ir ketvirtas skyrius per Kalėdų eglutės programą vaidinom "Kalbantieji miško gyvuliukai". Aš buvau voverė. Tada ėjom į loteriją. Aš gavau apie dešimt daiktų, bet man nei vienas nepatiko. Tada tėtukas nupirko man marškinius, ant kurių buvo užrašyta "Lithuanian Power". Atėjo naktis, ir mes važiavom namo.

Taip ir praėjo mano Kalėdų atostogos.

Viktorija Garbauskaitė

Penkto skyriaus žiema

Žiema yra geriausias metų laikas. Kartais sninga žiemą. Man patinka sniego gniužulo kovos. Kai aš bandau pasivažinėti žiemą ant dviračio, man yra labai malonu, kai aš slystu. Kai sninga, aš taip pat mėgstu važiuoti mokyklos autobusu ir žiūrėti, kaip sniegas muša į langus. Man patinka, kai sninga, ir aš tada einu pas savo kaimyną, ir mes valom sniegą su kastuvu.

Robertas Kumet

-o-

Jau ateina žiema.
Ji yra šalta.
Jau ateina žiema.
Leisk mane laukan.

Darom sniego senį
Iš balto sniego.
Jau eisim į lauką,
Į savo vežimą.

Man patinka sniegas.
Žiema patinka man.
Galim žaisti su sniegu.
Galim eiti laukan.

Lina Kidolytė

Maironio mokyklos mokiniai vaidina "Daržovių gegužinę". Nuotr. G. Peniko

Kaip aš praleidau Kalėdas

Rašo penkto skyriaus mokiniai

Mano Kalėdos buvo labai geros. Aš žaidžiau sniege ir lipdžiau sniego senį. Man labai patiko su rogėm važinėti ir čiuožti. Per Kūčias nuėjom pas mano močiutę ir ten valgėm žuvų, sližikų, kisieliaus, duonos ir plotkeles. Paskui mes atsisėdom prie eglutės ir pasakojom pasakas apie Kalėdų senį. Tada kas nors paskambino skambutį, ir mes pamatėm penkis labai didelius krepšius. Ten buvo dovanos. Aš gavau kaldrą, pagalvę, lėlę ir drabužių. Man viskas labai patiko.

Nina Jankauskaitė

-o-

Kūčių vakare valgėm kūčias pas mano senelį ir senelę. Kalėdų dieną nuvažiavom į mūsų draugų namus. Jų vardai yra Livija ir Loreta. Vienuoliktą valandą mes išėjom į lauką ir žaidėm sniege. Aš per Kalėdas negavau daug dovanų. Gavau tik kuprinę, šviesą, švarką, futbolo sviedinį ir žaidimus.

Kitą dieną mes matėm "King Kong". "King Kong" buvo labai juokingas.

Darius Montvila

KALĖDŲ SENIS

Mano Kalėdų senis turi raudoną kepurę.

Mano Kalėdų senis turi akis, kurios gali matyti mūsų namą.

Mano Kalėdų senis turi šaliką, kuris yra spalvotas.

Mano Kalėdų senis turi sagas, kurios šviečia.

Mano Kalėdų senis turi batus, kad galėtų vaikščioti po sniegą.

Mano Kalėdų senis yra labai didelis ir storas.

Mano Kalėdų senis yra baltas kaip vata.

Mano Kalėdų senis turi morką vietoj nosies.

Mano Kalėdų senis yra **Senis Besmegenis.**

Vaiva Ulėnaitė, 3 sk.

KAIP KALĖDAS ŠVĘSDAVO LIETUVOJ

Rašo ketvirto skyriaus mokiniai

Lietuvoj lietuviai švęsdavo Kalėdas kitaip negu čia Amerikoj. Per Kūčias negalėdavo valgyti mėsos ir sviesto. Lietuviai and kalėdinės eglutės pakabindavo mažų obuolių, saldainių ir konkorėžių. Per Kalėdas tėvai duodavo po vieną dovaną vaikam.

Lietuviai sakė, kad dvyliktą valandą visi gyvuliai kalbasi. Kalėdos buvo labai didelė šventė Lietuvoj.

Tadas Nemickas

-o-

Kūčių naktį visi susirenka prie stalo, ir mama patiesia stalą, padeda lėkštes. Visi turi plotkeles ir jas laužo. Tada valgo žuvį, vinigretą, sližikus, kisielių, silkes. Lietuviai sako, kad Kūčių naktį visi gyvuliai kalba. Rytą visi atsikelia, nueina prie eglutės ir pasiima savo žaislus. Paskui eina vaikai žaisti su naujais savo gautais Kalėdų žaislais.

Audra Ridikaitė

Ketvirto skyriaus Kalėdos

Aš praleidau Kalėdas namuose. Visi mūsų giminės atvažiavo Kūčių dieną. Kūčių vakarą mes valgėm dvylika patiekalų. Po kūčių vakarienės visi atidarėm po vieną dovaną. Vidurnaktį mes važiavom į bažnyčią. Šeštadienio rytą mes atidarėm visas kitas mūsų dovanas. Antrą Kalėdų dieną mano pusbroliai, pusseserės, mano sesutė Lina ir aš važiavome į teatrą pamatyti vaidinimo. Kitą dieną prisnigo, ir mes žaidėm sniege.

Rasa Alksninytė

-o-

Per Kalėdų šventes pas mus atvažiavo mano pusbrolis ir pusseserė iš Washingtono. Kūčių vakarą mūsų šeima valgė didelę vakarienę. Ant kūčių stalo nebuvo jokios mėsos nei sviesto. Mes valgėm žuvį, daržoves ir dalinomės plotkele. Po vakarienės visa šeima susėdo prie židinio ir giedojom kalėdines giesmes. Kalėdų rytą, kai aš pabudau, pirmiausia pasimeldžiau. Padėkojau Dievuliui, kad mes visi sveiki ir laimingi. Kai mama ir tėvelis pabudo, mes gavom savo dovanas. Aš gavau daug dovanų, bet man geriausiai patiko laikrodis ir raketė.

Mano Kalėdų šventės buvo smagios ir linksmos.

Ričardas Tauras

Snaigės vaidinime "Kalėdos miške". Nuotr. G. Peniko

Maža dalis Maironio mokyklos choro rengiasi giedoti kalėdines giesmes.

HARTFORDE BUS MINIMA JAV LB 25 METŲ SUKAKTIS

Prieš 25-erius metus, 1952 vasario 14, pirmuosius savo gyvenimo žingsnius bežengianti JAV Lietuvių Bendruomenė buvo inkorporuota Hartfordo mieste, Connecticut valstijoj, ir tapo legalia šio krašto institucija. Inkorporacijos dokumentą tada pasirašė ankstesniosios ir naujosios lietuviškų emigracijų sūnūs — prel. J. Balkūnas, Walter M. Chase (miręs), adv. P. J. Monchunas, Ant. K. Saulaitis ir dr. P. Vileišis. Dokumente suminėti pagrindiniai JAV LB tikslai: palaikyti ir ginti JAV konstituciją, kelti kultūrą, išlaikyti lietuviškąsias tradicijas, jungti Amerikos lietuvius, remti tautiečius, gyvenančius už JAV ribų, ir darbuotis siekiant Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Po 25 metų vėl Hartforde

Neatsitiktiniu sutapimu pagrindinis JAV LB minėtos sukakties minėjimas įvyksta inkorporacijos dokumento gimtinėj, Hartforde, kovo 12 ir 13. Minėjimą rengia JAV LB krašto valdyba, talkinant LB Hartfordo apylinkės valdybai, vadovaujamai Stepo Zabulio. Po 25-erių metų Hartforde vėl rinksis keturi LB inkorporacijos dokumento signatarai, buvę ir tebesą LB darbuotojai, organizacijų ir veiksnių vadovai ir LB paskirtį supratę tautiečiai. Tai bus džiaugsmo dienos, teikiančios progą pasidžiaugti brandžių metų sulaukusia JAV LB-ne, pasigėrėti jos pasiekimais švietimo, kultūros ir laisvinimo darbo dirvonuose. Draugiškame susibūrime bus prisiminti nelengvi pirmieji veiklos metai, atnaujinamos pažintys, semiamasi ryžto ateities užsimojimams.

Akademija, koncertas, banketas

Visa sukakties programa šeštadienį, kovo 12, vyks puošniame Sonesta viešbuty, esančiame Constitution Plaza, Hartford, Conn.

Minėjimas pradedamas iškilminga akademija 6 val. p.p. Atidaromąjį žodį tars JAV LB krašto valdybos vicepirmininkas B. Raugas. Po to bus klebono kun. J. Matučio invokacija, mirusiųjų už Lietuvą ir tautinį išlikimą pagerbimas ir JAV LB tarybos prezidiumo pirm. Raimundo Kudukio kalba. Akademijos koncertinėj daly girdėsim iškiliuosius mūsų jaunuosius menininkus: pianistą Saulių Cibą, smuikininkę Brigitą Pumpolytę ir solistę Genę Ugianskienę. Jie atliks lietuvių ir tarptautinių kompozitorių kūrinius. Akademinė dalis bus baigta JAV LB krašto valdybos pirm. Alg. Gečio į ateitį žvelgiančiu žodžiu.

Po akademijos 8 val. vakaro vyks priėmimas minėjimo dalyviam, o 9 v.—vakarienė-banketas ir šokiai, grojant Edv. Radionovo orkestrui. Banketo metu bus išklausomi lietuviškojo ir amerikietiškojo gyvenimo vairuotojų sveikinimai, pagerbiami inkorporacijos dokumento signatarai ir įteikiama 1977 JAV LB krašto valdybos dailės premija — 1,000 dol.

Svečiai

Eilė lietuviškojo gyvenimo vairuotojų yra atsiuntę pranešimus apie savo dalyvavimą LB sukakties minėjime. Lietuvos diplomatinei tarnybai atstovaus Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Vlikui, kurio 1949 paskelbtoji Lietuvių Charta nutiesė pagrindus Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, atstovaus jo pirmininkas dr. K. Valiūnas. Iš Chicagos atvyks Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas inž. B. Nainys. Prie šių pagrindiniam mūsų veiksniam atstovaujančių asmenų jungiasi eilė religinių, visuomeninių, kultūrinių ir spaudos institucijų vadovų.

Minėjime dalyvauti Vasario 16-osios proga suteiktoj audiencijoj pasižadėjo Connecticut valstijos gubernatorė E. Grasso ir Hartfordo miesto burmistras G.A. Athanson. Pastarasis kovo 12 Hartforde iškels Lietuvos vėliavą ir išleis proklamaciją, tą dieną skelbiančią JAV LB diena.

Leidinys

Jubiliejaus minėjimo proga yra išleidžiamas specialus leidinys, kuriame bus trumpai apžvelgtas JAV LB nueitas kelias. Jame rašo PLB garbės pirm. St. Barzdukas, dr. Alg. Budreckis, prel. J. Balkūnas ir kiti. Leidinį redaguoja B. Raugas.

Melskimės LB intencija

Kovo 13, sekmadienį 9 val. ryto Švč. Trejybės bažnyčioj, 53 Capital St., Hartforde bus aukojamos iškilmingos mišios LB intencija.

Laukiam visų

JAV LB sidabrinio jubiliejaus atžymėjimas yra visų lietuvių reikalas. Šia proga prisimintina, kad renginys vyksta mažoj lietuvių kolonijoj. Todėl dėmesio parodymas, ypač iš kaimyninių apylinkių, ir atvykimas į šį neeilinį įvykį sudarys gražų įspūdį, iškels solidarumą ir suteiks įvykiui prideramą didingumą. Bilietai gaunami kreipiantis į Hartfordo LB apyl. pirm. S. Zabulį, 28 Fuller St., East Hartford, Conn. 06108, arba skambinant 203-289-2882. Bilieto kaina — 15 dol. asmeniui.

LB Inf.

Dr. Petras Vileišis įteikia Fighters for Freedom knygą Connecticuto gubernatorei Ella T. Grasso

ILGAMETIS DARBININKAS KRISTAUS VYNUOGYNE

Prel. Leonardo C. Gižinsko, L.D., 60 metų kunigystės proga

Valstybės sukaktis švenčia nuo įsikūrimo, nuo nepriklausomybės paskelbimo. Tokiais atvejais nenuostabu, kad sukakty minimi šimtmečiai. Šiemet, švenčiant 59 metų sukaktį nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, prisiminėm ir tai, kad Lietuvos valstybė oficialiai buvo įkurta prieš 726 metus.

Asmens gyvenime šimtmečio sukakties retai kuris sulaukia. Profesiniame — pašaukimo kely sukaktis skubama švęsti vos 25 ar 30 metų tose pačiose pareigose ištvėrus. 50, o ypač 60 metų tokios rūšies sukaktys — didelė retenybė.

Apdraudos įstaigos veda įdomias statistikas. Pagal jas dvasiškių profesija — pašaukimas — nėra ilgaamžio pobūdžio. Retenybė sutikti kunigą, atšventusį 60 metų kunigystės sukaktį. Tad su malonumu dalinamės bendru džiaugsmu su prelatu Leonardu C. Gižinsku, kuris kovo 4 švenčia šią retą sukaktį.

-o-

Leonardas C. Gižinskas gimė 1894 gruodžio 17 (31) Mitošiūnuose, Subačiaus parapijoj ir valsčiuj, Panevėžio apskrity. Sukaktuvininko tėvas — senas bajoras ir 1863 metų sukilimo aktyvus dalyvis — svajojo pamatyti savo sūnų su karininko antpečiais ir su kardu prie šono. Leonardo kategoriškas "ne" tėvo nuomonę nukreipė į kompromisą — ragino jaunuolį pasirinkti diplomatinę karjerą, antrąją bajoriškų šeimų tradiciją. Taip Leonardas buvo nuvežtas į Maskvą ir paliktas kunigaikščio Lazarevo institute. Tai buvo speciali mokykla, ruošusi kandidatus diplomatinei tarnybai rusų imperijos rytų šalyse.

Leonardas Gižinskas Maskvoj nepasiliko visam laikui. Jausdamas kunigo pašaukimą, grįžo į Lietuvą ir 1910 įstojo į Kauno kunigų seminariją. Ją baigė turėdamas 21 metus amžiaus. Dėl jauno amžiaus kunigystės šventimų dar negavo ir vėl buvo pasiųstas į Rusiją. Šį kartą į Petrapilio dvasinę akademiją. Ten neteko ilgiau pasilikti. Tada siautė pirmasis pasaulinis karas. Vos Leonardui nuvykus į Petrapilį, vokiečiai užėmė Lietuvą. Frontas šiek tiek sustojo prie Dauguvos. Jaunajam levitui rūpėjo tėviškė, likę seni tėvai. Su dideliais pavojais perėjęs frontą, grįžo į Lietuvą. Tėviškę ir tėvus rado nepažeistus.

Ką daryti naujose sąlygose? Kunigystės šventimų negalėjo gauti, nes nebuvo sulaukęs kanoniško amžiaus, o be to, nebuvo ir vyskupo. Rusai, besitraukdami nuo vokiečių, prievarta išsivežė vyskupą Karevičių.

Netoliese, Troškūnų parapijoj ir valsčiuj, buvo Vašuokėnų dvaras, kur prelatas Paulius Januševičius saugojo iš Kauno evakuotos seminarijos turtą. Su juo susitarus, buvo įsteigta viena pirmųjų lietuviškų pradžios mokyklų vokiečių okupuotame krašte. Mokykloj mokė trys asmenys: prel. P. Januševičius, Stefanija Braždytė (Vašuokėnų dvaro savininko sesuo) ir klierikas Leonardas Gižinskas.

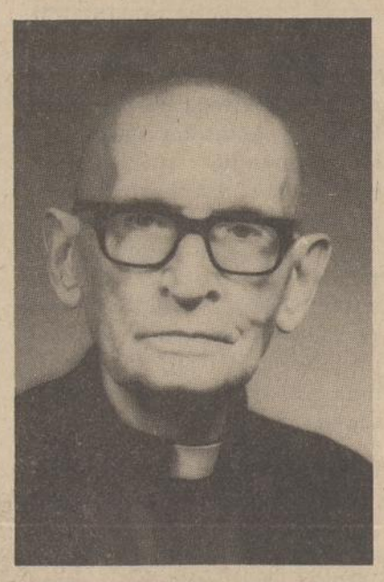

Prel. Leonardas C. Gižinskas, L.D.

Tuo metu Lietuvoj ėmė siausti dvi epidemijos: dėmėtosios šiltinės ir ispaniškos influencijos (ispanka). Mediciniškos pagalbos nebuvo, nes gydytojus buvo išvežę rusai. Tos dvi epidemijos Žemaičių vyskupijoj per du mėnesius į kapus nuvarė net 60 kunigų.

Tad padėtis vyskupijoj buvo labai liūdna, kai vyskupas Karevičius 1917 pradžioj su dideliu vargu per Suomiją, Švediją ir Vokietiją sugrįžo į Lietuvą. Jam buvo labai svarbu kiek galint greičiau papildyti praretėjusias kunigų eiles. Sužinota, kad kunigystei pasiruošęs Leonardas Gižinskas mokytojauja Vašuokėnuose. Vyskupas telefonu susisiekė su Šv. Tėvo nuncijum Berlyne Eugenijum Pacelli (būsimu Pijum XII) ir, per jį gavęs dispensą, pašventino Leonardą Gižinską kunigu ne visai 22 su puse metų. Tai įvyko Kaune 1917 kovo 4.

Naujasis kunigas Leonardas buvo paskirtas vikaru į Naujamiestį, Panevėžio apskrity. Parapijoj teko dirbti apie 15 mėnesių. 1919 buvo paskirtas Jurbarko gimnazijos kapelionu, o vėliau ir direktorium. 1922-1924 teko kapelionauti Kupiškio vidurinėj mokykloj. 1924-1926 kun. Leonardas Gižinskas buvo Kauno S. Daukanto mokytojų seminarijos kapelionu ir istorijos mokytoju. Tuo pačiu laiku (1924-1926) turėjo progos pagilinti studijas Kauno Vytauto Didžiojo universitete Teologijos-filosofijos fakultete. Čia įsigijo ir teologijos licenciato laipsnį. Nuo 1926 iki pirmosios rusų okupacijos kapelionavo Rokiškio gimnazijoj.

Išvarytas iš gimnazijos, kun. L. Gižinskas pasitraukė į Vokietiją. 1942-1943 turėjo progos lankyti Miunchene Liudviko Maksimilijono universitetą ir išklausyti meno istorijos ir vokiečių literatūros kursus.

Vokietijoj įsikūrus lietuvių tremtinių gimnazijom ir mokyklom, 1946-1949 Miuncheno lietuvių gimnazijoj dėstė lotynų ir vokiečių kalbas. Atvykęs į JAV, vėl bandė pedagogo darbą — dėstė lotynų kalbą Šv. Petro mokykloj Fairmonte, West Virginijoj.

Taigi didžiausia gyvenimo dalis buvo pašvęsta pedagogikai. Publicistika taip pat buvo artima, nes joj pradėjo reikštis jau 1917, kunigystės šventimų metais. Nepriklausomoj Lietuvoj rašė Lietuvos Aide, Lietuvos Mokykloj, Laisvėj, Tėvynės Sarge, Ryte, Panevėžio Garse, Šv. Pranciškaus Varpely, Tiesos Kelyje, XX Amžiuje; Vokietijoj —Aiduose ir Naujame Gyvenime; Amerikoj — Darbininke. Darbininke paskelbė ilgesnius mokslinius straipsnius: "Kerta šaką, kurios laikosi", "Negyvosios jūros radiniai", "Privatūs apreiškimai ir haliucinacijos", "Po mokslo kauke". Atskira knyga kun. L. Gižinskas 1938 išleido religijų istorijos studiją "Dievo Tiesos krislai tautų religijose". Tam veikalui pratarmę parašė religijų istorijos specialistas prof. Pranas Dovydaitis.

Už įvairius nuopelnus Bažnyčiai ir tautai kun. Leonardas C. Gižinskas buvo pakeltas į Jo Šventenybės Popiežiaus garbės prelatus.

Daug dirbęs, daug nuveikęs, garbingas jubiliatas pensininko dienas leidžia Detroite, domisi lietuvišku gyvenimu ir lietuviška spauda. Ją ne tik prenumeruoja, remia ir skaito, bet jai talkina savo brandžiais straipsniais.

Ad multos annos!

K. Bučmys

TAI SUNKI KOVA, BET JI BUS LAIMĖTA

Lietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio žodis Apreiškimo parapijos bažnyčioj 1977 vasario 20

Siekdami lietuvių tautą surusinti, carų vietininkai Lietuvoj vyskupo Valančiaus laikais uždraudė lietuvišką raštą. Vietoj maldaknygių lietuviam įprastom lotyniškom raidėm pradėjo brukti maldaknyges rusiškom raidėm. Kaip žinom, lietuviai graždanka spausdintų maldaknygių atsisakė ir nuo jų šalinosi. Tuomet vysk. Valančius suorganizavo lietuviškų knygų spausdinimą Mažojoj Lietuvoj. Iš ten jos slapta buvo gabenamos ir platinamos po visą Lietuvą. Vysk. Valančius puikiai suprato, kad per rusiškas raides bus brukama lietuviam rusų kalba ir stačiatikių tikėjimas. Vysk. Valančiaus pradėtąją kovą per 40 metų vieningai vedė kunigai ir pasauliečiai, kol ji buvo laimėta 1904 metais.

Praslinkus daugiau kaip šimtui metų, raudonieji carų palikuonys šiandien siekia to paties, bet tik kitokiom priemonėm. Vietoj pravoslavijos jie užkorė ant lietuvių tautos rusiškąjį komunizmą, kuris lietuviam yra toks pat nepriimtinas, kaip ir graždanka.

Siekdami savo tikslo, jie per mokyklas, laikraščius ir knygas propaguoja, kad net Kristaus nesą buvę ir kad tai esanti tik legenda. Katalikų Bažnyčiai okupuotoj Lietuvoj uždrausta spausdinti savo laikraščius ir knygas; tai ji negali tinkamai į melą atsakyti. Analogiškai mokyklose nemokoma Lietuvos istorijos. Net muziejuose draudžiama iškabinti senosios Lietuvos žemėlapius, kad apie didingą Lietuvos praeitį nežinotų priaugančioji karta. Prieš tokius varžymus Bažnyčia ir tauta kovoja kartu. Viena iš tokių kovos priemonių yra pogrindžio spauda. Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika jau suspėjo išgarsėti visam laisvajam pasauly.

Vysk. Valančiaus laikais pradėtąją kovą už spaudos laisvę ir vėliau nepriklausomybę lietuvių tauta laimėjo.

Dabar prieš mūsų akis iškyla klausimas: ar yra perspektyvų šių laikų kovą laimėti? Atsakymą mum duoda istorijos mokslas. Beveik prieš du tūkstančius metų galingiausios tų laikų Romos imperijos sostinėj pradėjus plisti krikščionybei, imperatoriai ėmėsi labai griežtų priemonių prieš krikščionis. 67-taisiais metais po Kristaus gimimo buvo nužudyti šventieji Petras ir Povilas, manant tuo užkirsti kelią krikščionybės plitimui. Bet su šių šventųjų nužudymu krikščionybės plitimas nesustojo. Krikščionių persekiojimas tęsėsi per tris šimtus metų. Pagaliau ir pati Romos imperija subyrėjo, bet krikščionybė išėjo laimėtoja.

Tad ar galima manyti, kad naujiesiem krikščionybės ir mūsų tautos persekiotojam pasisektų?

Tai sunki kova Lietuvos Katalikų Bažnyčiai, kaip lygiai ji sunki visai lietuvių tautai, bet ji bus laimėta. Tik meldžiam Dievą suteikti mum ištvermės ir stiprybės.

ST. PETERSBURG, FLA.

LB apylinkės metinis susirinkimas įvyks kovo 9, trečiadienį, 6 val. vak. Floridos Lietuvių klubo mažojoj salėj. Bus A. Ragelio pokalbis apie testamentus ir paveldėjimą Floridoj, valdybos rinkimai ir kt.

Dr. J. Basanavičiaus 50 metų mirties sukakties minėjimas rengiamas kovo mėn. pabaigoj. **Poeto Bernardo Brazdžionio** 70 metų amžiaus sukakties proga balandžio pabaigoj rengiamas jo poezijos vakaras. Abu vakarus rengia LB apylinkės kultūros komisija, vadovaujama V. Kulbokienės.

Vytauto Ugėno, LB apylinkės valdybos nario, pastangomis vietos radijo stoty išrūpintas pusvalandžio pokalbis, kuriame dalyvavo prel. J. Balkūnas, A. Karnienė ir M. Shuck.

Vasario 16 posėdy LB apylinkės valdyba nutarė iš apylinkės kasos paskirti po 100 dol. LB Kultūros Fondui ir Lietuvių Fondui, po 25 dol. — Pasaulio Lietuviui, Darbininkui, Draugui ir Vasario 16 gimnazijai. Nutarta Lietuvių jaunimo studijų grupei užsakyti 20 egz. Lietuvos istorijos anglų kalba, Floridos Lietuvių klubui užprenumeruoti Pasaulio Lietuvį ir apmokėti klubui jo biuletenio Lietuvių Žinios nr. 10 spausdinimo išlaidas. Vasario 16 minėjimo proga JAV LB-nei apylinkė paskyrė 75 dol. auką.

Pr.St.

iš visur

— **The National Catholic Register,** JAV katalikų savaitraštis, vasario 27 pirmame puslapy išspausdino kun. K. Pugevičiaus straipsnį apie Nijolės Sadūnaitės teismą, kančias ir ištrėmimą į Sibirą. Straipsny yra daug geros informacijos amerikiečiam apie religijos persekiojimą Sovietų Sąjungos valdomuose kraštuose ir apie Lietuvą okupacinėse sąlygose.

— **Lietuvių Žurnalistų Sąjungos** centro valdyba spaudos baliuj Chicagoj sausio 29 jaunųjų žurnalistų premijom išdalino 1000 dol. Ta proga buvo premijuoti ir keturi jauni Darbininko bendradarbiai.

— **Tėv. Antanas Saulaitis, SJ,** iš Pietų Amerikos atvyksta į Chicagą ir nuo kovo mėn. jo adresas bus toks: 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636.

— **Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto** 1977 metų sąmata siekia 67,500 dol.

— **Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, OP,** misininkas, kovo 28 - balandžio 7 Vilniaus Aušros Vartų lietuvių parapijoj, Hamiltone, Ont., Kanadoj, tikintiesiem jau trečią kartą vadovaus gavėnios rekolekcijom. Parapijai vadovauja prel. Juozas Tadarauskas, vikaras — kun. Liudas Januška.

— **Lietuvių Fronto Bičiulių** centro valdyba, išrinkta 1976 pabaigoj, vasario 3 posėdy pareigom pasiskirstė taip: inž. J. Ardys — pirmininkas, inž. K. Kriaučiūnas — vicepirmininkas, Vl. Būtėnas — vicepirmininkas informacijos reikalam ir biuletenio redaktorius, S. Džiugienė — sekretorė, J. Žadeikis — iždininkas, Algė Šležienė — narė.

— **Bowdoin kolegija,** Brunswick, Maine, kasmet skiria stipendiją, kuri įsteigta Antanina Kunigonis- - Marcinkevičius Bachulus vardu. Šiemet stipendiją gavo J. Brozovski iš Concord, Mass. Bachulus stipendija buvo įsteigta 1966 dr. Bachulo jo motinai ir broliui atminti. Dr. Bachulus buvo laivyno gydytojas, 1955 išėjęs į atsargą. Stipendijos skiriamos lietuvių kilmės studentam.

— **Grandinėlė,** Clevelando tautinių šokių ansamblis, koncertuos Chicagoj, Marijos aukštesniosios mokyklos salėj, kovo 5. Šokėjus kviečia PLB valdyba.

— **Vl. Pūtvio minėjimą** Chicagoj, Šaulių namuose, kovo 6 rengia Vytauto D. šaulių rinktinė.

— **Toronto, Ont.,** Prisikėlimo parapijos salėj kovo 6 įvyks Kaziuko mugė.

— **Kun. dr. J. Prunskis** baigia ruošti knygą apie Sibiran išvežtuosius lietuvius. Turimi keliolikos iš Sibiro grįžusių lietuvių atsiminimai, padarytos ištraukos iš poros šimtų laiškų, gautų iš Sibiro, surinkta apie 170 Sibire padarytų lietuvių nuotraukų.

— **Varpo,** Toronto lietuvių choro, sidabrinės sukakties minėjimas bus gruodžio 3 Toronto lietuvių namuose. Ruošiamas naujas repertuaras.

— **Pranutė Laučkaitė,** Michigano universiteto doktorantė, pakviesta Massachusetts universiteto Medicinos centro Worcester, Mass., psichologijos ir pedagogikos konsultante. Savo naujas pareigas ji jau eina.

— **Madison mieste** esančiam Wisconsino universitete nuo sausio 27 iki birželio 30 vyksta lietuviškosios knygos paroda: "430 Years of Lithuanian Books: The Development of A National Culture". Daugiausia knygų yra prof. Alfredo Senno dovanota universitetui 1974. Prof. A. Sennas yra dėstęs Wisconsino universitete 1931-38. Parodos kataloge yra prof. Alfredo Ericho Senno (jis dabar dėsto istoriją Wisconsino universitete) rašinys apie lietuvišką knygą. Leidinys yra iliustruotas dail. V. K. Jonyno ir dail. V. Igno darbais. Beje, keturi V. Igno medžio raižiniai yra išstatyti parodoj (paskolino dailininkas). (E)

Globoja LŠST Naujosios Anglijos Rinktinė
55 Welles Ave., Dorchester, Mass. 02124

LIETUVOS ŠAULIŲ GRETOSE

LITHUANIA: THE OUTPOST OF FREEDOM BY DR. CONSTANTINE R. JURGĖLA

LŠST buv. centro valdybos pastangomis išleista anglų kalba dr. Kosto Jurgėlos knyga "Lithuania: The Outpost of Freedom". Spausdino ir išleido Valkyrie Press Inc., 2135 1st Avenue South, St. Petersburg, Florida 33712.

Knyga su kietais viršeliais, gražiu Lietuvos trispalvės aplanku, turi 388 puslapius, iliustruota. Kaina 15 dol., tačiau per šaulių vienetus ją galima įsigyti mokant tik 10 dol. Knyga įregistruota JAV Kongreso Bibliotekoj Nr. 76-596. Atskiram lapely surašyti tos knygos garbės mecenatai, mecenatai, garbės prenumeratoriai ir iš anksto knygą užsisakę prenumeratoriai rėmėjai.

Knygoj aprašomi istoriniai įvykiai jau nuo 1380, Vytauto Didžiojo viešpatavimo laikų. Jau tais laikais Lietuva rusų buvo užpuolama ir apiplėšiama, kartais iššudant ištisas lietuvių gyvenvietes. Lietuviai narsiai gynė savo kraštą nuo rusų ir dažnai juos sumušdavo. Sumuštieji rusai iškilmingai pasižadėdavo lietuvių neužpuldinėti, pasirašydavo taikos raštus, tačiau, dar rašalui po tais aktais neišdžiūvus, jie vėl planuodavo užpuolimus, ir, progai pasitaikius, vėl Lietuva būdavo užpuolama. Pagaliau, Lietuvai susidėjus su Lenkija ir susilpnėjus, rusai su kitų Lietuvos kaimynų pagalba ją pavergė.

Plačiai aprašoma šimtmetinė Lietuvos vergija, rusų kolonizacija, kovos dėl lietuviškos kalbos — rašto. Aprašoma priešaušrinis ir Aušros atgimimo laikotarpiai. Paminėti žymesnieji to meto Lietuvos patriotai, jų darbai ir likimas. Muravjovo laikotarpiui taip pat paskirta nemaža dalis. Aprašyti 1862-1864 sukilimo metai, Kražių skerdynės ir t.t.

Plačiai aprašytos pirmojo pasaulinio karo eigoj ir jam pasibaigus lietuvių pastangos, privedusios prie 1918 Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybės Akto paskelbimo. Paskelbtas angliškas vertimas 1918 rugpiūčio 29 akto, kuriuo Sovietų Sąjunga iškilmingai pripažįsta teisę buv. Rusijos imperijos tautom nepriklausomai gyventi. Tą aktą pasirašė V. Uljanov (Lenin) su kitais Sovietų Sąjungos komisarais. Taip pat pažymėti Sovietų Sąjungos aktai, kuriais "de jure" buvo pripažintos 1920 vasario 2 Estija, 1920 liepos 12 Lietuva, 1920 rugpiūčio 11 Latvija ir pagaliau 1920 spalio 14 Suomija nepriklausomomis valstybėmis.

Tuos aktus Sovietų Sąjunga pasirašė savanoriškai ir juose iškilmingai atsižadėjo bet kokių pretenzijų į Pabaltijo nepriklausomų valstybių valdomas teritorijas. Tačiau vėl, kaip senovėj, Sovietų Sąjunga pasiuntė raudonąją armiją Lietuvos okupuoti. Trumpai aprašomas Lietuvos nepriklausomybės kovų laikotarpis, įdėtos pirmųjų už Lietuvos laisvę žuvusiųjų ir karo vadų nuotraukos.

Labai trumpai (vienu skyreliu) paliestas Lietuvos nepriklausomybės 1920-1939 laikotarpis. Tuo metu Lietuva, būdama draugiškuose santykiuose su Sovietų Sąjunga, buvo užsiėmusi vien tik savo krašto gerovės kėlimu, buvo neutrali ir nesikišo į kaimyninių valstybių reikalus. Sovietų Sąjungai, nors ji buvo pasižadėjusi tokį Lietuvos neutralitetą ne tik gerbti, bet net ir ginti, tai nekliudė 1939 rugpiūčio 23 ir tų pačių metų rugsėjo 28 slaptais su Vokietija aktais Lietuvą pasidalinti. Tuos aktus pasirašė Vokietijos atstovas V. Ribbentrop ir Sovietų Sąjungos V. Molotov. Tais aktais Lietuva buvo pasidalinta tarp Vokietijos ir Sov. S-gos. Klaipėdos kraštas buvo priskirtas Vokietijai, o Lietuva Sov. S-gai.

Toliau knygoj plačiai aprašomi Sovietų Sąjungos klastojimai, įdėtas raudonosios armijos 1939 išleistas žemėlapis, kuriame Lietuva jau pažymėta kaip Sovietų Sąjungos respublika, nors tuo metu Lietuva dar buvo nepriklausoma suvereni valstybė. Duoti dokumentų angliški vertimai, kurie parodo, kad Lietuva klastingu būdu buvo raudonosios armijos okupuota ir prievarta inkorporuota į Sovietų Sąjungą.

Aprašoma pirmasis Sovietų Sąjungos viešpatavimas Lietuvoj, genocidinis jos piliečių naikinimas ir lietuvių masinės deportacijos į Sibirą. Įdėta NKGB Merkulov 1941 gegužės 31 įsakymo lietuvius masiškai ištremti į Sibirą nuotrauka.

Plačiai aprašomas lietuvių masinis sukilimas prieš Sov. S-gos viešpatavimą Lietuvoj. Pasirodo, pirmieji ginkluoti susirėmimai NKGB jau buvo užregistruoti 1941 birželio 4. Aprašoma, kaip sukilėliai per Kauno radiją paskelbė, kad vėl Lietuvoj atstatoma nepriklausomybė, kaip tik tuo metu, kada Kauno gatvėmis dar riedėjo sovietiniai tankai. Lietuvos nepriklausomybė buvo atstatyta, tačiau vokiečių okupacinė valdžia jos nerespektavo ir Lietuvoj viešpatavo panašiai, kaip ir sovietinė Rusija. Todėl Lietuvoj kilo aktyvus pasipriešinimas prieš vokiečius.

Eilę lietuvių patriotų vokiečiai areštavo; žymesnieji yra suminėti knygoj. 1943 visos prieš vokiečius besipriešinančios organizacijos sudarė koaliciją ir įsteigė Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, kuris leido ir Lietuvoj slaptai platino laikraštį "Nepriklausoma Lietuva".

Karui baigiantis, sovietinė Rusija iš naujo Lietuvą okupavo. Prasidėjo nepaprastas teroras, masiniai trėmimai, areštai. Dėl to Lietuvoj prasidėjo partizaninis karas, kuris tęsės 1944-1959. Tas laikotarpis knygoj vaizdžiai aprašytas, įdėta keletas partizanų nuotraukų, jų vyriausiojo vado kpt. Juozo Lukšos-Daumanto nuotrauka. Partizaninis karas, neturint iš niekur pagalbos, turėjo su dideliais nuostoliais baigtis.

Prasidėjo ir iki šiai dienai tęsiamas pasyvus pasipriešinimo laikotarpis. Knygoj tame laikotarpy aprašoma sovietinės Rusijos viešpatavimo Lietuvoj rezultatai: Lietuvos ūkio sunaikinimas, ekonominis kolonizavimas, meno ir literatūros išniekinimas, kova prieš religiją, ypač prieš Romos Katalikų Bažnyčią, nes lietuviai per 80% buvo katalikai. Aprašomi Kalantos ir kitų jaunuolių susideginimai, reikalaujant Lietuvai laisvės, įdėtos R. Kalantos nuotraukos.

Pabaigoj rašoma apie sovietinės sistemos pastangas Lietuvoj sukurti "Homo Sovieticus". Knyga baigiama straipsniu, kuriame primenama Vakarų demokratinėm valstybėm, kad Lietuva, Latvija ir Estija turi ne mažesnę teisę būti nepriklausomos, kaip Norvegija, Malta, Indonezija, Uganda, Suomija ir t.t.

Duodamos gan plačios bibliografinės žinios, kuriomis naudotasi rašant knygą. Yra ir indeksas, kuriame pateikiama per 1,300 vardų, knygoj suminėtų.

Šio straipsnelio tikslas bent trumpai supažindinti šaulius su dr. K. Jurgėlos knyga, kurią jiem tenka pirmiausia platinti. Nesiimu knygos vertinti, nes tai jau ne eilinio skaitytojo, bet profesionalų istorikų reikalas.

Tikiuos, kad dr. K. Jurgėlos knyga bus tinkamai įvertinta ne tik lietuvių, bet ir tarptautinėj plotmėj. Mum, šauliam, tenka būti dėkingiem Valkyrie Press Inc. už gražų išspausdinimą, buv. LŠST pirmininkui Vincui Tamošiūnui ir jo štabui, kurie energingai ėmės knygą išleisti, o visų lietuvių vardu didžiausia padėka priklauso dr. Kostui Jurgėlai už veikalo parašymą. Šiai LŠST centro valdybai tebūnie svarbiausia pareiga tą knygą paskleisti po visas JAV bibliotekas.

J.S.

JONAS VANAGAITIS, BOSTONO ŠAULIŲ KUOPOS ŠEFAS

Labai dažnai ypač naujieji Bostono šaulių kuopos nariai klausia, kas gi buvo Jonas Vanagaitis ir kodėl jis buvo parinktas kuopos šefu.

Jonas Vanagaitis nėra žinomas kiekvienam šauliui, nes jis buvo Mažosios Lietuvos veikėjas. Bostono kuopos pirmieji kūrėjai daugiausia buvo Mažosios Lietuvos atstovai, tad ir netenka stebėtis, kad Mažosios Lietuvos veikėjas Jonas Vanagaitis buvo pasirinktas kuopos šefu.

Jonas Vanagaitis gimė Pabudupiuose, Ragainės apskr., Mažojoj Lietuvoj, 1869 rugsėjo 23. Mirė 1946 rugsėjo 9 Kasselio-Mattenbergo stovykloj, Vokietijoj. Gyveno Mažojoj Lietuvoj, buvo lietuvninkas, 1905 Vilniaus seimo narys, priklausė prie eilės organizacijų — Ąžuolo, Aušros, Žiedo, Spindulio. Labiausiai pasireiškė Birutės organizacijoj.

Jono Vanagaičio veiklą Birutės organizacijoj aprašė Vilius Butrymas 1930 vasario 13 Trimite, Nr. 7 (dėl vietos stokos dedam tik žymesnes ištraukas).

Mažojoj Lietuvoj organizuoti tautinę lietuvių organizaciją "Birutė" pasiūlė žinomas lietuvių bičiulis vokietis dr. Sauerweinas-Girėnas. Organizuotis padėjo ir dr. Jonas Basanavičius. Jo patarimu 1883 sušauktas Tilžėj suinteresuotųjų asmenų susirinkimas, kuriame ir susidarė tautiškai susipratusių lietuvių draugijos branduolys. Į draugiją įsirašė 59 nariai, bet steigiamąjį susirinkimą sutrukdė vokiečiai. Kitais metais, būtent 1885, suvažiavimas įvyko vasario 15 Tilžėj, Permanno svetainėj. Čia buvo įsteigta pirmoji tautiškai susipratusių lietuvių "Birutės" organizacija. Jos vyriausieji siekimai: "Suvienytomis sylomis ir proce be pelno" "atgaivinti lietuviškąją kalbą, ją šelpti ir joje įsigyventi".

Pirmą "Birutės" valdybą sudarė Jurgis Mikšas — pirmininkas ir sekretorius, jo vietininku buvo Martynas Jankus, kasininku — Veyeris, knygininku — Kristupas Voska. Po kiek laiko draugija padidėjo. Vokiečiai, matydami didėjančios draugijos darbą ir staigų jos plėtimąsi, dėjo pastangas ją išardyti. Jų pastangos buvo beveik pasiekusios tikslą, nes po kiek laiko "Birutės" veikimas buvo lyg sustojęs. Net buvo kalbama apie draugijos uždarymą.

1903 jos priešaky atsistojo jaunas ir energingas vyras Jonas Vanagaitis. Senų "Birutės" draugų padedamas, jis vėl atgaivino "Birutę" ir organizuotą jaunuomenės veikimą Mažojoj Lietuvoj.

Tautiškam susipratimui kelti per spaudą draugija 1909 įsteigė savo organą "Birutę". Laikraštį leido draugijos pirmininkas Jonas Vanagaitis. Tai nebuvo pirmas lietuviškas laikraštis. Buvo keli pačių vokiečių leidžiami, bet jie tik vokietino lietuvius ir darkė lietuvių kalbą. "Birutei" teko vienai kovoti prieš visus vokiečių užsimojimus. Didžiojo karo metu "Birutės" draugija ir jos organas visai sunyko. Po karo Mažosios Lietuvos tautinis judėjimas jau ėjo kita kryptim. Jonas Vanagaitis buvo visur pirmose eilėse.

J.S.

(Bus daugiau)

Jonas Vanagaitis. Nuotrauka daryta 1914 Tilžėj, kai jis buvo Birutės draugijos pirmininku. Raikštis per petį — pirmininko ženklas.

TU ESI NEPAMIRŠTAMA

Tai Antano Skirkos eilėraščių knygelė, kurią išleido Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Sydney skyrius. 66 puslapiai. Kaina 2 dol.

Šaulių ruošiamiem minėjimam, kultūrinėm savaitėm, ypač šaulių laužam dažnai pasigendam patriotinių eilėraščių, dainų. Nors jų nestigo 1976 kultūrinėj savaitėj, tačiau jaunimo kuopos nariai dainuotas partizanų dainas buvo gavę iš pavergtos Lietuvos. Turim savų, net šaulių eilėse, rašančiųjų eilėraščius, tačiau juose dažnai jau apdainuojamos išblėsusios meilės dienos, prisimenamos šaltosios mėnesienos ir apverkiami baltai pražydę plaukai . . .

Antano Skirkos eilėraščių knygelė tuo atžvilgiu yra malonus netikėtumas. Niekas autoriaus gal tinkamiau nepristatys, kaip jis pats prisistato:

"Ten paliko mano jaunystės neužmirštami džiaugsmai, kupini lūkesčių siekiant laimės, idealizuojant gėrį, grožį ir meilę. Ten paliko patirti pirmieji gyvenimo vargai ir nepasisekimai, kurie iš laiko perspektyvos atrodo tokie maži ir net malonūs, palyginus su vėliau pergyventais.

Daug kuo gyvenime teko skaudžiai nusivilti, daug pergyventi, kentėti, bet visuose mano gyvenimo smūgiuose ir nusivylimuose — man švietė ir tebešviečia, kaip aušrinė, stiprindama mano dvasią, įprasmindama norą gyventi ir dirbti, nemažėdama, bet nuolat manyje didėdama — tai besąlyginė meilė Visagaliui Dievui ir mano Tėvynei Lietuvai.

Ji nuolat ir nuolat šaukia mane, kaip motina savo išklydusį sūnų į svetimus kraštus. Oi, kaip dažnai matau aš Tave sapnuos, mano Gimtoji Žeme, ir nubundu su ilgesio ir nusivylimo ašaromis akyse, nes tos Šventos Žemės dalelė, Jos žemės sauja— aš pats esu."

Štai keletas ištraukų:

MARŠAS JAUNYSTEI

Ir jei Tėvynė šauks —
Nebijom mes kovos!
Pakilsim sakalais
Už laisvę Lietuvos!

TU ESI NEUŽMIRŠTAMA

Aš nežinau kitos tokios šalies:
Su ošiančiais miškais, su kryžium pakelės.
Iš amžių sutemos laisvę krauju pirkai.
Ak, kaip esi brangi, nes viena man tiktai!
Dainuokime drąsiai — čia mūsų Lietuva.
Kovokime dėl jos, kad būtų ji laisva.

MES NEGALIM UŽMIRŠTI

Pasklido po Sibirą broliai,
Ir taigas nuklojo kapai,
Tėvynė jų skundą girdėjo:
—Mes mirštame — tavo vaikai.

MELDŽIUOS

Meldžiuosi Kryžiui prie mūs kelio,
Buvai paguoda visada.
Ir dienomis baisaus Birželio,
Kai broliai guodės tik malda. .

ROMUI KALANTAI

Matom Tave, Romai, liepsnose
Ir girdim, kaip mirdams sušukai:
— "Laisvės Lietuvai" . . . aidi gatvėse —
Ir minios pritaria šventai.

Ir miręs Tu dvasia skraidai
Ten, kur Tėvynė Lietuva.
Ten laisvės ilgesio aidai,
Gyvi širdy, tauta gyva . . .

Tenka pažymėti, kad knygelės atspausdinta tik 250 egzempliorių. Tai labai nedidelis tiražas. Jei atsirastų norinčių ją įsigyti, šaulė E. Juciūtė galėtų tarpininkauti. Kreiptis Lietuvos Šaulių Gretose puslapy nurodytu adresu.

J.S.

JONO VANAGAIČIO ŠAULIŲ KUOPA

Boston, Mass.

Bostono Jono Vanagaičio šaulių kuopos nariai sausio 30 rinkosi į So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos patalpas; ten jie turėjo šių metų pirmąjį kuopos susirinkimą.

Kuopos valdybos nariai nedaug turėjo vilčių, kad nariai susirinks, nes žiemos šaltis, snieguoti ir ledu padengti keliai daug kam neleidžia atlikti ir būtiniausių pareigų.

Nariai pasirodė pareigingi. Susirinko jų per 70%.

Susirinkimą atidarė ir jam pirmininkavo kuopos pirm. J. Stašaitis, sekretoriavo E. Juciūtė. Visiem atsistojus, buvo perskaityta šaulių malda, po to priimta susirinkimo darbotvarkė. Pirmininkas priminė, kad šis susirinkimas yra skirtas paminėti Vasario 16 šventei. Dr. Romo Dovydaičio paskaita bus kitame susirinkime.

Prisimenant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 59 metų sukaktį, kuopos pirmininkas apibūdino sunkias Lietuvos gyvenimo dienas, pasirašant Nepriklausomybės Aktą. Tuo metu Lietuvą tebevaldė vokiečiai. Jie neleido Nepriklausomybės Akto paskelbti ir vasario 19 Lietuvos Aidą konfiskavo. Laimė, kad Lietuvos Aidas buvo jau išspausdintas; jis slaptai buvo išplatintas Lietuvoj. Pasiųstieji atsišaukimai užsienį laimingai pasiekė, ir ten net Vokietijos laikraščiai atsišaukimą paskelbė.

Lietuvos Nepriklausomybės Aktas išjudino lietuvių tautą ir subūrė sunkiai kovai už laisvę. Savanoriai, palikę savo namus, stojo į Lietuvos kariuomenę, ir tuoj pat teko jiem stoti kovon. Kaimynai iš visų pusių stengės Lietuvą pasiglemžti. Savanoriam teko sunkiai kovoti su bolševikais, kurie jau buvo net du trečdalius Lietuvos teritorijos užėmę, taip pat su bermontininkais ir pagaliau su lenkais. Priešai visur naudojo apgaulę; ir Vilnius lenkų buvo užimtas tik per apgaulę.

Prisimintas ir dr. Jonas Basanavičius, kurio 50 metų mirties sukaktis sutampa su Vasario 16-ąja.

Baigiant savanoris Juozas Liutkonis papasakojo savo atsiminimus, ginant Kėdainius nuo bolševikų. Šaulė M. Vaitkevičienė papasakojo, kaip ji palydėjo savo brolį savanorį iš namų. Jo gyvo nuo to laiko jai neteko matyti, nes jis žuvo Nepriklausomybės kovose.

Visi žuvusieji buvo pagerbti tylos minute.

Savo kuopoj turim ne vieną tų karių savanorių. Kuopos pirmininkas ragino juos prisiminti kovų žygius; pažadėjo juos aplankyti ir jų prisiminimus įrašyti į magnetines juosteles.

Perskaitytas ir priimtas buv. susirinkimo protokolas.

Iždininkė B. Šakenienė pranešė, kad kuopos kasoj 1977 sausio 1 buvo 377.72 dol.

Vicepirm. Povilas Tyla perskaitė centro valdybos aplinkraštį. Buvo pranešta, kad Naujosios Anglijos šaulių rinktinė numato kultūrinį savaitgalį turėti šiais metais Kennebunkporte, Maine, rugsėjo 3-5. Nors praeitame kuopos susirinkime kuopa pageidavo tuo pačiu laiku jį turėti Maironio Parke, Shrewsbury, tačiau, kadangi Worcesterio kuopa jo pageidauja Kennebunkporte, nariai sutiko su Worcesterio kuopa, nes ji yra žymiai didesnė už Bostono kuopą.

Darbininke kas mėnesį yra spausdinamas Naujosios Anglijos šaulių rinktinės puslapis, kurį redaguoja kuopos pirm. J. Stašaitis. Puslapis pradėtas spausdinti 1975 gegužės 23. Puslapio redaktorius prašė narius talkinti medžiagos paruošime, nes šiuo metu yra didelis pavojus, pirmininkui susirgus, netekti puslapio.

Pranešta, kad kuopoj gauta 30 dr. K. Jurgėlos knygų. Jos paskirstytos iš anksto užsiprenumeravusiem. Daugumas narių paėmė po dvi knygas.

Baigiant susirinkimą, šaulio Stepono Minkaus radijo programai paskirta $25 sveikinimui, kuris bus įdėtas būsimoj programoj. Taip pat pranešta, kad kuopos valdyboj gautas Onos Ivaškienės pareiškimas įstoti į mūsų kuopą. Pažymėtina, kad Ona Ivaškienė yra Bostono tautinių šokių ansamblio organizatorė ir vedėja. LŠS-gai švenčiant 50 metų jubiliejų, mūsų kuopos prašymu Ona Ivaškienė buvo apdovanota Lietuvos Šaulių Žvaigždės ordinu.

Susirinkimas baigtas Lietuvos himnu.

Po susirinkimo visi nariai kavutei nuvykom į apatinę klubo salę, kur geroj nuotaikoj praleidom keletą valandų besišnekučiuodami.

E.J.

Auka prisidėk prie lietuviškos spaudos išlaikymo!

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklelis Lietuvos okupacijai priminti. Ženkleliai lipinami ant vokų. 100 ženklelių už 1 dol. Platintojam nuolaida. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

RAGINA RENGTIS SAUGUMO KONFERENCIJAI

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas New Yorke (2)

Šio minėjimo pagrindinis kalbėtojas buvo **inž. Algis Zaparackas** iš Detroito. Kadaise jis vadovavo pasaulio lietuvių jaunimo pirmam kongresui, praeitais metais (1976) kandidatavo į JAV kongresą nuo vienos Detroito apylinkės. Taigi — prelegentas gerai pažįsta dabarties aktualijas ir giliai jaučia lietuviškas problemas.

Dėl blogo oro ir jam kelionė iš Detroito buvo sunki, vos nenuskraidino į Bostoną. Praėjus sniego bangai, lėktuvas nusileido New Yorke, ir svečias laiku buvo salėj.

A. Zaparacko kalba

Užlipęs į sceną ir visus pasveikinęs, Algis Zaparackas pradėjo angliškai. Pasidžiaugė, kad tiek svečių amerikiečių dalyvauja šiame minėjime. Jis prašė, kad visi dabar budėtų ir pasirengtų Belgrado konferencijai. Budėti reikia dėl to, kad joje nebūtų pažeisti laisvės principai.

Ateina jaunoji karta

Toliau kalbėjo lietuviškai. Prisiminė, kad jis New Yorke lankėsi tada, kai buvo pirmojo jaunimo kongreso pirmininkas. New Yorkas jį nuoširdžiai priėmė. Padėkojo už gražų priėmimą bei svetingumą.

Palietė nepriklausomybės akto pasirašymą, nepriklausomą Lietuvos gyvenimą, kaip Lietuvos respubliką okupavo Sovietų Sąjunga. Vasario 16 tapo visų lietuvių švente. Ji tokia bus visada, nes ji jungia visus lietuvius.

Tolimesnėj savo kalboj jis prisiminė, kaip ateina jaunoji karta, jau išsimokslinusi šitame krašte. Ji perima vadovavimo darbus. Tėvynėj irgi išaugo jaunoji karta, kuri leidžia Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, Aušrą. Ten jaunoji karta aukoja net savo gyvybes, kaip Romas Kalanta ir kiti. Tai rodo, kad **lietuvių tauta nėra palūžusi ir kad okupantai nenuslopins jos laisvės troškimo.**

Prisiminė Amerikos Konstitucijoj įrašytus žodžius, kad kiekvienas turi teisę į laisvę. (Šią konstituciją prisiminė ryšium su 200 metų Amerikos nepriklausomybės sukaktimi). Tai kodėl šios teisės neturi Lietuva?

Prisiminė, kad Amerikos kongrese buvo priimtos rezoliucijos, kurios nepripažįsta Lietuvos okupacijos. Praeitais prezidento rinkimų metais buvo susitikta su abiem kandidatais, pasikalbėta apie aktualijas. Jungtinėse Tautose buvo iškeltas pabaltiečių klausimas. Tai rodo, kad Lietuvos byla tebėra gyva.

Pasiruošti saugumo konferencijai

Birželio mėnesį Belgrade įvyks Europos saugumo konferencija, kur bus svarstoma Helsinkio dokumentų rezultatai, kiek jie buvo įgyvendinti. Lietuvių veiksniai turi daugybę dokumentų, kurie rodo, kad po Helsinkio konferencijos dar labiau buvo spaudžiamas ir persekiojamas žmogus.

Šiuo metu išeivijos pagrindinis uždavinys ir yra pristatyti tuos dokumentus kaip medžiagą Belgrado konferencijai. Medžiagą reikia pristatyti konferencijos dalyviam, lygia dalimi ją reikia paskelbti per radiją, spaudą, pasiųsti valdžios įstaigom. Amerikos vyriausybei reikia paruošti motyvuotą memorandumą ir jį įteikti.

Lietuvių veiksniai dabar turi įšaldyti ir atidėti į šalį visus darbus ir imtis pačio svarbiausio — pasirengti Belgrado konferencijai.

Besirengiant reikia atkreipti visuomenės dėmesį, o dėmesį labiausiai atkreipia masinės demonstracijos. Jos labiausiai ir paveikia viešąją opiniją.

Prelegentas ragino šį pavasarį surengti masines demonstracijas Washingtone prie Linkolno paminklo, nes Linkolnas pirmasis kovojo už žmogaus teises. Prie paminklo reikia pasakyti kalbų, reikia pasikviesti disidentus. Tai patrauktų viešosios opinijos dėmesį.

Šį projektą siūlė svarstyti su jaunimo atstovais ir jaunimui pavesti rengti demonstracijas. Visi ateis į talką. Juk visi atėjo į talką, kai buvo rengiamos demonstracijos prie Jungtinių Tautų. Tie rengėjai dabar galėtų bent padėti ar patarti.

Daugiau į politinį gyvenimą

Prisiminė ir tai, kad kandidatavo į JAV kongresą. Tada jį rėmė daugybė lietuvių. Paramos susilaukė ir iš New Yorko lietuvių. Padėkojo visiem už pagalbą ir pastebėjo, nors jis rinkimus pralaimėjęs, bet labai plačiai išgarsinęs Lietuvos ir lietuvių vardą Detroito apylinkėse.

Sustojo ties respublikonų konvencija ir apgailėjo, kad tiek maža lietuvių respublikonų joj dalyvavo. Skatino, kad kuo daugiau lietuvių dalyvautų šio krašto politiniame gyvenime. Tegu iš kiekvienos lietuvių kolonijos reiškiasi bent po vieną lietuvį kiekvienoj partijoj. Tada turėsime jėgą.

"Visiem darbam reikalinga aukų," — toliau kalbėjo prelegentas. "Be aukų nebus ir re-

(nukelta į 11 psl.)

Lietuvos nepriklausomybės šventės proga surengtame priėmime patarnavusios mergaitės. Iš k. Daiva Bobelytė, Lina Milukaitė, p. Simutienė, Lietuvos gen. konsulo A. Simučio žmona, Birutė Radzivanienė, Kazytė Visockytė-Fitzgerald.
Nuotr. C. Binkins

SVEČIAI IR SVEIKINIMAI VASARIO 16-OSIOS POBŪVYJE

Lietuvos generalinio konsulo ir Vliko suruoštame Vasario 16-osios priėmime dalyvavo per šimtą svečių, kurių tarpe New Yorko miesto valdžios atstovai, draugiškų valstybių konsulai, televizijos bei radijo komentatoriai ir Didžiojo New Yorko lietuvių organizacijų vadovai.

Įpusėjus pobūviui, generalinis konsulas A. Simutis trumpu žodžiu apibūdino Vasario 16-osios Aktą ir kartu atkreipė susirinkusių dėmesį į tai, kad šiuo metu okupantai yra suaktyvinę žmogaus teisių ir ypač religinės laisvės varžymą okupuotoj Lietuvoj.

New Yorko miesto burmistro ir savo vardu sveikino konsularinio korpuso direktorė Marcia Dawkins, taip pat sveikinimo žodį tarė New Yorko svetimų valstybių konsulų draugijos dekanas Urugvajaus gen. konsulas H.Y. Goyen-Alvez ir Kinijos generalinis konsulas ambasadorius Konsin Shah. Pastarasis jausmingame žody priminė, kad, nors kinai ir lietuviai gyvena priešinguose žemės pusrutulio šonuose, jie turi daug bendro — — abi tautos myli laisvę, už kurią kietai kovoja. Dėkodamas už sveikinimą ir linkėjimus, konsulas Simutis priminė, kad šiandien yra kinų Naujųjų Metų diena ir pasveikino jį su 4675-taisiais metais. Dalyviai prie sveikinimų prisidėjo šiltais plojimais.

Pabaigai konsulas pristatė ką tik iš Vilniaus atvykusį kovotoją už žmogaus teises okupuotoj Lietuvoj rašytoją Tomą Venclovą. Atsiprašęs, kad dėl nepakankamo anglų kalbos mokėjimo jis negalįs tinkamai išsireikšti, padėkojo susirinkusiem už dėmesį ir papasakojo, kad jis yra vienas iš grupės penkių lietuvių, kurie yra viešai išreiškę protestą prieš Helsinkio susitarimu garantuotų žmogaus teisių laužymą Lietuvoj. Suminėjęs kitus keturis grupės narius, jis prašė juos prisiminti, nes jų likimas yra dideliam pavojuj. Jo trumpas žodis, pasakytas gana gera anglų kalba, buvo sutiktas šiltais plojimais.

Kalbos buvo baigtos Lietuvos himnu.

Tarp draugiškų valstybių konsulų buvo pastebėti Kolumbijos gen. konsulas E.R. Lemos, Estijos atstovas ir gen. konsulas E. Jaakson, konsulas A. Linkhorst su žmona, Haiti gen. konsulas W. Florestal, Jamaica gen. konsulas G.A. Groves, Trinidado ir Tobago konsulai ir Pietų Afrikos gen. konsulas V.G. Stock.

Rep.

BUFFALO, N.Y.

Po audros — Vasario 16-osios minėjimas

Audra nutilo. Gerų kaimynų ir valdžios pagalbos dėka Buffalo miestas su plačiomis savo apylinkėmis jau baigia išsikapstyti iš sniego, ir kasdienis gyvenimas pradeda grįžti į normalias vėžes.

Šį kartą buffaliečiai įsitikino, kad vis dėlto nėra žmogaus sukurtos jėgos, kuri galėtų pasipriešinti gamtos jėgai. Per keletą valandų buvo sustabdytas visas išorės gyvenimas. Net ir modernioji technologija buvo visiškai bejėgė ką nors pradėti, kol nenutilo gamtiškoji jėga.

Ačiū Dievui, Buffalo apylinkės lietuviai šį kartą nenukentėjo. Visų, kurie kasėsi iš sniego, širdys dar tebeplaka, tik, deja, nedaug tokių čia bepalikę. Per kelerius pastaruosius metus nemažas skaičius šios apylinkės lietuviškų širdžių visiškai sustojo plakusios, o kai kurios šį kartą jau nebepajėgė paimti ir kastuvo į rankas.

Kadangi gyvenimas jau grįžta į normalias vėžes, tenka prisiminti ir apie šio meto pareigas, būtent — apie Vasario 16-osios minėjimą. Turėdami galvoj, kad šalutinės miesto gatvės dar sunkiai pravažiuojamos ir kad dar galimas sniego priedas, Buffalo lietuviai nukėlė jį į kovo mėnesį. Tad Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 59-osios metinės Buffalo apylinkėj bus minimos kovo 5 ir 6.

Kovo 5, šeštadienį, 7 val. vakaro bus aukojamos mišios už Lietuvos kankinius Šv. Jurgio bažnyčioj, 1910 East Falls St., Niagara Falls, N.Y.

Kovo 6, sekmadienį, 3 val. po pietų bus oficialioji ir meninė programa International Institute auditorijoj, 864 Delaware Ave., Buffalo, N.Y.

Kalbės Steponas Šetkus iš St. Catharines, Ontario. Meninę programą atliks Buffalo gerieji kaimynai, atvykę iš Rochesterio: dailiojo žodžio menininkė Izabelė Žmuidzinienė ir dainos veteranų "Sutartinė", kurioj dainuoja Ona Adomaitienė, Angelė Dziakonienė, Jonas Adomaitis, Andrius Cieminis ir Vytautas Žmuidzinas.

Kaip kasmet, taip ir per šį minėjimą Lietuvos laisvinimo reikalam skirtos aukos bus renkamos Altai, Lietuvių Bendruomenei ir Tautos Fondui.

Įėjimas į minėjimą visiem laisvas (neapmokamas).

Lietuvių Klubo sekr.

— **Birutė Šlepetytė-Venskuvienė,** Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos (PLKOS) įgaliotinė tarptautiniam ryšiam, kovo pabaigoj vyksta į Kopenhagą, kur dalyvaus Tarptautinės Katalikių Moterų Organizacijų Unijos (WUCWO) Žmogaus Teisių komisijos steigiamajam posėdy. B. Venskuvienė yra šios WUCWO komisijos iniciatorė ir viena iš organizatorių.

— **O. V. Milašiaus minėjimas,** rengiamas Pedagoginių Lituanistikos Kursų, vyks gegužės 22 Clevelande.

IŠ VISUR

— **Toronto, Ont., Prisikėlimo parapijos,** kuriai vadovauja lietuviai pranciškonai, bažnyčios atnaujinimo užbaigimas kovo 13 atžymimas specialiomis pamaldomis, menine programa ir parapijos vakariene. Dalyvaus ir provincijolas Tėv. Jurgis Gailiušis, OFM. Meninę programą atliks solistai J. Sriubiškienė, R. Strimaitis, A. Simanavičius ir V. Verikaitis. Kovo 12-13 vyks parapijos mėgėjų dailininkų paroda.

— **Kun. Joseph C. Girdis,** Šv. Šeimos instituto kapelionas, nuo vasario 15 paskirtas Pittsburgo vyskupijos vikaru vienuolių reikalam. Kunigu įšventintas 1944, keletą metų darbavosi Pittsburgho vyskupijos parapijose, o paskui kurį laiką Sedona, Ariz., ir Yarmoth, N. Scotia, kur kartu su kun. W. McNemara įkūrė dvasinio gyvenimo institutą. Kun. Girdis yra pasižymėjęs kaip stiprus dvasinio gyvenimo žinovas. Jis gimė 1917 lietuvių šeimoj Pittsburghe, priklausė Šv. Kazimiero lietuvių parapijai. Gražiai kalba lietuviškai, yra dalyvavęs Lietuvių Kunigų Vienybės ir Lietuvos vyčių veikloj. Lietuviškais reikalais rūpinasi ir dabar.

— **Raimondos Apeikytės** pianino koncertą Chicagos Jaunimo Centre rengia Dariaus ir Girėno lituanistinės mokyklos tėvų komitetas balandžio 3, sekmadienį, 4 val. po pietų.

— **Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos rėmėjai** ruošia Lietuvos K. Bažnyčios Kronikų trečio tomo sutiktuves kovo 20, sekmadienį, 3 val. po pietų Chicagoj, Jaunimo Centro apatinėj salėj. Kalbės Vyt. Kasniūnas. Bus ir meninė dalis.

— **Natūralus gyventojų judėjimas Vilniuj** 1975: gimė 6962, mirė 2734 (priaugo 4228), sutuoktuvių 5284, skyrybų 1756. Tūkstančiui gyventojų tenka: 15,8 gimimų, 6,2 mirtys, 12 sutuoktuvių, 4 skyrybos. Tokios žinios iš Vestnik statistiki, 1976, 11 nr. (E)

— **Katalikų centras,** jungiąs Kanados lietuvių katalikų parapijas ir organizacijas, posėdžiavo vasario 10 Prisikėlimo par. posėdžių kambary, Toronte. Pirmininkaujant dr. J. Sungailai, buvo aptarti įvairūs veiklos reikalai: Tikinčiosios Lietuvos diena, pagalba liet. kaliniam Sov. Sąjungoj, arkiv. J. Matulaičio beatifikacijos populiarinimas bei paspartinimas, Seinų lietuvių byla. Dėl pastarosios nutarta parašyti prašymus kard. S. Wyszynskiui, Lomžos vyskupui ir Vatikanui. KLK centras kreipiasi į visas lietuvių parapijas Kanadoj, kviesdamas organizuoti Tikinčiosios Lietuvos dieną su prideramom iškilmėm ir lėšomis prisidėti prie religinės šalpos.

— **Muz. J. Gaidelio** vadovaujamo vyrų seksteto koncertas rengiamas kovo 13 Chicagoj, Jaunimo Centre. Koncertą rengia Lietuvių televizija.

— **Lietuvių operos** ruošiami Gounod operos "Romeo ir Julija" pastatymai Chicagoj, Marijos aukštesniosios mokyklos salėj, vyks kovo 26, kovo 27 ir balandžio 3.

— **LB Ohio apygardos** atstovų suvažiavimas vyks balandžio 17 Clevelande.

— **Cleveland, Ohio,** ateitininkų šeimos šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoj vyks balandžio 30 — gegužės 1.

— **Pasaulio lietuvių sportinės žaidynės** vyks Toronte, Kanadoj, 1978 birželio 28 — liepos 1. Žaidynės derinamos su tuo metu Toronte įvykstančia dainų švente ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimu. Žaidynes ruošia Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos centro valdyba, kooperuodama su Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

PRISIMINTINA GAVĖNIOS METU

Pagal seną tradiciją gavėnios laikas skirtas Kristaus gyvenimo, jo kančios, kryžiaus kelio, mirties apmąstymui. Jei visiem tikintiem, tai ypač lietuviam dera prisiminti maldose ir geruose darbuose Lietuvos tikinčiųjų jau daug metų einamą skaudų kryžiaus kelią.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos tikslas — padėti Lietuvos katalikam. Per LKRŠ galima tiek nuveikti, kiek ji paremiama aukomis. Gavėnios metu šalia maldos prisiminkim, kiek darbu ir auka parėmėm Lietuvos katalikų kovą, jų reikalus.

Jūsų remiama LKRŠ yra pasiryžusi visokiais būdais ištvermingai būti su persekiojamais Lietuvos tikinčiaisiais. Ateikit mum į talką.

Aukas siųsti adresu: Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc.
64-09 56th Road
Maspeth, N.Y. 11378

JEI JŪS NORITE SIŲSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidarytą kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Lakewood, N.J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Hartford, 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	246-2348
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcelius Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N.Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939

Lietuviška
KELIONIŲ
AGENTŪRA
VYTIS
Romas Kezys, Prės.
2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:
LĖKTUVAI
VIEŠBUČIAI
LAIVAI (Cruises)
AUTOBUSAIS įdomių vietų lankymas
TRAUKINIAI

Specialios nuolaidos:
INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais)
GRUPĖMS
JAUNIMUI
ŠEIMOMS

SPORTAS

Du susirinkimai

Vasario 25 Kultūros Židiny įvyko Lietuvių Atletų Klubo narių susirinkimas ir ŠALFASS žaidynių New Yorke komiteto posėdis.

LA Klubo susirinkimo svarbiausias uždavinys buvo išrinkti naują valdybą. Nominavimo komisijos (I. Gasiliūno ir K. Vainiaus) pristatytas valdybos kandidatų sąrašas buvo pateiktas balsavimui ir balsų dauguma priimtas. Naujoji LAK valdyba sudaryta iš šių asmenų: pirmininkas — Stasys Prapuolenis, I vicepirm. ir sporto vadovas — Pranas Gvildys, II vicepirm. ir parengimų vadovas — Antanas Mičiulis, III vicepirm. ir finansų organizatorė — dr. Marija Žukauskienė, sekretorius — Vytas Rauba, iždininkas — Jonas Vainius, finansų sekretorius — Rimas Šileikis, moterų ir mergaičių sporto vadovė — Vanda Vebeliūnienė ir turto globėjas — Algirdas Šilbajoris. Naujoji valdyba pasižadėjo visom išgalėm remti kovo 26-27 RSA žaidynių New Yorke vykdymo darbus.

ŠALFASS žaidynių rengimo komitetas apžvelgė organizacinio darbo ruošą, išsprendė kai kurias techniškas problemas ir nutarė kitą kartą susirinkti antradienį, kovo 15, K. Židiny. Varžybinio komiteto tinklinio sekcijoj, atsisakius T. Jasaičiui, jo vieton vadovais pakviesti Vytautas Eikinas ir Edvardas Auštras, abu iš Bostono. Metinės ŠALFASS žaidynės įvyks New Yorke, balandžio 29, 30 ir gegužės 1. Iki šiol krepšinio ir tinklinio rungtynes numatyta pravesti Kultūros Židinio, Richmond Hill High School ir Queensborough College salėse. Salių tvarkos priežiūrai vadovauti pakviestas Algirdas Jankauskas. Nuoma, teisėjų atlyginimas ir sportininkų apdovanojimas pareikalaus daug išlaidų, todėl į New Yorko visuomenę bus kreipiamasi dėl finansinės paramos. Aukų rinkimo vajui vadovaus dr. Marija Žukauskienė. Tikimasi, kad New Yorko lietuviai nepagailės lėšų šiai didžiajai lietuvių sporto šventei tinkamai suruošti.

Alg. Š.

Krepšinis

Veikliausias New Yorke sporto vienetas yra LAK jaunių (iki 15 m.) krepšinio komanda. Šiam sezone ji sužaidė 39 rungtynes, iš kurių laimėjo tiktai 2, tačiau įgavo daug patyrimo ir davė progą vaikam bei tėvam pažinti sportinio auklėjimo reikalingumą. Komanda dalyvauja CYO lygos grupėj, kurioj daugumos žaidėjų amžius yra 15 m., o mūsiškių dauguma yra jaunesni dviem ar net trim metais. Pirmam penketuke žaidžia Jonas Didžbalis ir Juozas Milukas (abu 13 m.), kurie daro gerą pažangą ir turi visus davinius ateičiai. Visada veržlus Didžbalis yra trečias taškų skaičiumi (123), o Milukas išsiskiria apgalvotu žaidimu ir gera orientacija. Kiti pagrindiniai žaidėjai yra Algis Kezys, labai geras gynikas, ir Stasys Janušas, antras taškų skaičiumi (189). Nuolatinių žaidėjų eilise yra Ričardas Kezys, Lonis Vaitkevičius Gintaras Ruzgas, Tadas Birutis ir Darius Kudžma. Kai kurie iš jų tik pirmi metai žaidžia krepšinį, bet visi padarę žymią pažangą. Paskutiniu laiku komandos eiles papildė du nauji žaidėjai: Don Miliauskas ir Paulius Beleckas.

Svarbiausias komandos ramstis yra jos kapitonas Paulius Gvildys. Palyginus su kitais žaidėjais, Paulius yra veteranas, nes aktyviai LA Klube krepšinį žaidžia jau nuo 10 m. amžiaus. Jo gabumai krepšiny yra neabejotini, todėl jis labai vertinamas ne tik žaidėjų, bet ir trenerių tarpe. Manhattano gimnazijų krepšinio tvirtovėje (Power Memorial). Gvildys žaidžia saugu pirmutiniam naujokų — pirmaklasių penketuke. CYO lygoj visa priešininkų gynimo taktika skiriama Gvildžio sustabdymui, bet jis vistiek sumeta 15-30 taškų per kiekvienas rungtynes. Šį sezoną Paulius yra įmetęs 665 taškus ir pasiekęs 20 taškų bei 9 nuėmimų nuo lentos vidurkį. Jo taiklus mėtymas yra pralenkęs visas ligšiolines LAK B amžiaus grupės jaunių žaidėjų pasekmes.

Komandos treneris Pat Torney Gvildį laiko ryžtingo darbo ir sportinio išsilavinimo pavyzdžiu.

Nežiūrint pralaimėjimų santykio CYO lygoj, žaidėjų moralė yra aukšta, nes nei vienas per šį sezoną neiškrito iš komandos sąstato ir visi nekantriai laukia Rytų apygardos ir ŠALFASS žaidynių New Yorke. ŠALFASS žaidėjų amžiaus sugrupavime B komanda bus pastiprinta vyresnio amžiaus žaidėjais (kaip R. Naronis ir R. Šimkus, kurie taip pat aktyvūs gimnazijų komandose), bet daugumą sudarys dabartiniai komandos nariai, Al Š.

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

D. Dolskio šokių rinkinys: Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Palangos jūroj nuskendo mano meilė, Onyte, einam pašokti, Lietuvaitė, Sudiev, sudiev, Aš myliu ir Gegužinė. Tangai, fakstrotai. Kaina 6 dol.

A. Dvariono šokių muzikos rinkinys: Ispanų valsas, Sapnas, Gyvenimas, Tik man tu priklausai, Liūdna man be tavęs, Daina padės gyventi, Bučkis, Širdie, Skraido garsai, Skrenda naktys, Paskutinis sekmadienis ir Turiu dvi merginas. Valsai, tangai ir fakstrotai. Kaina 6 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės Polkų rinkinys Nr. 21: Anūkų, Kretingos, Marijampolės, Razaliūtės, Merkinės, Obelių, Pupų dėdės ir dėdienės polkos. Sužadėtinių, Sekminių ir Gardus alutis valsai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas. Kaina 6 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės (S. Graužinio ir V. Volteraitės įdainuota) muzikos rinkinys Nr. 27: Griuvėsių gėlelė, Gieda gaideliai, Dru lia, dru lia, Vai nekukuok, Pas močiutę augau, Našlaitės kapas, Gražus miško būdas, Kai mes augom du broliukai, Sėdžiu po langeliu. Kaina 6 dol.

Muzikos rinkinys Nr. 28: Karo muziejaus vėliavos nuleidimas, Kur lygūs laukai. Marš, marš kareivėliai, Sutems tamsi naktužėlė ir Geležinio vilko maršas įdainuota karo mok. choro. Ko vėjai pučia, Išgėriau septynias ir Šią naktelę per naktelę — S. Graužinio. Mano svajonė — A. Šabaniausko. Senas kanklininkas ir Vaidylos malda, J. Petrausko ir V. Dineikos duetai. Kaina 6 dol.

Linksmieji Broliai: Lietuvos teatro artistų J. Petrausko, V. Dineikos ir kitų juokai, anekdotai ir muzikos rinkiniai. Vilkelis, valsas. Motulė , fokstrotas, Aitvarų polka, 1-2-3 kupletai, Polka jovalas, Patarimai ūkininkam, Studentiški Džinguliukai, Seniau ir dabar, Miss Lietuva, Vedybų stebuklai, Kumpiškiuose nuovadoj ir Amerikos lietuvių priėmimas. Kaina 6 dol.

Kiekvienos plokštelės kaina 6 dol., persiuntimas 50 c. Šios bei kitos plokštelės gaunamos: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
Vienos savaitės iš BOSTONO, NEW YORKO, MONTREALIO
BALANDŽIO 6—$721
BALANDŽIO 27—$735
GEGUŽĖS 2—$829
GEGUŽĖS 7—$829
GEGUŽĖS 12—$829
RUGSĖJO 21—$815
Dviejų savaičių iš BOSTONO, CHICAGOS, NEW YORKO, MONTREALIO
GEGUŽĖS 18 (su Vak. Europa)
GEGUŽĖS 25—$999
BIRŽELIO 15—$1119
BIRŽELIO 29, LIEPOS 13, LIEPOS 27, RUGPIŪČIO 10— iš CHICAGOS $1257 iš NEW YORKO $1136
Rugsėjo 7 — $999
Gruodžio 21 — $983
Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokesčiu.
REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764
Darbo valandos: kasdien nuo 9-5, penktadieniais nuo 9-7, šeštadieniais uždaryta.
Sav. Aldona Adomonienė
Prices based on double occupancy and are subject to changes and/or Government Approval.
Norintiem atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome iškvietimo dokumentus.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

JAV moterys (D. Savereide, Calif., R. Grotto, NY, R. Herstein, Calif., ir R. Orton, Ark.) laimėjo pasaulio p-bėse Haifoj pirmą vietą savo grupėj ir baigmėj atsistojo ketvirta iš 8: Izraelis 17 tš., Anglija ir Ispanija po 11.5, JAV 10.5, Olandija 9.5, Vokietija 9 tš. ir kt. mažiau.

Bostono tarpklubinėse pereitą penktadienį mūsų vyrai rungėsi prieš MET lygos lyderį — Boylston CC ir parsivežė skaudžiausią pralaimėjimą 5-0. Šiuokart neturėjom eksperto Lukowisko, talkinančio pirmoj lentoj, ir Northeastern univ. studento Ričardo Grauslio, pelniusio pustaškį iš Harvardo univ. pereitose rungtynėse, bet už tat džiugią prošvaistę suteikė Harvardo univ. studentas Tomas Girnius, grįžęs į kovotojų eiles. Beliko dvejos rungtynės : kovo 4 prieš Danvers ir kovo 11 prieš Brandeis universitetą.

Rytų sporto apygardos žaidynės, kuriose bus ir **šachmatų varžybos,** įvyks kovo 26-27 N. Yorke-Kultūros Židiny (361 Highland Blvd., Brooklyn, NY). Registruotis pas apygardos vadovę I. Jankauskas, 105-20 107th Ave., Ozone Park, NY 11417. Dalyvauti galės registruoti apygardoje nariai. Mokesčius siųsti RA iždininkei D. Šilbajoris, 85-00 107th St., Richmond Hill, N.Y. 11418 iki kovo 11.

1977 KELIONĖS Į LIETUVĄ
BALTIC TOURS
VIENOS SAVAITĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su dienos ekskursija į Kauną, 1 naktis Maskvoj.
Balandžio 24 — gegužės 2 — $858, rugsėjo 18-26—$858, spalio 9-17 — $826
DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ, VOKIETIJĄ IR ANGLIJĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Miunchene ir 3 naktys Londone.
Birželio 26 — liepos 10 — $1,253, liepos 17-31 — $1,253
SPECIALI DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONĖ Į LIETUVĄ, VOKIETIJĄ IR PRANCŪZIJĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Miunchene ir 3 naktys Paryžiuj. Birželio 8 — birželio 22 — $1,276
KAINON ĮSKAITOMA: kelionė lėktuvu ekonominėj klasėj GIT, pirmos klasės viešbučiai, du kambary, trys valgiai kasdien, pusryčiai ir vakarienė Miunchene, Londone ir Paryžiuj, miestų apžiūrėjimai, bagažo pernešimas. Kiekvienai kelionei vadovaus prityręs vadovas.
Kelionių kainos sudarytos pagal oro kelionių kainoraštį, įsigaliojantį balandžio 1. Kelionės kainon įeina kelionė iš Bostono, New Yorko arba Montrealio PAN American World Airways ar kitom IATA priemonėm. Dėl informacijų kreiptis:
ALGIRDAS MITKUS TELEF. (617) 969-1190
BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MASS. 02168
Kiekvienai kelionei yra ribotas keleivių skaičius. Patartina rezervuoti sau vietą kiek galint anksčiau.

JANITORIAL AND GENERAL CLEANING. SAVE
OFFICE BUILDINGS SCHOOLS CHURCHES, BANKS, EMPTY APTS., ETC.
MARTINEZ CLEANING CO.
212 429-0842

ROOFING
BOB SACHER
NEW AND RE-ROOFING. LEADERS AND GUTTERS
128 ROAD HALL ROAD JAMESBURG, N.J.
TELE: 201 521-1588
FREE ESTIMATES

SIMONS & SONS TERMITE & PEST CONTROL
PHONE 201 757-3295 201 757-3921
MR. WILLIE SIMMONS
40 WOODBINE AVENUE
PLAINFIELD, N.J.

STORMS & SCREENS NO MIDDLEMAN WE PASS THE SAVINGS ON TO YOU!
D & G HOME IMPROVEMENTS
516 352-8894
AFTER 5 516 484-2238

HOMEOWNERS SAVE UP TO 30% ON YOUR HOME HEATING BILLS
BY CALLING MR. CAPPY
LOW WINTER PRICES ON ALUMINUM SIDING WITH DOUBLE INSTALLATION FREE ESTIMATES
SIGN UP NOW FOR SPRING & SAVE ON WINTER PRICES ALSO ROOFING & SEAMLESS GUTTERS
212 343-8376 516 488-2531
NY735195,H3304030000

LIMOUSINE SERVICE
WHITE LIMOUSINE FOR WEDDINGS $40
WITH WEDDING HORN $5.00 EXTRA
BLACK LIMOUSINE $35.00
ALL LOCATIONS 24 HR. SERVICE
(212) 539-4331

BASEMENTS
ATTICS
YARDS
CLEANED
CALL 212 436-6763

MOVING & STORAGE LOCAL & LONG DISTANCE MOVING PACKING, CRATING, CONGENIAL SERVICE FOR THE SELECTIVE CONSUMER. NO ADVANCED PAYMENTS ON STORAGE. LICENSED AND BONDED. ALSO LICENSED PIANO MOVERS LICENSE NO DOT 1614 FREE ESTIMATES (212) 726-8400
ANGELA MOVING & STORAGE

DANA CONSTRUCTION
No Job Too Big Or Too Small
Quality Workmanship
Call 516 741-2558

J&P LIMOUSINE
CADILLAC SERVICE
79-17 24 AVE., JACKSON HTS. (212) 478-0583
SPECIAL RATE FOR WEDDINGS SILVER & BLACK LIMOUSINES WITH WEDDING HORNS WHITE RUNNER FOR CHURCH (ALSO FOR PROMS)

ECONOMY HOME IMPROVEMENTS
CARPENTRY, MASONRY, ALUMINUM
REPAIRS OR GENERAL CONTRACTING
LIC. NO. 734762 375-0625 OR 951-8309

CARPENTER
EXCELLENT WORK
VERY REASONABLE RATES
CALL 212 723-4886

DUDEK & POLING
ELECTRICAL CONTRACTORS
COMMERCIAL, INDUSTRIAL & HOMES
ESTIMATES GIVEN
85 FULTON STREET KEYPORT, N.J.
PHONE (201) 264-7874

VALDO
HOME IMPROVEMENT
1416 FLATBUSH AVENUE — BKLYN.
WE DO ELECTRICAL, PLUMBING HEATING SYSTEM BOILERS. CARPENTRY, MASONRY, BASEMENT FINISHING, ROOFING. CALL 24 HOURS 212 693-1889 OR 322-3914

CARL M. PETERSON
CLOCKMAKER
EXPERT REPAIRS ANTIQUE CLOCKS ANY TIME PIECE PARTS MADE. FINE WATCH REPAIRING
30 WHITE ST. RED BANK, N.J.
CALL 201 741-5588

ROOFING ROOF LEAKING?
OUR HEAVY DUTY ROOF COATING RENEW WATER PROOF & SAVE THE COST OF A NEW ROOF RESAUTE SURFACES FILL CRACKS STOP LEAKS PRESERVE NEW ROOF APPLY AS IF COME IN DRUM CALL LOUIS (212) 591-0103

SINGER, MERROW OPERATORS,
BUTTONHOLES, BUTTONS AND LINING.
ALSO PRESSERS
INWOOD FASHIONS 283-8265 3835 9TH AVE NYC (BETWEEN 205-206 ST.)

PAINTING PAPER HANGING
DECORATING FREE ESTIMATES
CALL KURT MEYER RIECKS
CALL (212) 847-2786

FURNITURE
OUT OF TOWN DEALER
Will Pay Top Cash For Used FURNITURE, ANTIQUES & Anything of Interest
Fast Service — Fast Cash
(212) 849-7862

WHEATLY SERVICE STATION
ROAD SERVICE — TIRES BATTERIES AND ACCESSORIES STRAIGHT PATH & COUNTRY ROAD CALL 516 643-9610 WYANDANCH, L.I.

WE HAUL ANYTHING ANYWHERE NYC
1974 Intl 20' w/lift gate, bonded
CARONE TRUCKING CO. INC.
2110 1st Ave., N.Y.C 289-2794

TEELA-WOOKET
Daily riding. Ages 6-16 Outstanding instruction. 70 mounts. Beginners, show horses, hunters. Stable management. Swimming, SCUBA, gymnastics, golf, tennis, $830-$960. outfit rented. Est. 1913. Accredited ACA. Write for booklet. Mr.&Mrs. John Walker Box 167-T Sudbury, MA 01776
THE HORSEBACK CAMPS IN VERMONT

TRUCKING
S & L TRUCKING
Local & Long Distance at Discount Prices
(212) 937-6955

BRIDAL GOWNS WEDDING GOWNS
MATILDA LASZLO
EUROPEAN DRESS DESIGNER GORGEOUS ORIG. CREATIONS ONLY 76-14 172 ST., FRESH MEADOW (212) 969-3816 BY APPT.

ALFAX IRON WORK
INT. EXT. GEN'L REPAIRS STEEL PORCHES FENCES RAILINGS SPIRAL STAIRCASES WINDOW GUARDS GATES CELLAR DOORS ROOM DIVIDERS 191 GREENPOINT AVE BROOKLYN CALL 383-6587

DESMOND
PAINTING & PLASTERING
FREE ESTIMATES, PRICE RANGE, FROM $40-$45 PER ROOM. QUALITY WORKMANSHIP 12 YRS EXP. IN RELIABLE PAINTING NO JOB TOO LARGE NO JOB TOO SMALL CALL ME I'LL DO EVERYTHING!
740-2353 CALL ANYTIME

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

AL—RICK CONSTRUCTION
BATHROOM MODERNIZATION PLUMBER
24 HOUR SERVICE LEAKY FAUCETS & PLUMBING REPAIRS SEWERS & DRAINS CLEANED
CALL (212) 343-4144 (516) 352-3206

WM D. FOLEY ASSOCIATES. INC
201 322-8270
223 PARK AVENUE
SCOTCH PLAINS, NEW JERSEY
WILLIAM D. FOLEY
VALUATION CONSULTANTS

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

POKALBIAI APIE STEIGIAMĄJĮ SEIMĄ

Vasario 27, sekmadienį, Kultūros Židiny buvo surengta popietė, kurioje nagrinėta **dr. Vandos Sruogienės** knyga **"Lietuvos Steigiamasis Seimas."** Rengė tos knygos leidėjas — Tautos Fondas.

Pokalbį apie šią knygą pradėjo Tautos Fondo valdybos pirmininkas Ignas Gasiliūnas. Pradžioj prisiminė gyvuosius Steigiamojo Seimo narius — J. Pakalką, M. Galdikienę, K. Škirpą, J. Pronskų, E. Draugelį, Milčių. Arčiau gyveną buvo pakviesti į šį pokalbį, bet iš kviestųjų niekas nedalyvavo. Sveikinimus raštu atsiuntė M. Galdikienė. Jos sveikinimą pirmininkas ir perskaitė. Vėliau gautas ir K. Škirpos sveikinimo laiškas.

Žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, ryškindamas steigiamojo seimo svarbą. Vliko vardu sveikino valdybos vicepirm. Jurgis Valaitis.

Toliau pirmininkas Ignas Gasiliūnas pakvietė kun. dr. Kornelijų Bučmį, OFM, moderuoti pokalbius. Knygos referentais pakviesti Antanas Razgaitis, dr. Algirdas Budreckis ir dr. Bronius Nemickas.

Pirmiausia kalbėjo Antanas Razgaitis, jaunimo atstovas. Jis pasakė savo įspūdžius, ką jis toje knygoje rado. Jam knyga sudarė vaizdą, kaip buvo statoma ir kuriama demokratinė Lietuva, kurios jis jau nepažino. Kiti du referentai, dr. Algirdas Budreckis ir dr. Bronius Nemickas, knygoj rado gana daug trūkumų, netikslumų. Apie tai daugiausia ir kalbėta.

Visiem referentam pasisakius iš eilės, dar kiekvienas galėjo pareiškti savo nuomones. Tada galėjo kalbėti iš publikos. Diskusijų metu kalbėjo: J. Giedraitis, A. Vakselis, A. Vedeckas, J. Audėnas, V. Rastenis, L. Žitkevičius, B. Bieliukas, J. Valaitis, kun. dr. V. Gidžiūnas, OFM.

Pokalbiai buvo gana įdomūs ir prasmingi, nors ir pakalbėta apie knygos trūkumus. Tuo pačiu buvo ir knygos reklama.

Po visos programos buvo vaišės ir kavutė. Žmonių buvo apie 40. Buvo pardavinėjama ir pati knyga. Išpirkti visi atnešti egzemplioriai. (p.j.)

Aptariama knyga "Lietuvos Steigiamasis Seimas". Iš k. knygos referentai dr. A. Budreckis, dr. Br. Nemickas, A. Razgaitis, pokalbių moderatorius kun. dr. K. Bučmys, OFM, ir Tautos Fondo valdybos pirmininkas Ignas Gasiliūnas, rengėjas. Nuotr. L. Tamošaičio

Dail. K. Žoromskis remia Jaunimo Ansamblį SUTARTINĖ

Jaunimo ansamblis po savo sėkmingo sausio 23-sios koncerto N.Y. visuomenei yra pasiryžęs mum ir vėl pasirodyti gegužės 22.

Dail. K. Žoromskis, puikiai įvertindamas šio naujo ansamblio gražią veiklą ir nuoširdžiai pritardamas jo tolimesniem polėkiam, nutarė padėti ansamblio finansiniuose sunkumuose, jam paaukodamas vieną iš savo paveikslų. O ansamblis dovanotą paveikslą išleis loterijos būdu.

Ansamblis Sutartinė dail. K. Žoromskiui už paaukotąjį kūrinį nuoširdžiai ir džiaugsmingai dėkoja.

Su dail. K. Žoromskio kūryba bus galima susipažinti jo kūrinių parodoj kovo 19-20 Kultūros Židiny.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas New Yorke (2)

(atkelta iš 9 psl.)

zultatų." Kvietė paremti laisvinimo akciją kad ir maža auka.

Baigdamas ragino nepamiršti Vasario 16-tos prasmės, ragino sukaupti visas jėgas ir vieningai dirbti Lietuvos vadavimo darbe. "Pasižadėkime, kad nenurimsime ir nepavargsime tol, kol Lietuva bus laisva."

Savo mintis baigė pirmojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso šūkiu: "Mūsų jėgos, mūsų žinios laisvai Lietuvai tėvynei."

Rezoliucijos

Baigiant šią akademinę dalį, buvo perskaitytos rezoliucijos. Jas angliškai perskaitė Antanas Mažeika, Jr.

Rezoliucijų pradžioj prisimenamas šis susirinkimas, pasiekiama ir svarbesnieji Lietuvos istorijos momentai, nepriklausoma Lietuva, kaip ją jėga okupavo Sovietų Sąjunga ir taip sulaužė tarptautinius nuostatus. Jau praėjo 37 metai, kaip Lietuva okupuota, sovietų eksploatuojama, stiprinama rusifikacija, pakeičiamas Lietuvos etninis charakteris, varžoma religinė laisvė.

Rezoliucijose pasisakoma, kad stipriai remia kongreso 864 ir senato 406 rezoliucijas, kurios nepripažįsta Lietuvos inkorporacijos. Pasisakoma, kad Lietuvos okupacijos klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautose ir kitų valstybių vyriausybių tarpe.

Raginama pasmerkti Sovietų Sąjungą už žmogaus teisių laužymą, reikalaujama atitraukti kariuomenę ir visą rusišką personalą, leisti patiem laisvai apspręsti valdymo formą, reikalaujama paleisti visus kalinius, kurie kenčia dėl religijos ir politinių įsitikinimų, konkrečiai suminima — Nijolė Sadūnaitė ir Sergiejus Kovoliovas. Protestuojama prieš aukštus muitus, kuriuos pakėlė Sovietų Sąjunga, reikalaujama, kad JAV vyriausybė dėtų pastangas tuos muitus sumažinti. Taip pat reikalaujama, kad būtų palengvintos kelionės į Lietuvą.

Rezoliucijos pasiunčiamos JAV prezidentui, valstybės sekretoriui, senatui, kongresui ir žinių tarnybai.

Plojimu buvo visos rezoliucijos priimtos. Išnešus vėliavas, baigta akademinė dalis.

Tautinių šokių pynės

Po pertraukos antroji minėjimo dalis buvo skirta tautiniam šokiam. Juos atliko lietuviai ir estai.

Pradėjo lietuviai pašokdami: kepurinę, rugučius, kubilą, vakarušką.

Estų tautinių šokių ansamblis Sare Vikat, vadovaujamas Mari Anne Teedla, atliko 5 estų šokius: viru polka, kuusalu kadril, ruhnu svite, kassari, huppentans.

Užbaigė vėl lietuviai. N.Y. lietuvių tautinių šokių ansamblis Tryptinis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės, atliko šiuos šokius: suktutė, abrūsėlis, šustas, tryptinis. Akordeonu palydėjo Antanas Razgaitis.

Lietuvių tautinis šokių ansamblis didelis ir gražus, sutelkęs tiek daug gražaus jaunimo. Šoko jie nuotaikingai ir grakščiai, susilaukdami daug plojimų. Pabaigoj visi šokėjai buvo išvesti į sceną, kad pamatytų, koks tai didelis ir jaunas vienetas. Pakviesta pasirodyti ir jų vadovė Jadvyga Matulaitienė. Jai įteikta gėlių.

Estų ansamblis kur kas mažesnis ir vyresnis. Visi turėjo progos pamatyti, kaip skiriasi kostiumai ir patys šokiai. Estų drabužyje ir pačiame šokyje atsispindi vokiško dvaro kultūra.

Gerai, kad programai vadovauti buvo pakviestas Pranas A. Ąžuolas, pats buvęs tautinių šokių grupės narys. Angliškai jis kalba gerai, lietuvių kalboje kartais atsiranda klaidų, bet tai nekliudė jam sudaryti gerą nuotaiką.

Programos pabaigoj pasirodė scenoj Peter C. Wytenus ir perskaitė telegramą, kurią atsiuntė New Yorko valstijos gubernatoriaus pavaduotoja Mary Ann Krupsak.

Po minėjimo mažojoj salėj buvo surengtas priėmimas svečiam bei rengėjam.

-o-

Jei pačiam pasirengimo darbe buvo baimės, o tą pačią dieną buvo net išgąsčio, kad gali šventė nepasisekti, tai dabar visi pasidžiaugė — šventė buvo pakili ir prasminga. (p.j.)

VASARIO 16-TOJI MAIRONIO MOKYKLOJE

Maironio lituanistinėj mokykloj Lietuvos nepriklausomybės šventė paminėta vasario 19 paskutinės pamokos metu. Mokiniai jau 12 val. susirinko į salę. Čia ant baltai užtiesto stalo buvo sena dr. Jono Basanavičiaus nuotrauka, dar iš tų laikų, kai jis išleido Aušrą. Buvo ir žvakidė su trim žvakėm — geltona, žalia, raudona.

Mokyklos vedėja Gintarė Ivaškienė programai vesti pakvietė Danutę Norvilaitę. 5 skyrius sukalbėjo pačių sukurtą maldą, kurioj prisimenama Lietuva. Žvakes uždegė 7 skyriaus, pagelbinės klasės ir 1 skyriaus mokiniai. Sugiedotas Lietuvos himnas, vadovaujant Nijolei Ulėnienei. Apie Lietuvos nepriklausomybės šventę ir jos prasmę kalbėjo mokyklos vedėja G. Ivaškienė.

Pašokta ir tautinių šokių. 3 skyrius su pagelbine klase pašoko Aguonėlę, atskirai dar šoko 6 skyrius. Pirmas skyrius pasakė eilėraštį "Kas auga".

Mokytojas Paulius Jurkus kalbėjo apie dr. Joną Basanavičių, kodėl jį dabar prisimename. Išryškino jo darbus lietuvių tautai ir pažymėjo, kad jis mirė prieš 50 metų vasario 16.

Toliau Gerimantas Penikas rodė savo garsinį filmą iš kelionės į Lietuvą, kurią lankė prieš porą metų. Filme buvo tik Vilniaus vaizdai, senieji pastatai, modernioji architektūra, gatvės, krautuvės, naujoji opera, net viena jos ištrauka scenoj. Gatvėse buvo matyti ir Lietuvos mokiniai. Plačiau sustota ties Aušros Vartais, buvo ir pasikalbėjimas su senute. Kai kuriuos filmo paaiškinimus padarė mokyklos vedėja. Minėjimas baigėsi pirmą valandą. (p.j.)

BOSTONO ŽINIOS

Vasario 16-tosios minėjimas Bostone praėjo gražioj nuotaikoj, nors Bostone tą dieną ir siautė sniego pūga. 10:15 val. Šv. Petro lietuvių bažnyčioj mišias už pavergtą Lietuvą aukojo ir pamokslą pasakė kleb. kun. A. Baltrušūnas. 2 val. po pietų minėjimą Lietuvių Piliečių d-jos salėj atidarė Altos skyriaus pirm. A. Čaplikas. Vėliavų įnešimui vadovavo S. Darius posto legionieriai. Sugiedojus JAV ir Lietuvos himnus, kun. A. Baltrušūnas sukalbėjo maldą. Pagerbus žuvusius, žodį tarė pirm. A. Čaplikas ir pakvietė programai vadovauti A. Lapšį. Šis pristatė dalyvaujančius Lietuvos kariuomenės savanorius kūrėjus. Apie Lietuvos tragediją ir ateitį kalbėjo JAV kongreso narys J. J. Moakley. Sveikino latvių atstovė. Estai ir ukrainiečiai sveikino raštu. Gubernatoriaus ir burmistro proklamacijas perskaitė A. Ambraziejus. Svečias kalbėtojas buvo SLA prezidentas ir Altos vicepirm. P. Dargis. Dr. A. Budreckis perskaitė paruoštas rezoliucijas, kurios buvo vieningai priimtos. Meninę programą atliko mažieji Bostono lituanistinės mokyklos mokiniai, kuriuos paruošė mokytoja P. Kalvaitienė, ir Brocktono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. J. Gaidelio. Šventė paminėta ir per lietuvių radijo programas. Kelios amerikiečių stotys perdavė lietuviškas programas, paruoštas lietuvių.

Subatvakario, įvykusio nepriklausomybės šventės išvakarėse, prelegentė buvo Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirm. E. Čekienė. Jos tema — Mūsų tautinė stiprybė.

LB Bostono apylinkės 25 metų sukaktis bus minima kovo 13 Lietuvių Piliečių d-jos salėj. Dalyvaus svečiai ir iš LB centro.

Bostono vyrų seksteto, vadovaujamo muz. J. Gaidelio, vakaras įvyko sausio 5 Lietuvių Piliečių d-jos salėj. Salėj buvo daug jaunesnės kartos atstovų. Sekstetas padainavo 11 dainų. Solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson padainavo 4 dainas. Daiva Veitaitė ir Marytė Bizinkauskaitė, gitara pritariant Andriui Kupčinskui, padainavo 3 daineles. Sekstetas kovo 13 dainuos Chicagoj.

Berklee Muzikos kolegijos Performance Center salėj kovo 10, ketvirtadienį, 8:15 val. vak. įvyks kompozicijos departamento mokytojų veikalų koncertas. Bus atliekama ir komp. Jeronimo Kačinsko sonata smuikui ir fortepijonui. Šią sonatą 1974 užsakė smuikininkas Izidorius Vasyliūnas. Šį kartą ją atliks smuikininkė J. Packer ir pianistė F. Wildeboer.

Kun. A. Jurgelaitis, OP, Providence kolegijos profesorius, kilęs iš So. Bostono, dabartinis Lietuvos vyčių centro valdybos dvasios vadas, pasakys pamokslą kovo 6 per 10:30 val. mišias Šv. Petro bažnyčioj, o taip pat kalbės per bendrus pusryčius, kuriuos parapijos svetainėj ruošia Lietuvos vyčiai. Pamaldose ir minėjime dalyvauti pakviesti ir lietuviai skautai ir ateitininkai.

Kard. Humberto Madeiros suteiks sutvirtinimo sakramentą jaunimui Šv. Petro lietuvių bažnyčioj kovo 7, pirmadienį, per vakarines 7:30 val. mišias.

Kaziuko mugė rengiama kovo 6 Lietuvių Piliečių d-jos salėj.

N. Anglijos Baltų d-jos koncertas įvyks kovo 11 First and Second Church salėj.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minkus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

LAISVĖS VARPAS
Sekm. 11-12 val.
WWEL, 1430 KC.
P. Viščinis
173 Arthur St.
Brockton, Mass. 02402
Telef. 586-7209

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

Mirties metinių proga už

A.A.
DR. VACLOVĄ PAPROCKĄ

kovo 12, šeštadienį, 11 val. ryto lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne bus aukojamos mišios.

Senos patikimos firmos, Mr. M. Rifkin,

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

oficialiai praneša savo gausiems klijentams,

MUITŲ APMOKĖTŲ DOVANINIŲ SIUNTINIŲ giminėms Lietuvoje ir USSR tęsiama toliau kaip buvo per pastaruosius 45 metus.

KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS.
GAVĖJAI NIEKO NEMOKA.
SIUNČIANT DOVANAS-SIUNTINIUS savo giminėms, yra geriausias kelias suteikti jiems džiaugsmo šventėms.

Siuntiniai priimami šiose įstaigose ir skyriuose:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC

723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

CENTRINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE:
212 Fifth Ave., Room 709, NEW YORK, N.Y. 10010
Tel.: (212) 685-4537
Atidaryta kas dieną nuo 9 A.M. iki 5.00 P.M.
Šeštadieniais: 10 A.M. — 2.00 P.M.

BALTIMORE, Md. 21224, 3206 Eastern Ave.	(301) DI 2-2374
BROOKLYN, N.Y. 11222, 72 Nassau Ave.	(212) 389-6747
CHICAGO, ILL. 60622, 2242 W. Chicago Ave.	(312) 235-7788
CHICAGO, Ill. 60632, 4065 Archer Ave.	(312) YA 7-5980
CLEVELAND, Ohio 44109, 3491 West 25 St.	(216) 741-8082
CLEVELAND. Ohio 44134, 5432 State Road	(216) 749-3033
DETROIT, Mich. 48210, 6720 Michigan Ave.	(313) 894-5350
ELIZABETH, N.J. 07201, 956 A Elizabeth Ave.	(201) 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11415 Jos. Campau Ave.	(313) 365-6350
LOS ANGELES, Cal. 90026, 2841 Sunset Blvd.	(213) 413-0177
MIAMI, Fla. 33138, 7612 N.E. 2-nd Ave.	(305) 757-6704
MINNEAPOLIS, Minn. 55418, 2422 Central Ave. N.E.	(612) 788-2545
NEW BRITAIN, Conn. 06052, 97 Shuttle Meadow Ave.	(203) 224-0829
NEW YORK, N.Y. 10003, 101 First Avenue	(212) OR 4-3930
PHILADELPHIA. Pa. 19123, 1013 N. Marshall St.	(215) 925-8878
ROCHESTER, N.Y. 14621, 681-683 Hudson Ave.	(716) 544-2151
SAN FRANCISCO, Cal. 94122, 1236 — Ninth Ave.	(415) 564-7981
SEATTLE, Wash. 98125, 11551 6th Place N.E.	(206) EM 3-5556
SOUTH RIVER, N.J. 08882, 168 Whitehead Ave.	(201) 257-2113
SYRACUSE, N.Y. 13204, 318 S. Wilbur Ave.	(315) 476-6958
VINELAND, N.J. 08360, Parish Hall, W. Landis Ave.	(609) 696-9796
WORCHESTER, Mass. 01604, 82 Harrison St.	(617) 798-3347
WHEAT RIDGE, Colo. 80033, 4330 Quay St.	(303) 422-4330

REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJO MUITŲ SĄRAŠO

THE SPOTLIGHT yra konservatorių krypties laikraštis, leidžiamas žmonių, kuriem rūpi šios šalies ateitis, o ne galutinė komunizmo pergalė. Čia rasite, kas slypi už kiekvienos antraštės — faktus ir tiesą — visą tiesą, ką toji tiesa beliestų. Dar ilgai tenkinsitės atsiklestomis žiniomis ir dalina tiesa? Ribotam laikui su šia atkarpa THE SPOTLIGHT galima užsisakyti papiginta kaina $10.00 metam.

THE SPOTLIGHT
Subscription Dept.
300 Independence Ave. S.E.
Washington, D.C. 20003
Subscription: One year $10.00

P34428

Name .....
Address .....
City ..... State ..... Zip .....

BUDELIS OLD WORLD TOUR APLANKYS LIETUVĄ

Gegužės 12
iš Baltimorės-Washingtono pro Helsinkį skrisime į Maskvą. Ten pernakvojus, išvyksim šešių dienų pasisvečiavimui į

LIETUVĄ — VILNIŲ IR KAUNĄ.

Aplankius tėvų ir protėvių žemę, grįšim į Maskvą vienai dienai. Gegužės 20 skrisim į Baltimorę-Washingtoną.

Kaina $1038.00. Iš kitų miestų mažiau, prisijungiant New Yorke.

Vadovauja THOMAS COOK, INC.

Dėl rezervacijų ir informacijų kreiptis:

ALBERT J. JUŠKUS
4515 WILMSLOW RD.
BALTIMORE, MD. 21210

Tel. (301) 396-5798 arba
(po 6 val. vak.) 366-4515

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Jaunimo pamaldos Kultūros Židiny bus šį sekmadienį, kovo 6, 12:30 v. po pietų. Pamaldomis ir vaišėmis rūpinasi skautai. Po pamaldų — Kaziuko mugė. Visas jaunimas maloniai kviečiamas atsilankyti.

Tomas Venclova, poetas ir vertėjas, kovotojas dėl žmogaus teisių pavergtoj Lietuvoj, vasario 15 atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes, šiuo metu lankosi Atlanto pakraščio lietuviškose kolonijose. Dažniausiai būna sustojęs Washingtone ir New Yorke pas savo draugus. Kovo 5, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny rengiamas jo literatūros vakaras. Rengia Lietuvių Rašytojų Draugija. Visuomenė kviečiama atsilankyti.

Lietuvių Rašytojų Draugija, pagerbdama disidentą poetą Tomą Venclovą, kuris neseniai atvyko iš pavergtos Lietuvos, kovo 5, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje rengia literatūros vakarą.

Kaziuko mugė bus šį sekmadienį, kovo 6, Kultūros Židiny. Bus galima nusipirkti įvairių lietuviškų rankdarbių, audinių, gintaro, tautinių drabužių. Veiks skautų tėvų komiteto valgykla, vyr. skaučių kavinė. Vaikam bus lėlių teatras ir kitokios staigmenos. Mugė atidaroma 1:30 v. po pietų. Rengia N.Y. skautai, skautės.

Už a.a. dr. Vaclovą Paprocką, mirties metinių proga, kovo 12, šeštadienį, 11 val. ryto lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne bus aukojamos mišios. Draugai ir pažįstami kviečiami už velionį pasimelsti.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko židinio metinis susirinkimas su vieša prof. dr. Vl. Jaskevičiaus, SJ, paskaita — "Totoriai ir Lietuva" - šaukiamas kovo 20, sekmadienį, 3:30 v. po pietų Kultūros Židinio posėdžių menėj, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Valdyba narius ir svečius nuoširdžiai kviečia atsilankyti. Po susirinkimo—kavutė, kurią paruoš Akademijos mecenatė Elena Mickeliūnienė.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos New Yorko skyriaus metinis susirinkimas įvyks kovo 6, sekmadienį, 3:30 val. po pietų Kultūros Židiny. Bus svarstomi įdomūs skyriaus veiklos klausimai. Skyrius deda pastangas artimoj ateity surengti išvyką apžiūrėti naują įdomią susisiekimo priemonę New Yorke. Visi nariai ir naujai baigę mokslus inžinieriai kviečiami.

NAUJI LEIDINIAI VAIKUČIAM

Nykštukų mokykla — 3 dol., Karklų katinukai — 2 dol., Mano pirmoji Komunija — 5 dol., Kiškučio vardinės — 2.50 dol., Rimas pas Kęstutį — 2.50 dol. Šios ir kitos gražiai išleistos ir spalvotai iliustruotos knygutės gaunamos Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Darbininko 1977 m. kalendorius skaitytojam buvo išsiuntinėtas 1976 lapkričio mėn. Jei kas negavo, ar norėtų gauti daugiau egzempliorių, prašom prisiųsti 2 dol. išlaidom padengti.

Ridgewoode išnuomojamas 2 kambarių 1 asmeniui butas prie gero ir patogaus susisiekimo. Tel. 497-5748.

— **ST. PETERSBURG, FLORIDA** ir apylinkėse perkant, parduodant ir nuomojant nuosavybes kreipkitės į **ANGELĘ KARNIENĘ,** Broker-Realtor, 6900-10th Ave. North, St. Petersburg, Fla. 33710. Telef. (813) 345-2738.

Dail. K. Žoromskio apžvalginė paroda rengiama kovo 19-20 Kultūros Židiny. Paroda rengiama abiejose salėse. Rengia specialus komitettas.

Organizuojamas autobusas į Hartfordą, kur kovo 12 bus iškilmingas JAV Lietuvių Bendruomenės 25 metų veiklos minėjimas. Autobusą organizuoja Liet. Bendruomenės N.Y. apygardos valdyba. Autobusas išvyksta 2 v. po pietų iš Kultūros Židinio kiemo. Iš Hartfordo išvažiuoja po banketo. Kelionė ten ir atgal — 10 dol. Registruotis pas Vincą Padvarietį — tel. 847-5619. Pas jį galima užsisakyti vietas ir į banketą.

J. F. Dippel, N. Massapequa, N.Y., aukoja 20 dol. Kultūros Židiniui a.a. Aleksandrui-Kęstučiui Kazickui atminti. Nuoširdus ačiū.

Dr. Jokūbas Stukas, Seton Hall universiteto profesorius, vasario 18 kalbėjo apie Pabaltijo valstybių tragediją Chatham, N.J., moterų klube. Apie jį ta proga rašė Chatham, N.J., Courier, paminėdamas jo svarbiausius darbus.

8-tosios dailės parodos rengimo komiteto apyskaitinis posėdis šaukiamas kovo 4, penktadienį, 8 v.v. Kultūros Židinio bibliotekoj. Dalyvauja ir kai kurie LB apygardos valdybos nariai.

Algirdas Landsbergis, rašytojas, Tomo Venclovos literatūros vakare aptars jo kūrybą ir taip pat paskaitys jo eilėraščių, verstų į anglų kalbą. Šis literatūros vakaras bus kovo 5, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny. Visuomenė kviečiama atsilankyti ir asmeniškai susipažinti su šiuo poetu disidentu, kuris skaitys savo poeziją.

Moterų Vienybės narės vasario 15 susirinko draugiškam pobūviui. Šis pobūvis buvo neeilinis, nes sutapo su Lietuvos nepriklausomybės šventės išvakarėm. Pirmininkė Elena Andriušienė pakvietė daug gražių svečių. Prelegentė Emilija Rastenienė susirinkusiem aiškiai ir išsamiai papasakojo, kaip 1918 buvo sudarytas ir pasirašytas nepriklausomybės aktas. Paskaita išklausyta su dideliu dėmesiu, nes ne tik ankstesnės kartos vienybietėm, bet ir vėlesnėm ateivėm kai kas buvo nežinoma ar primiršta. Pirmininkė padėkojo prelegentei už paskaitą ir pakvietė minutės susikaupimu pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę. Sugiedojus Lietuvos himną, prasidėjo vaišės. Ta pačia proga atsisveikinta su visų mylima ir gerbiama ilgamete nare p. Mikolainiene, kuri persikelia į Californiją. Linkime jai ilgiausių metų. —**S.K.**

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas kviečiamas kovo 9, trečiadienį, 7:30 v.v. pas klubo narę V. Šileikienę, 86-09 96 Street, Woodhaven. Visos narės kviečiamos dalyvauti, bus kalbama Velykų stalo reikalais.

Už a.a. Jurgį Dvarecką, 9 mėn. nuo jo mirties praslinkus, mišios bus aukojamos lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne kovo 5, šeštadienį, 10 val. ryto. Mišias užprašė žmona Zuzana Dvareckienė.

Chicagoj kovo 26-27 Lietuvių opera statys Gounod operą Romeo ir Juliją. Tada vyks ir skautininkių suvažiavimas. Organizuojama ekskursija lėktuvu papigintom kainom. Interesuoti prašomi skambinti iki kovo 12 B. Kidolienei tel. 441-3894.

Gavėnios laikotarpis prasidėjo Pelenų dieną. Nuo mėsiškų valgių susilaikoma gavėnios penktadieniais (nuo 14 metų amžiaus). Didįjį Penktadienį, kaip ir Pelenų dieną, ne tik susilaikoma nuo mėsiškų valgių, bet ir pasninkaujama (vienas pilnas valgis ir du nepilni; tarpuose nevalgoma; liečia visus nuo 21 iki 59 m. amžiaus). Šalia fizinės atgailos gavėnia kviečia susirūpinti kitomis atgailos formomis, krikščioniškos meilės įstatymo vykdymu bei dvasiniu brendimu.

Daina Dagnija, latvių dailininkė, yra išstačiusi savo kūrybą Fort Lee, N.J.,viešojoj bibliotekoj, 32 Main St., antro aukšto galerijoj. Paroda veiks visą kovo mėnesį. Susipažinimas su dailininke kovo 6 nuo 3 iki 5 v. po pietų.

Išnuomojamas 3 kambarių butas vienam arba dviem asmenim. Brooklyne Cypress Hills—City line rajone. Skambinti tel. TA 7-0645.

JIE ATLIKS MENINĘ PROGRAMĄ JAV LB SUKAKTIES MINĖJIME KOVO 12 HARTFORDE

Solistė Genovaitė Ugianskienė

Pianistas Saulius Cibas

Smuikininkė Brigita Pumpolytė

Dr. Jono Basanavičiaus 50 metų mirties sukakties minėjimas rengiamas spalio 2. Bus akademinė ir meninė dalis. Rengia specialus organizacijų komitetas.

Priėmime pas Lietuvos gen. konsulą vasario 18 Carnegie Endowment salėj netyčia pakeisti paltai. Kas pastebės, kad turi ne savo paltą, prašom skambinti tel. 847-3778.

Korp. Neo Lithuania sueiga buvo vasario 26 Congregational bažnyčios salėj Woodhavene. Išrinkta nauja valdyba: A. Matjoška, V. Jurgėla, V. Bitėnas, J. Butkus, dr. J. Lenktaitis, E. Vaičiulis. Išrinktieji pareigom pasiskirstys vėliau.

PABALTIEČIŲ MENO SKAIDRIŲ POPIETĖ

(atkelta iš 4 psl.)

Kad programa nebūtų per ilga, skaidrių skaičius ribotas, ir laikas nustatytas po pusvalandį kiekvienam rinkiniui.

Skaidrių popietė įvyks kovo 13, sekmadienį, 5:30, Estų namuose, 243 E. 34 St., Manhattane (prie 2-os Ave. kampo). Ją praves latvis menininkas I. Rumpeters. Technikiniai direktoriai — foto menininkas Br. Rozitis ir dailininkas P. Sandanavičius. Po skaidrių rodymo bus lengva atgaiva, esčių moterų paruošta, ir pabendravimas.

Popietė vyks viršutinėj salėj. Apatinėj salėj nuolat veikia estų baras ir valgykla, kur, išalkus ir ištroškus, galima ir stipriau užkąsti bei išgerti.

Visi lietuviai menininkai ir visuomenė kviečiami atsilankyti ir šiame bendrame parengime "svariai" ir gausiai lietuvius reprezentuoti. Tikimasi, kad dalyvaus didelis skaičius menininkų ir meno gerbėjų. Tai bus puiki proga pabaltiečiam sueiti, susipažinti ir pasidalinti savo meno vertybėmis.

A. Stkn.

TOMO VENCLOVOS LITERATŪROS VAKARAS

rengiamas kovo 5, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny

Apie jo kūrybą kalba rašytojas ALGIRDAS LANDSBERGIS.

Po programos — kavutė.

Rengia ir visus atsilankyti kviečia

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJA

KAZIUKO MUGĖ

kovo 6, sekmadienį, Kultūros Židiny

- Mišios — 12:30 v.
- Mugės atidarymas — 1:30 v.
- Tėvų komiteto pagaminti pietūs
- Vyr. skaučių kavinė
- Lėlių teatras
- Žaidimai
- Staigmenos

Rengia ir visus atsilankyti kviečia

N.Y. SKAUTAI, SKAUTĖS

NEW JERSEY SKAUTAI IR SKAUTĖS

maloniai kviečia jus dalyvauti

KAZIUKO MUGĖJE

1977 kovo 13, sekmadienį,
Lietuvių Laisvės Salėje
269 Second St., Elizabeth, N.J.

Pietūs 12 val. — 2:00 val.
Pietų kaina $4.00 suaugusiem; $2.00 vaikam
Mugės atidarymas — 1 val.
Įvairūs rankdarbiai; žvakidės, lėkštės, grybukai, juostos ir t.t.
Kavinė su skanėstais, loterija, žaidimai

MALONIAI ESATE KVIEČIAMI DALYVAUTI

PAGRINDINIAME JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS 25 METŲ SUKAKTIES MINĖJIME,

kuris įvyksta

1977 KOVO 12, ŠEŠTADIENĮ,
HOTEL SONESTA CONSTITUTION PLAZA, HARTFORD, CONN. 06103

Bilietus užsisakyti ir stalus rezervuoti prašome kreiptis pas JAV LB Hartfordo apylinkės valdybos pirm. Stepą Zabulį, 28 Fuller Avenue, East Hartford, Conn. 06108 (telef. 203-289-2882). Bilieto kaina — $15.00 asmeniui.

MINĖJIMO RENGĖJAI

JAV LB KRAŠTO VALDYBA **JAV LB HARTFORDO APYLINKĖS VALDYBA**

MINĖJIMO AKADEMIJA 6 VAL. VAK.

Kalba — JAV LB Tarybos Prezidiumo pirmininkas inž. RAIMUNDAS KUDUKIS
Meninę programą atlieka:
SAULIUS E. CIBAS, pianistas
BRIGITA PUMPOLYTĖ, smuikininkė
GENĖ UGIANSKIENĖ, sopranas

PRIĖMIMAS — 8 VAL. VAK.

IŠKILMINGAS BANKETAS — 9 VAL. VAK.

Įteikimas 1977 m. JAV LB premijos už dailės kūrybą

Pagerbimas JAV LB inkorporacijos dokumento signatarų

Garbės svečiais dalyvauja amerikietiškam ir lietuviškam gyvenimui vadovaują asmenys